

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

โดย

นางสาววิศยา แสงทอง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

โดย
นางสาวอวิศยา แสงทอง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE SCHOOL CURRICULUM DEVELOPMENT OF WATJANTRAWART
(SUKPRASARNRAT) SCHOOL

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2021

Copyright of Silpakorn University

620620053 : การบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : หลักสูตรสถานศึกษา

นางสาว อวิศยา แสงทอง: การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุชนรา รัตนศิระประภา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) และ 2) แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จำนวนทั้งสิ้น 80 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการจำนวน 2 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือหัวหน้างานจำนวน 30 คน และครูจำนวน 48 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ การเลือกเนื้อหาสาระ การจัดประสบการณ์เรียนรู้ การจัดเนื้อหาสาระ การสำรวจความต้องการ การประเมินผลและวิธีการประเมินผล และการกำหนดวัตถุประสงค์

2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ประกอบด้วย 7 ด้าน 19 แนวทาง ดังนี้ 1) ด้านการสำรวจความต้องการ มีสามแนวทาง คือ (1) สำรวจความต้องการของชุมชนและผู้เรียน (2) จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา (3) จัดตั้งคณะทำงาน และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ 2) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ มีสองแนวทาง คือ (1) จัดอบรมครูเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ (2) ครูกำหนดจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับวัยของผู้เรียน 3) ด้านการเลือกเนื้อหาสาระ มีสี่แนวทาง คือ (1) จัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ (2) กำหนดโครงสร้างหลักสูตรให้เหมาะสม (3) ผู้บริหารสนับสนุนการทำหลักสูตรแบบบูรณาการ (4) ครูจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน 4) ด้านการจัดเนื้อหาสาระ มีสองแนวทาง คือ (1) จัดทำสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน (2) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย 5) ด้านการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ มีสองแนวทาง คือ (1) ผู้บริหารจัดให้ครูได้เข้าสอนตรงตามสาขาวิชาของตนเอง (2) จัดอบรมเพื่อพัฒนาการสอนของครู 6) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีสามแนวทาง คือ (1) จัดให้มีสื่อการเรียนรู้เพียงพอตามความต้องการ (2) ผู้บริหารสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนรู้ของครู (3) ครูสร้างและพัฒนาสื่อการสอนที่เหมาะสม 7) ด้านการประเมินผลและวิธีการประเมินผล มีสามแนวทาง คือ (1) จัดอบรมเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผล (2) จัดประชุมคณะครู และเน้นย้ำการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (3) จัดตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

620620053 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : SCHOOL CURRICULUM

MISS AWASAYA SANGTONG : THE SCHOOL CURRICULUM DEVELOPMENT OF WATJANTRAWART (SUKPRASARNRAT) SCHOOL THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR NUCHNARA RATTANASIRAPRAPH, Ph.D.

The purposes of this study were to determine: 1) the school curriculum development of Watjantrawart (Sukprasarnrat) School and, 2) the school curriculum development guidelines of Watjantrawart (Sukprasarnrat). The sample were 80 persons of Watjantrawart (Sukprasarnrat) School, including; 2 of school director and deputy school director, 30 chiefs of the learning department and heads of work function, and 48 teachers. There were two kinds of research instrument: an opinionnaire and a focus group discussion form. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The findings indicated that:

1. The school curriculum development of Watjantrawart (Sukprasarnrat) School, overall and individual were at a high level. Ranking by arithmetic from the highest to the lowest were: selection of learning experiences, selection of contents, organization of learning experiences, organization of contents, diagnose needs, Evaluation and means of evaluation, and Formulation of objectives.

2. The school curriculum development guidelines of Watjantrawart (Sukprasarnrat) School consist of 7 aspects 19 guidelines which were as follow: 1) Diagnose needs, having 3 guidelines as (1) explore community and student needs. (2) organize a school board meeting. (3) set up a working group and develop personnel to have knowledge. 2) Formulation of objectives, having 2 guidelines as (1) organize training for teachers in setting objectives. (2) formulation of objectives in accordance with age of learners. 3) Selection of contents, having 4 guidelines as (1) create a learning unit by integrating between the learning subject groups. (2) determine the appropriate course structure. (3) executives support the implementation of integrated courses. (4) Teachers manage teaching to suit the current situation. 4) Organization of contents, having 2 guidelines as (1) provide elective various that allow learners to according to their interests. (2) organize various student development activities. 5) Selection of learning experiences, having 2 guidelines as (1) The administrators arrange for teachers to teach according to their own field of study. (2) organize training to improve teaching of teachers. Organization of learning experiences, having 3 guidelines as (1) provide sufficient learning materials according to the needs. (2) The administrators support the teacher's use of learning media. (3) Teachers create and develop appropriate teaching materials. Evaluation and means of evaluation, having 3 guidelines as (1) organize training on the design of measurement and evaluation methods. (2) organize a meeting of teachers and emphasizing the measurement and evaluation based on actual conditions. (3) establishing a committee to evaluate the use of the curriculum and bring the assessment results to improve and develop the curriculum of educational institutions further.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนรา รัตนศิริระประภา อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ แนะนำ และตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์ ประธานกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ และรองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ความกรุณาในการแนะนำ ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ส่งผลให้การค้นคว้าอิสระเล่มนี้ถูกต้อง และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความเมตตากรุณาเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.อุษา กองธรรม, นางชาลินี เจริญฉาย และนางจารุวรรณ ฤทธิรงค์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และแก้ไขปรับปรุง เพื่อความถูกต้องเหมาะสมของเครื่องมือการวิจัย ขอขอบพระคุณ นายอุดมศักดิ์ ทังเหล็ก รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลาดวิทยา และครูโรงเรียนบ้านลาดวิทยาที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการทดลองเครื่องมือเพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถนำเครื่องมือวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขอขอบพระคุณ นายสาโรช ระหว่างบ้าน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูลวิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบพระคุณเจ้าของหนังสือ วารสาร เอกสาร และวิทยานิพนธ์ทุกเล่มในการอ้างอิง ที่ช่วยให้การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณเพื่อนร่วมงานทุกคน และพี่ ๆ กลุ่มบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา รุ่น 38 ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ และเป็นกำลังใจมาโดยตลอด สิ่งสำคัญขอขอบพระคุณบิดา มารดา และพี่ชายที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน และเป็นแรงใจสำคัญจนทำให้การค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยประโยชน์อันเกิดจากการค้นคว้าอิสระเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณ ทุกท่าน ที่เป็นส่วนหนึ่งจนทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ประสบความสำเร็จ

นางสาว อวิศยา แสงทอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	2
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	4
ปัญหาของการวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ข้อคำถามของการวิจัย.....	8
สมมติฐานของการวิจัย.....	8
ขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	12
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	13
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	14
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	14
ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร.....	14
หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร.....	17
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	38
ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์).....	57

ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์).....	57
ข้อมูลเชิงปริมาณของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์).....	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	60
งานวิจัยในประเทศ.....	60
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	67
สรุป.....	71
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย.....	72
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	72
ระเบียบวิธีวิจัย	73
แผนแบบของการวิจัย.....	73
ประชากร	73
กลุ่มตัวอย่าง.....	74
ตัวแปรที่ศึกษา.....	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	75
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย.....	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	79
สรุป.....	80
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	81
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์).....	83

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ตัวอย่างการตั้งชื่อรายวิชา.....	46
ตารางที่ 2 การตัดสินผลการเรียนตามหลักสูตรแกนกลาง.....	53
ตารางที่ 3 โครงสร้างเวลาเรียนระดับมัธยมศึกษา.....	56
ตารางที่ 4 ข้อมูลบุคลากรจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่	59
ตารางที่ 5 ข้อมูลนักเรียน.....	59
ตารางที่ 6 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	74
ตารางที่ 7 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	82
ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) โดยภาพรวม	84
ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการสำรวจความต้องการ.....	85
ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์.....	86
ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการเลือกเนื้อหาสาระ	87
ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการจัดเนื้อหาสาระ.....	88
ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการจัดเนื้อหาสาระ (ต่อ).....	89
ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้	90
ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้.....	91

ตารางที่ 16 คำขวัญนิมิตต์ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการประเมินผลและวิธีการประเมินผล..... 92

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัย	11
แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย	12
แผนภูมิที่ 3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler)	18
แผนภูมิที่ 4 องค์ประกอบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler)	19
แผนภูมิที่ 5 ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (Taba)	22
แผนภูมิที่ 6 รูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรของเคอร์ (Kerr)	24
แผนภูมิที่ 7 ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรของวิชัย วงษ์ใหญ่	33
แผนภูมิที่ 8 แบบจำลองการพัฒนาหลักสูตร SU Model	36
แผนภูมิที่ 9 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	39
แผนภูมิที่ 10 องค์ความรู้ ทักษะสำคัญ และคุณลักษณะ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	42
แผนภูมิที่ 11 การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา	43
แผนภูมิที่ 12 การกำหนดรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม	45
แผนภูมิที่ 13 การกำหนดรหัสวิชา	47

บทที่ 1

บทนำ

โลกได้พัฒนาอย่างก้าวกระโดด ทั้งด้านวิชาการ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้แต่ละประเทศเกิดการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการสร้างความร่วมมือในการดำเนินงานต่าง ๆ และแก้ปัญหาร่วมกันมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันโลกในยุคยุคดิจิทัลเต็มไปด้วยข้อมูล ข่าวสารทำให้คนต้องคิดวิเคราะห์ และมีการตัดสินใจที่รวดเร็วเพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ในสังคมที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น สิ่งเหล่านี้นำไปสู่สถานการณ์ของการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรมระหว่างประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปการศึกษา¹ ซึ่งในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาประเทศต่าง ๆ ในโลกได้มีการเคลื่อนไหวในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของตน โดยมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ขึ้น เพื่อเป็นเป้าหมายและใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีในโลกยุคปัจจุบัน มาตรฐานการเรียนรู้เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงสิ่งที่ผู้คนได้คาดหวัง หรือจุดหมายปลายทางของการศึกษาว่า นักเรียนทุกคนต้องรู้และปฏิบัติอะไรได้บ้าง เพื่อให้ให้นักเรียนได้ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นพลเมืองดีในสังคม รวมถึงใช้สำหรับการศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป² ในปัจจุบันประเทศไทยต้องพบกับการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลกระทบทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศรวมถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นอย่างมาก สิ่งที่สำคัญคือ มนุษย์ทุกคนควรได้รับการพัฒนาตั้งแต่สถาบันครอบครัว เพื่อให้เกิดจิตสำนึกที่ดีตั้งแต่วัยเยาว์ ส่งต่อถึงการพัฒนาทางด้านการศึกษาที่ทุกคนควรได้รับอย่างเท่าเทียมกัน ประเทศจึงจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น จะเห็นได้ว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นเป็นสิ่งสำคัญลำดับแรก ๆ ที่ผู้บริหารแต่ละประเทศควรให้

¹ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561), (กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2554), 15.

² กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2553), 2.

ความสำคัญ และบริหารจัดการให้มีคุณภาพ ซึ่งทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดตั้งจุดมุ่งหมายและแนวปฏิบัติในการพัฒนาประเทศ มุ่งเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา”³ เป็นไปตามตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ซึ่งเป็น แผนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)” สร้างความมั่นคงของชาติ พัฒนาคมนทุกวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง มีศักยภาพ ดังนั้น การศึกษาของไทยจึงจำเป็นต้องได้รับการบริหารจัดการที่ดี มีการพัฒนาให้ทันต่อความก้าวหน้าของวิทยาการใหม่ ๆ ประเทศไทยจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรอันเป็นผลเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของนโยบายการจัดการทางการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาของชาติก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีการปรับปรุงใหม่ เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งได้ปรับปรุงและพัฒนามาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับยุคสมัยมากขึ้น ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้ อย่างเต็มศักยภาพ ตรงตามบริบทของโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งหลักสูตรใหม่นี้เกิดจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการศึกษาและติดตามผลการประเมินการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาในประเทศไทย รวมถึงการปรับประยุกต์วิทยาการใหม่ ๆ นำมาคิดวิเคราะห์อย่างรอบด้าน พร้อมทั้ง การศึกษาวิจัยข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ในด้านการพัฒนาคน ซึ่งถือว่าการพัฒนาคน นำไปสู่การพัฒนาประเทศ ทางกระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำหลักสูตรของประเทศขึ้นใหม่เพื่อใช้เป็นกรอบให้สถานศึกษาได้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ คือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจนทั้งเอกสารหลักสูตร และการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม พัฒนาประเทศเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การพัฒนาสมรรถนะและทักษะ⁴

³ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, *ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)*. 2560.

⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2554), 1.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ให้ทุกคนมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน โดยยึดหลักการศึกษาลดชีวิต ให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ จัดการเรียนการสอนโดยจัดให้มีการเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียน ให้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตลอดเวลาทุกสถานที่ ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างรอบด้าน สร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกทักษะ กระบวนการ สอดแทรกวัฒนธรรม ความรู้ที่มีในท้องถิ่นและความรู้ที่เป็นสากล ฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ รู้จักคิดวิเคราะห์ แยกแยะ พัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ ทั้งทางด้านวิชาการ รวมไปถึงการพัฒนาทักษะชีวิต สร้างผู้เรียนให้เป็นคนดีของสังคม เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข หาเลี้ยงชีพด้วยความสุจริต ตลอดจนเพื่อนำความรู้ไป การศึกษาต่อ และปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีนโยบายให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามบริบทของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม แหล่งที่อยู่ ชุมชน และปัจจัยต่าง ๆ รวมถึงปัญหาต่าง ๆ ที่พบเจอโดยรอบ อีกทั้งนำความรู้ในท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือจุดเด่นของสถานศึกษา สอดแทรกในหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และเกิดทักษะที่ต้องการตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดให้กับผู้เรียนในระดับต่าง ๆ โดยสถานศึกษาต้องบริหารจัดการและให้จัดตามความเหมาะสมของผู้เรียนในแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล ให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ จัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาค้นหา ให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม ทักษะชีวิต และความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับหลักสูตร การศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสองแล้ว ยังมีความมุ่งหมาย เฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และพัฒนาสังคม⁵ สถานศึกษาจึงมีบทบาทหน้าที่ในการจัดให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะต่าง ๆ และได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดเต็มตามศักยภาพ โดยสถานศึกษาต้อง ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ชุมชน และผู้เรียน และนำหลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้นไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ และทักษะตามมาตรฐานการศึกษา อีกทั้งต้องสร้างความเชื่อมั่นแก่บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มั่นใจว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่าง

⁵ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542) : 7-8.

เต็มศักยภาพตามที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตร โดยออกแบบหลักสูตรให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งในกรอบของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ประกาศใช้ และครอบคลุมบริบทของสถานศึกษาเอง เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน นำไปสู่การพัฒนาสังคม และประเทศชาติ และให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เกิดความหวังในภูมิปัญญาและร่วมพัฒนาชุมชน⁶

ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษานั้น สถานศึกษาจำเป็นที่จะต้องมีส่วนร่วมซึ่งทำได้โดยอาศัยความร่วมมือจากชุมชนและผู้ปกครอง ครู รวมไปถึงบุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน ภาคธุรกิจ และภาครัฐที่มีอยู่ในชุมชนมาร่วมมือกันกับคณะกรรมการสถานศึกษา มีการวางแผนและออกแบบหลักสูตร ที่ครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกด้านของสถานศึกษา การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจึงเป็นเป้าหมายของคุณภาพการศึกษา อันเป็นแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับภูมิสังคม คือ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน ซึ่งเป็นมวลประสบการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล⁷ ในการจัดการศึกษาให้บรรลุผล นอกจากสถานศึกษาจะต้องพัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุมส่วนสำคัญดังกล่าวแล้ว ยังต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด สถานศึกษาจึงต้องเตรียมความพร้อมและออกแบบหลักสูตรให้ครอบคลุมรอบด้าน ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร และสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้ ตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีการวางแผนด้านการเงิน สถานที่ และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ อย่างละเอียดตามระเบียบวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อนำไปสู่การใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลกับผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษานั้น มีความแตกต่างกัน อยู่ในพื้นที่ต่างกัน จุดเด่น/ข้อจำกัดต่างกัน รวมถึงงบประมาณและบุคลากรที่แตกต่างกัน อีกทั้งผู้เรียนที่มีบริบท ฐานะครอบครัว การเงิน ชุมชนสังคมและความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกันนั้น ส่งผลให้สถานศึกษาต้องออกแบบและบริหารจัดการหลักสูตรที่ครอบคลุมกับข้อจำกัดและบริบทที่กล่าวมาด้วย สถานศึกษาจึงต้องมีการดำเนินการประเมินหลักสูตร จากการนำหลักสูตรไปใช้กับผู้เรียนของครูผู้สอน ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

⁶ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, **การบริหารหลักสูตร**, (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.), 8.

⁷ วิชัย วงษ์ใหญ่, “ผู้เรียนเป็นสำคัญ” ใน **สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติ**. (กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2555), 425.

นำผลการประเมินหลักสูตรมาปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น⁸ ซึ่งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้มีเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้กล่าวถึงหลักสูตรสถานศึกษาในด้านที่ 2 คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ซึ่งมีแนวทางการพิจารณา โดยพิจารณาจากคุณภาพของกระบวนการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพของผู้เรียน⁹ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการนิเทศ ติดตามผลการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาในสังกัด พบว่า มีโรงเรียนจำนวนมากที่พบปัญหาในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เช่น ความพร้อมในด้านบุคลากร ปัญหาเกี่ยวกับเอกสาร การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ระยะเวลาในการเตรียมความพร้อม และการดำเนินการจัดทำหลักสูตร ความรู้ ความเข้าใจและทักษะ ของผู้บริหารสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน ส่วนกลางเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง การนิเทศติดตามผล และช่วยเหลือโรงเรียนในการจัดทำ และใช้หลักสูตร¹⁰

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษา และการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อน และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ในการกำหนดทิศทางของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และบริบทของโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาหลักสูตรเกิดประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ นำไปสู่คุณภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา

⁸ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, การบริหารหลักสูตร, (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.), 8.

⁹ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบ 4 (พ.ศ.2559 – 2563) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (ม.ป.ท., 2562), 8.

¹⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สรุปผลการนิเทศติดตามประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2560, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2560), 105.

ปัญหาของการวิจัย

โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ประเภทสหศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ซึ่งจากการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่ผ่านมา ผลการประเมินพบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษานั้นยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งเกิดจากปัญหาต่าง ๆ เช่น 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษายังขาดความชัดเจนในการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความจำเป็น และบริบทของชุมชนในปัจจุบัน ซึ่งเป็นผลต่อการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2) เนื้อหาสาระในบางวิชามีความยากและซับซ้อนส่งผลให้เกิดปัญหาด้านผลการเรียนของนักเรียน 3) วิธีการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ COVID - 19 ขาดความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน 4) รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในบางรายวิชานั้นการบรรยายมากกว่าใช้กระบวนการ Active learning ที่ให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง 5) ขั้นตอนและวิธีการประเมินผลการใช้หลักสูตรยังขาดความชัดเจนส่งผลถึงการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรในปีการศึกษาถัดไป ซึ่งปัญหาดังกล่าวนั้น อาจเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความพร้อมในด้านบุคลากร ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารและบุคลากรเกี่ยวกับการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนการเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตร ครู ผู้ปกครอง และชุมชนขาดความเข้าใจ และความมั่นใจในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การกำกับติดตามการดำเนินงานไม่เป็นระบบ และไม่ชัดเจน ซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนการสอน และแนวทางในการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร¹¹

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญ และได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษา และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาใช้ในการปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งผลการศึกษานี้ คาดว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนและดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

¹¹ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), “รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก : ผลการประเมิน SAR ภายใต้สถานการณ์ COVID - 19 การศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน,” 2564, 4.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อทราบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) อยู่ในระดับปานกลาง
2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) เป็นพหุแนวทาง

ขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) โดยนำทฤษฎีเชิงระบบตามแนวคิดของลูเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) มาเป็นขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัย ที่ระบุไว้ว่าองค์กรระบบเปิดมีระบบย่อย ๆ ภายในองค์กรที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยระบบจะยอมรับตัวป้อนจากสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการเปลี่ยนแปลงซึ่งเปลี่ยนตัวป้อนให้กลายเป็นผลผลิตที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก และให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา¹²

¹² Fred C.Lunenburg. and Allan C. Ornstein, **Educational Administration: Concepts and Practices**, 6th ed. (CA : Wadsworth Cengage Learning, 2012), 21-23.

สำหรับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้เสนอหลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนักวิชาการต่างประเทศและในประเทศ ไว้ดังนี้ ทาบา (Taba) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยสามารถสรุปขั้นตอน ในการพัฒนาหลักสูตร ไว้ 7 ขั้นตอน คือ 1) การสำรวจความต้องการ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ 3) การเลือกเนื้อหาสาระ 4) การจัดเนื้อหาสาระ 5) การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 7) การประเมินผลและวิธีการประเมินผล¹³ นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ ไทเลอร์ (Tyler) ได้กล่าวถึง การพัฒนาหลักสูตร โดยสามารถกระทำได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร 2) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3) การประเมินผล¹⁴ และเซเลอร์, อเล็กซานเดอร์ และเลวิส (Saylor, Alexander and Lewis) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และขอบเขต 2) การออกแบบหลักสูตร 3) การนำหลักสูตรไปใช้ และ 4) การประเมินผลหลักสูตร¹⁵ ทางด้านโอลิวา (Oliva) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ถึง 12 ขั้นตอนด้วยกัน คือ 1) กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา 2) วิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ผู้เรียน และเนื้อหาวิชา 3) กำหนดจุดหมายของหลักสูตร 4) กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 5) จัดโครงสร้างของหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ 6) กำหนดจุดหมายของการเรียนการสอน 7) กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน 8) เลือกยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอน 9) เลือกวิธีการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน 10) นำยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอน 11) ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน 12) ประเมินผลหลักสูตร¹⁶ ทางด้านนักวิชาการ นักการศึกษาในประเทศ ได้กล่าวถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ไว้หลายท่าน อาทิเช่น สุเทพ อ่วมเจริญ ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาต่าง ๆ และสรุปความคิดรวบยอด นำเสนอมโนทัศน์ที่เป็นแบบจำลองการพัฒนาหลักสูตร เรียกว่า SU Model ซึ่งเป็นโมเดลที่

¹³ Hilda Taba, **Curriculum development : theory and practice.** (New York: Harcourt, Brace and World, Inc. 1962), 12.

¹⁴ Ralph W. Tyler, **Basic principles of curriculum and instruction,** University of Chicago press, 1969), 10.

¹⁵ J. Galen Saylor, William M. Alexander and Arthur J. Lewis, **Curriculum planning for better teaching and learning,** In. (New York: Holt Rinehart and Winston, 1981), 30.

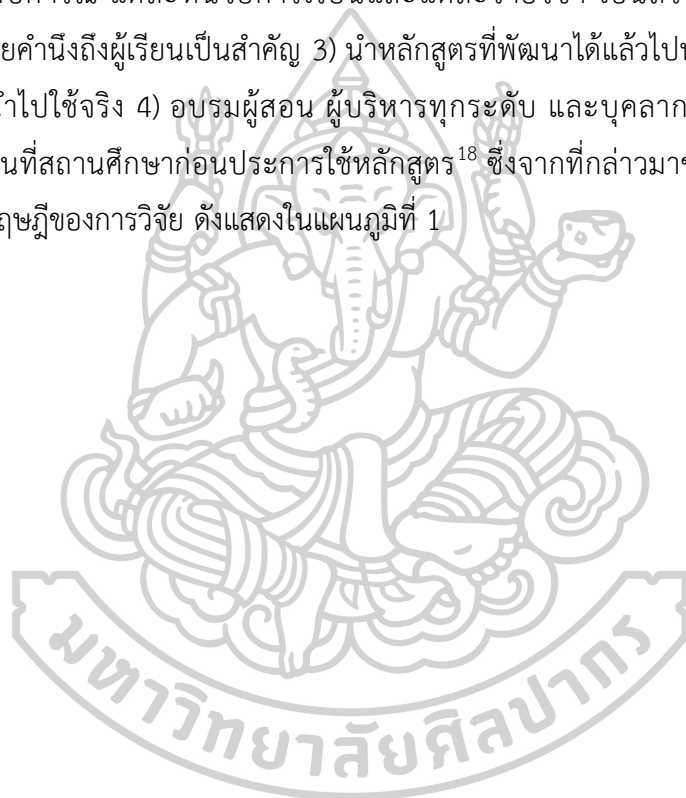
¹⁶ Peter F. Oliva, **Developing the curriculum,** (New York: Harper Collins Publishers, 1992), 70-73.

สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

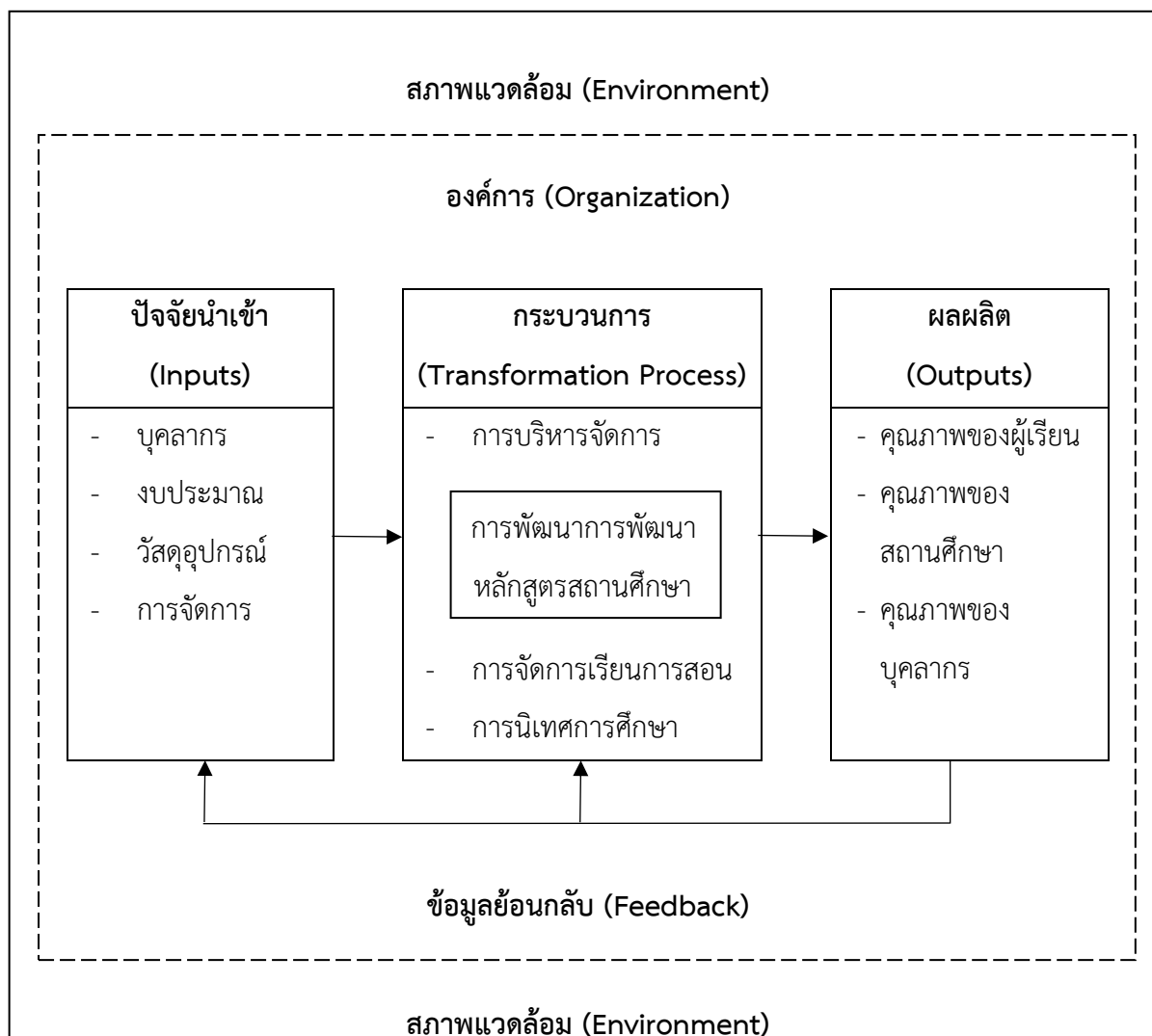
- 1) การวางแผนหลักสูตร เป็นการเริ่มต้นการพัฒนาหลักสูตรที่มีการเตรียมหลักสูตร ศึกษาบริบทต่าง ๆ
- 2) การออกแบบหลักสูตร นำความรู้จากการศึกษา วางแผนมาออกแบบหลักสูตรให้ตรงกับบริบทของสถานศึกษา
- 3) การจัดหลักสูตร เป็นการดำเนินการจัดทำหลักสูตร
- 4) การประเมินหลักสูตรเพื่อทราบถึงผลของการใช้หลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้น¹⁷ ทางด้านวิจัย วงษ์ใหญ่ ได้ให้วิทยการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และสามารถสรุปแนวคิด และขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) กำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้าง และการออกแบบหลักสูตร
- 2) ยกร่างเนื้อหาสาระแต่ละกลุ่มประสบการณ์ แต่ละหน่วยการเรียนรู้และแต่ละรายวิชา เป็นส่วนของผู้ที่นำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 3) นำหลักสูตรที่พัฒนาได้แล้วไปทดลองใช้ในสถานศึกษานำร่องก่อนนำไปใช้จริง
- 4) อบรมผู้สอน ผู้บริหารทุกระดับ และบุคลากร
- 5) นำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติการสอนที่สถานศึกษาก่อนประการใช้หลักสูตร¹⁸ ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถนำเสนอขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัย ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

¹⁷ สุเทพ อ่วมเจริญ, การพัฒนาหลักสูตร: ทฤษฎีและการปฏิบัติ, (นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2557), 23.

¹⁸ วิจัย วงษ์ใหญ่, การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: อาร์ แอนท์ปริ้นท์, 2554), 57.

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัย

ที่มา : Fred C. Lunenburg. and Allan C. Ornstein, **Educational Administration: Concepts and Practices**, 6th ed. (CA : Wadsworth Cengage Learning, 2012), 21-23.

: Hilda Taba, **Curriculum development : theory and practice**. (New York: Harcourt, Brace and World, Inc. 1962), 12.

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย โดยมุ่งศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ตามแนวคิดของ ทาบา (Taba) ได้ให้ขั้นตอนในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน คือ 1) การสำรวจความต้องการ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ 3) การเลือกเนื้อหาสาระ 4) การจัดเนื้อหาสาระ 5) การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 7) การประเมินผลและวิธีการประเมินผล ดังแผนภูมิที่ 2

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
1. การสำรวจความต้องการ
2. การกำหนดวัตถุประสงค์
3. การเลือกเนื้อหาสาระ
4. การจัดเนื้อหาสาระ
5. การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้
6. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
7. การประเมินผลและวิธีการประเมินผล

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : Hilda Taba, Curriculum development : theory and practice. (New York: Harcourt, Brace and World, Inc. 1962), 12.

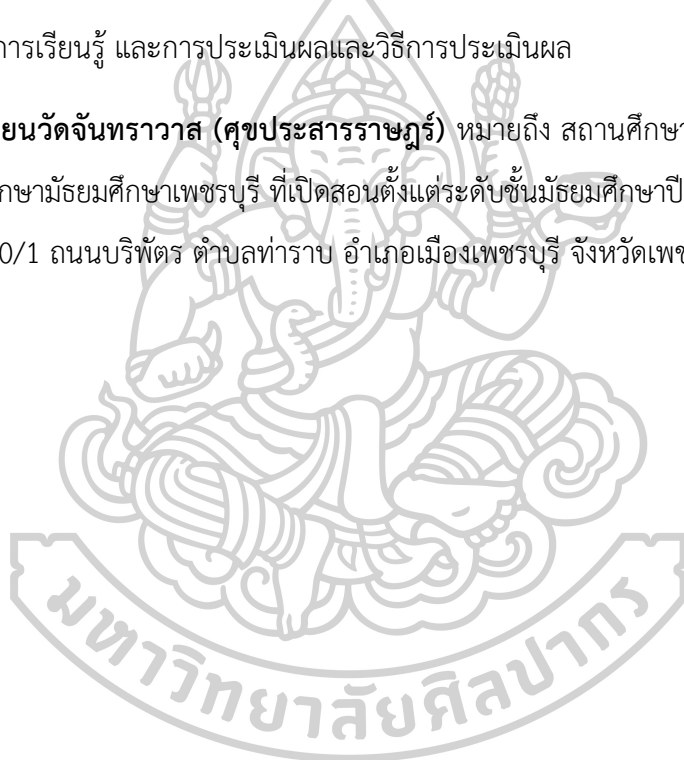

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามความหมายของคำศัพท์เฉพาะในการวิจัยไว้ ดังนี้

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้มีความสมบูรณ์ เหมาะสมกับความต้องการของสถานศึกษา และจุดมุ่งหมายของการสอนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ การสำรวจความต้องการ การกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือกเนื้อหาสาระ การจัดเนื้อหาสาระ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผลและวิธีการประเมินผล

โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) หมายถึง สถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตั้งอยู่ เลขที่ 10/1 ถนนบริพัตร ตำบลท่าราบ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)” ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลทุกลักษณะ เช่น เอกสาร คู่มือ หนังสือ ตำรา แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ แล้วนำมาจัดระเบียบของวรรณกรรม โดยนำเสนอเป็น 3 ส่วน คือ 1) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 2) ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) 3) วิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ในการจัดการศึกษา สิ่งที่สำคัญนอกเหนือจากครูผู้สอน สื่อ และอุปกรณ์การสอนแล้ว หลักสูตรถือเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง หากไม่มีหลักสูตรแล้ว ครูผู้สอนจะสอนไปอย่างไรทิศทาง หลักสูตรจึงเป็นทั้งข้อกำหนดว่าผู้เรียนจะเรียนอะไร ผู้สอนจะสอนอะไรและสอนอย่างไร และการที่จะให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ได้นั้น จะต้องใช้ตัวกำหนดหรือเกณฑ์เป็นเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของระบบการศึกษา เป็นแนวปฏิบัติในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาทุกระดับให้บรรลุความมุ่งหมายที่วางไว้ โดยการกำหนดจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาของหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับอุดมการณ์อันสูงสุดของชาติ โดยวางรากฐานทางความคิด และความประพฤติของผู้เรียนเพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง และของสังคมได้ การจัดการศึกษาที่ดี ควรมีความเหมาะสม จึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ และสังคมอยู่เสมอ ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

นิโคลล์, และนิโคลล์ (Nicholls and Nicholls) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง เป็นกระบวนการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียนซึ่งเมื่อได้เรียนรู้แล้วก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในตัวผู้เรียน¹⁹

กู๊ด (Good) ให้ความเห็นว่า “การพัฒนาหลักสูตร” เกิดได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่งเพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนหรือจุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุอุปกรณ์ วิธีการสอน และการประเมิน ส่วนคำว่าเปลี่ยนแปลงหลักสูตรหมายถึง การแก้ไขหลักสูตรให้แตกต่างไปจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่²⁰

เซเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การสร้างหลักสูตร (curriculum construction) หมายถึงการสร้างรายวิชาการจัดการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานในการสร้างอยู่เลย 2) การปรับปรุงหลักสูตร (curriculum improvement) คือ การดำเนินงานจัดทำหลักสูตรที่มีอยู่ให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นฐานอยู่เลย²¹

วิชัย วงษ์ใหญ่ กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ การพยายามวางโครงการที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดหมายที่กำหนดไว้ หรือการพัฒนาหลักสูตรและการสอนคือ ระบบโครงสร้างของการจัดโปรแกรมการสอน กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การปรับปรุงตำราแบบเรียน คู่มือครู และสื่อการเรียนต่าง ๆ การวัดและประเมินผลการใช้หลักสูตรการปรับปรุงแก้ไขและการให้ การอบรมครูผู้ใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรและการสอน รวมทั้งการบริหารและบริการหลักสูตร²²

¹⁹ Nicholls A. and Nicholl H, **Development Curriculum**, (London: Allen & Unwin of Reading, 1972), 12.

²⁰ Good, Carter V., **Dictionary of Education**, (New York: McGraw-Hill Book, 1973), 157.

²¹ Saylor, J. Galen, and Alexander and William M., **Planning Curriculum for Schools**, (New York: Holt, Rinehart & Winston, 1974), 7.

²² วิชัย วงษ์ใหญ่, **การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา**, (กรุงเทพฯ : อาร์ แอนท์ พรินท์, 2554), 10.

สงัด อุทรานันท์ กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ หรือจัดทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นโดยใช้กระบวนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ²³

สุราษฏร์ พรหมจันทร์ กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การทำหลักสูตรเดิมที่ใช้อยู่ให้มีคุณภาพมากขึ้น หรือเป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ตามความต้องการของสังคมในขณะนั้น²⁴

วาริรัตน์ แก้วอุไร กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการที่มีระบบเป็นเหตุเป็นผล ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น เหมาะสมกับผู้เรียน หรือกระบวนการในการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม รวมทั้งมีการนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตรเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาต่อไป²⁵

สวัสดี จงกล กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ การเกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาหรือคิดประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆเพื่อให้เกิดความเหมาะสมหรือดียิ่งขึ้น²⁶

จากความหมายของการพัฒนาหลักสูตรที่นักการศึกษาทั้งต่างประเทศ และในประเทศ ได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้มีความสมบูรณ์ เหมาะสมกับความต้องการของสถานศึกษา และจุดมุ่งหมายของการสอนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

²³ สงัด อุทรานันท์, **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**, กรุงเทพฯ: ลงเดือนการพิมพ์, 2545, อ้างถึงใน อาทิตย์ญา โพธิ์สวຍ, “การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของครูระดับมัธยมศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถของนักเรียนในการสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เทคโนโลยี”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2563.

²⁴ สุราษฏร์ พรหมจันทร์, **ยุทธวิธีการเรียนการสอนวิชาเทคนิค**, (กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2554), 16.

²⁵ วาริรัตน์ แก้วอุไร, **การพัฒนาหลักสูตร : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**, (พิษณุโลก, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2564), 267.

²⁶ สวัสดี จงกล, **การพัฒนาหลักสูตร**, เข้าถึงเมื่อ 12 กันยายน 2564 . เข้าถึงได้จาก <http://member.thainet/thaitap/ac>.

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

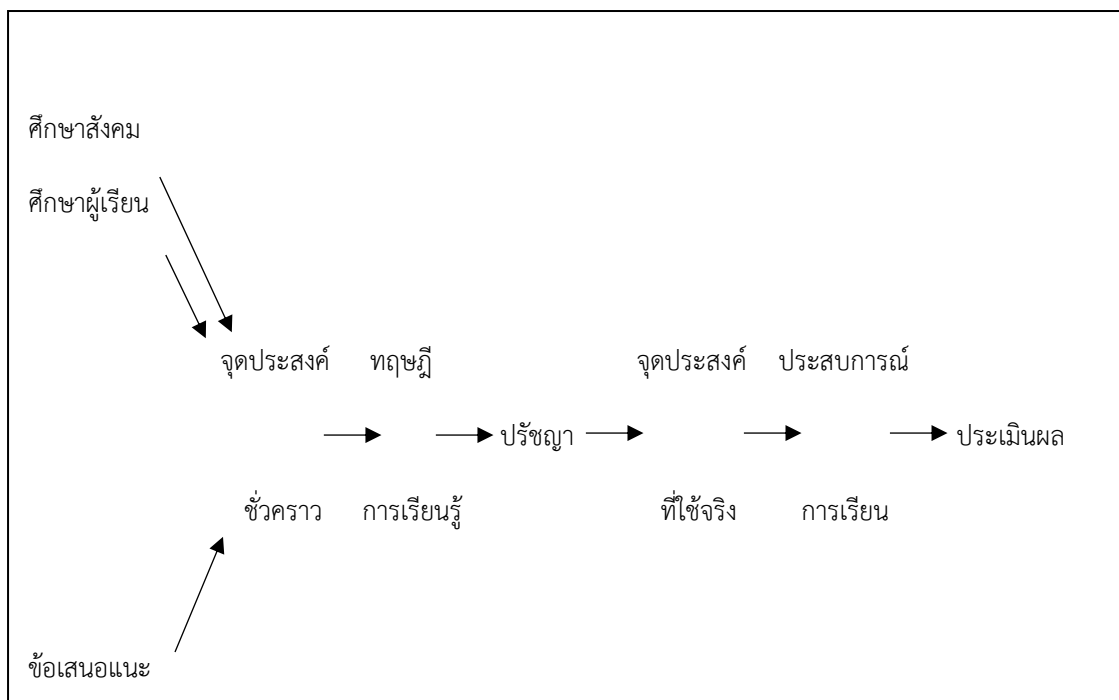
การพัฒนาหลักสูตรเป็นการนำการบริหารงานมาประยุกต์ใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และนำมาปรับใช้กับสถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรให้ได้ผลดีบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรที่ชัดเจน สามารถทำได้จริง ซึ่งมีนักวิชาการทั้งต่างประเทศและในประเทศหลายท่าน ได้กล่าวถึงการบริหารและพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler)

ไทเลอร์ (Tyler) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยสามารถอธิบายรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ 4 ประการ คือ

1. สถานศึกษาควรแสวงหาจุดประสงค์ทางการศึกษาว่ามีอะไรบ้าง
  2. จัดประสบการณ์ทางการศึกษาที่สามารถทำให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
  3. มีขั้นตอนในการกำหนดประสบการณ์จากข้อที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
  4. มีหลักการและเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพของประสบการณ์การเรียนรู้
- เพื่อที่จะตัดสินการบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler)

ที่มา : บุญชม ศรีสะอาด, *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ: สุวีริยา สารสัน, 2556), 65.

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler) มีขั้นตอนดังนี้

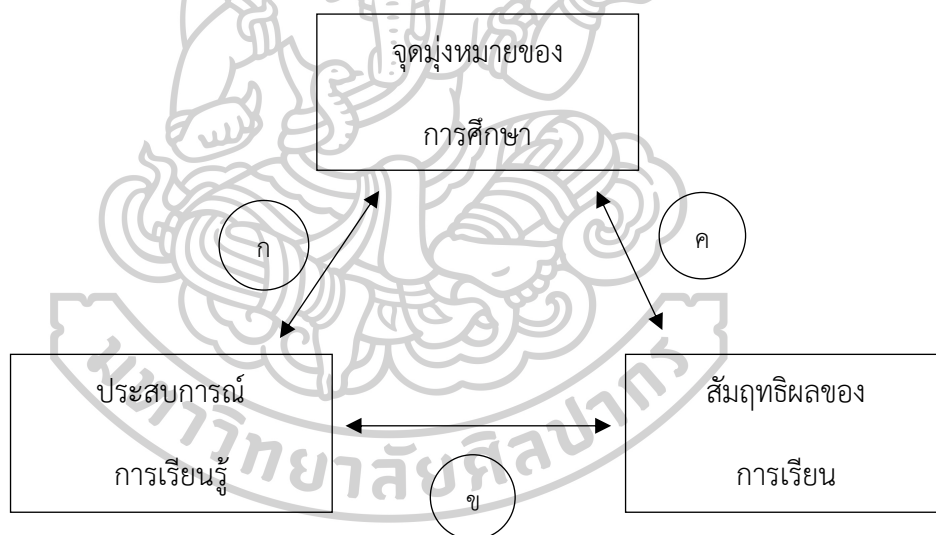
1. กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร ในขั้นนี้จากการวิเคราะห์ข้อมูลของสภาพแวดล้อม ผู้เรียน และข้อคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาตั้งเป้าประสงค์อย่างคร่าว ๆ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแต่ละด้านอาจมีข้อมูลที่มากเกินไปที่จัดเข้าไปในหลักสูตร
2. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยดำเนินการหลังจากได้ จุดประสงค์ที่ใช้จริงแล้ว โดยต้องคำนึงถึงลำดับก่อนหลัง ความต่อเนื่อง และบูรณาการประสบการณ์ที่จัดให้แก่ผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนในเวลาเรียนนั้น ๆ ด้วย
3. การประเมินผล เพื่อให้ทราบว่าบรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใดในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้²⁷

²⁷ Ralph W. Tyler, *Basic Principles of Curriculum and Instruction*, (The University of Chicago Press, 1949), 12.

นอกจากนี้ ไทเลอร์ (Tyler) ได้เสนอแนวคิดการประเมินหลักสูตร โดยวิธีการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป ว่าสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ด้วยการศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบของการจัดกระบวนการศึกษา 3 ประการ ได้แก่

1. จุดมุ่งหมายของการศึกษา
2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. การพิจารณาผลสัมฤทธิ์

การประเมินหลักสูตรตามแนวคิดนี้ คือ ต้องมีการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล และพิจารณาผู้เรียนว่ามีความก้าวหน้า มีการพัฒนาองค์ความรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และพิจารณาว่าหลังจากการจัดการเรียนการสอนแล้วนั้นผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ และบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ได้มากน้อยเพียงใด ดังแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 องค์ประกอบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler)

ที่มา : สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, *รวมบทความการประเมินโครงการ*, กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

จากองค์ประกอบทางการศึกษาตามแผนภูมิที่ 4 เป็นการประเมินเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการเรียนกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ (ค) อย่างไรก็ตามรูปแบบการประเมินหลักสูตรตามทัศนะของไทเลอร์ (Tyler) มองถึงความสัมพันธ์ (ก) และ (ข) ด้วย ความสัมพันธ์ของจุดมุ่งหมายของการศึกษาซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ (ก) หมายถึง การประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ระบุไว้ในหลักสูตรและความสัมพันธ์ของประสบการณ์การเรียนรู้กับสัมฤทธิ์ผลของการเรียนซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ (ค) คือ การประเมินเปรียบเทียบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติจริงกับสัมฤทธิ์ผลที่เกิดขึ้นจากปฏิบัติ²⁸

2. การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบา (Taba)

ทาบา (Taba) ได้เขียนหนังสือชื่อ “Curriculum development : theory and practice” โดยมีแนวคิดที่ว่า หลักสูตรเป็นแผนสำหรับการเรียนรู้ (plan for learning) ที่จะเป็เครื่องมือสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และยังได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรที่เรียกว่า “Grass roots approach” หรือวิธีการจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน ซึ่งทาบา (Taba) เชื่อว่าผู้ที่มีหน้าที่สอนในหลักสูตรควรได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้วยวิธีการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (Taba) นี้มีขั้นตอนคล้ายคลึงกับไทเลอร์ (Tyler) แต่ต่างกันตรงที่วิธีการที่ ไทเลอร์ (Tyler) เสนอนั้นค่อนข้างเป็นวิธีการแบบ “Top-down” คือ การพัฒนาหลักสูตรที่มาจากข้อเสนอแนะของนักวิชาการ ให้ครูปฏิบัติ และผู้บริหารสั่งการมายังครูผู้สอนอีกทีหนึ่ง สำหรับขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (Taba) มีดังนี้

1. การสำรวจความต้องการ (Diagnosis of needs) หมายถึง การวิเคราะห์สภาพ ปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม รวมไปถึง การศึกษาพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งธรรมชาติของความรู้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Formulation of objectives) หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่จะสามารถทำให้หลักสูตรบรรลุผล หรือมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากผลของการสำรวจความต้องการที่ได้กระทำไว้แล้ว

---

²⁸ Ralph W. Tyler, *Basic principles of curriculum and instruction*, (Chicago : University of Chicago press, 1969).

3. การเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of contents) หมายถึง ขั้นตอนหลังจากการกำหนดวัตถุประสงค์ที่เลือกไว้ หรือที่สร้างขึ้นเป็นตัวชี้แนะแนวทางในการเลือกรายวิชาหรือเนื้อหาของหลักสูตร ซึ่งควรเลือกเนื้อหาที่มีความเที่ยงตรง และเหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อเตรียมนำไปสู่ขั้นตอนในการปรับประยุกต์ใช้กับผู้เรียน

4. การจัดเนื้อหาสาระ (Organization of contents) หมายถึง การจัดเนื้อหาโดยเรียงลำดับขั้นตอนให้ถูกต้อง คำนึงถึงวุฒิภาวะของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจของผู้เรียน นอกจากนี้จะต้องวิเคราะห์ลักษณะเด่นของความรู้ที่ได้จากวิชานั้น และลักษณะของกระบวนการเรียนรู้ด้วย

5. การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of learning experiences) หมายถึง การคัดเลือกวิธีที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนจำเป็นต้องคัดเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและผู้เรียน

6. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of learning experiences) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง ผลที่ตั้งไว้ และการบูรณาการ

7. การประเมินผลและวิธีการประเมินผล (Evaluation and means of evaluation) หมายถึง การประเมินว่าวัตถุประสงค์ได้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งครูและนักเรียนควรร่วมกันกำหนดวิธีการประเมินผล เพื่อให้ทราบว่า การพัฒนาหลักสูตรประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรทั้ง 7 ขั้นตอนของทาบ (Taba) สามารถจัดเรียง และแสดงเป็นกระบวนการการพัฒนาหลักสูตร ดังแผนภูมิ 5

แผนภูมิที่ 5 ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรของทาบบา (Taba)

ที่ มา : Hilda Taba, Curriculum development : theory and practice. (New York: Harcourt, Brace and World, Inc. 1962), 1962, 456.

3. การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของเคอร์ (Kerr)

เคอร์ (Kerr) ได้ศึกษาและได้ให้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ที่เรียกว่า Operational Model ซึ่งได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ได้มาจากแหล่งข้อมูล 3 แหล่ง คือ

1. ระดับพัฒนาการ ความต้องการ และความสนใจของนักเรียน เป็นการพัฒนาหลักสูตรจากการศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียน ปัญหา ความต้องการ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนมาให้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร
2. สภาพ ปัญหา และความต้องการของสังคมที่นักเรียนต้องเผชิญ นำข้อมูลของสังคม ชุมชน ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร
3. ธรรมชาติของเนื้อหาวิชา และชนิดของการเรียนรู้ ปรับให้มีความเหมาะสม

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรของเคอร์ (Kerr) มีดังนี้

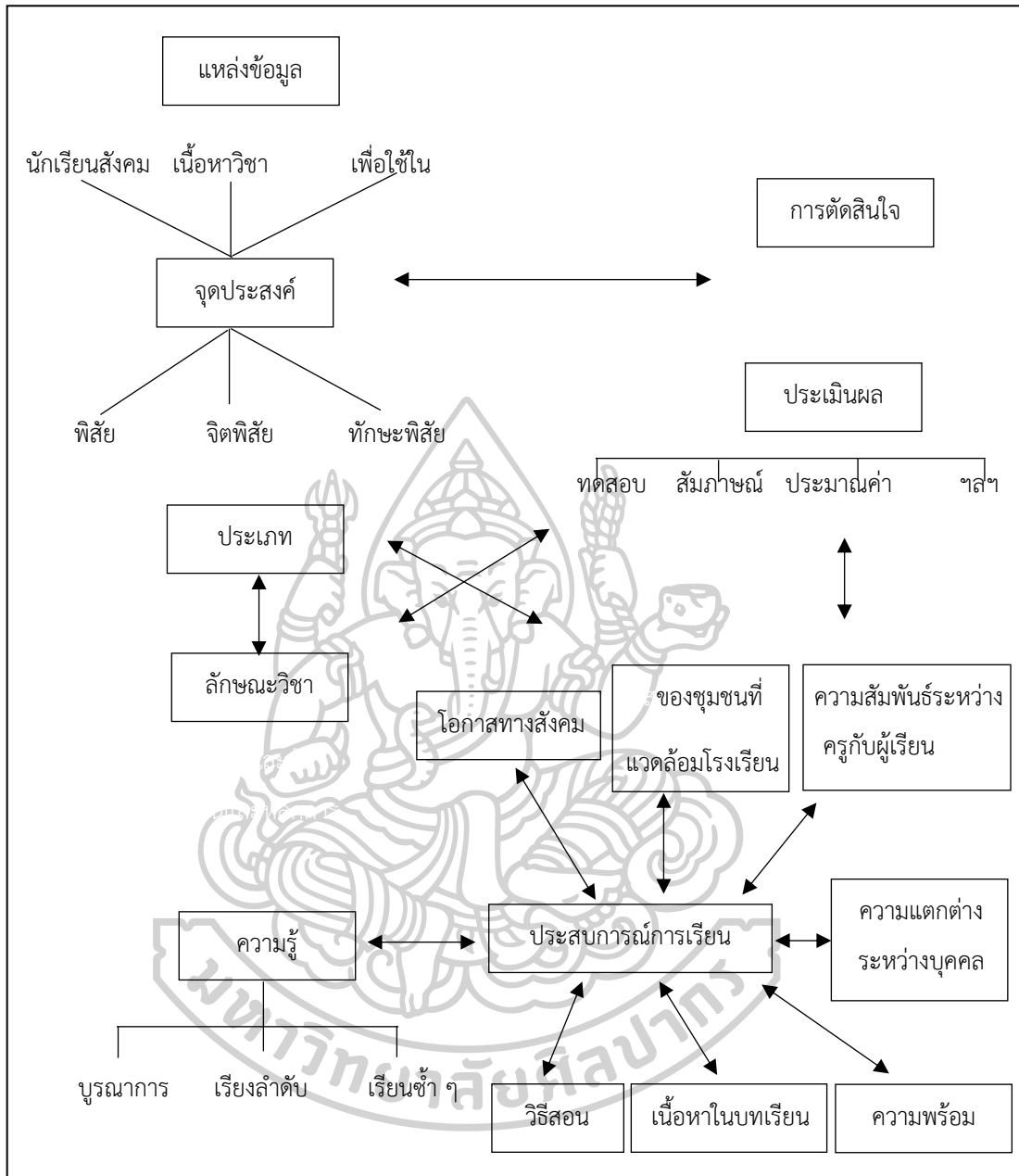
1. การนำจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมาคัดเลือก และจัดอันดับ โดยนำเอา รูปแบบการจำแนกประเภทจุดประสงค์ทางการศึกษาของบลูม (Bloom) และคณะซึ่งได้แบ่ง จุดประสงค์ ออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เพื่อจำแนกจุดประสงค์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น นำเอา จุดประสงค์เหล่านี้มาเป็นแนวทางในการเลือกจะจัดมโนทัศน์ (Concepts) และหลักการ (Principles) และนำไปสู่การจัดรายวิชาในรูปแบบต่าง ๆ

2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ต้องจัดให้มีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์ และเนื้อหาวิชาที่ได้คัดเลือกเอาไว้ และต้องพิจารณาองค์ประกอบ ด้านอื่น ๆ อาทิ ความพร้อมด้านผู้เรียน ความแตกต่างระหว่างบุคคล ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน วิธีการสอน วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

3. การประเมินผล ถือว่าเป็นขั้นสุดท้าย ซึ่งเป็นขั้นตอนการเก็บรวบรวม ข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ เกี่ยวกับหลักสูตร โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ การทดสอบ การสังเกต เป็นต้น ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน²⁹

จากหลักการ แนวคิด และทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรของเคอร์ (Kerr) โดยใช้รูปแบบ Operational Model สามารถแสดงได้ดังแผนภูมิที่ 6

²⁹ John R. Kerr, "The Problem of Curriculum Reform," in **The Curriculum: Content Design and Development** (n.p.: Oliver and Boyd, Edinburgh in Association With the Open University Press, 1971), 178-206.

แผนภูมิที่ 6 รูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรของเคอร์ (Kerr)

ที่ ม ๑ : John R. Kerr, "The Problem of Curriculum Reform," in **The Curriculums: Content Design and Development** (n.p.: Oliver and Boyd, Edinburgh in Association With the Open University Press, 1971), 178-206.

4. การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของเซเลอร์, อเล็กซานเดอร์และเลวิส (Saylor, Alexander and Lewis)

เซเลอร์, อเล็กซานเดอร์และเลวิส (Saylor, Alexander and Lewis) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตร และเสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และขอบเขต โดยกำหนดขอบเขตของเป้าหมายไว้ 4 ประการ คือ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย พัฒนาการของบุคคล ความสามารถทางสังคม ทักษะการเรียนรู้ และความชำนาญเฉพาะด้าน
2. การออกแบบหลักสูตร เป็นการตัดสินใจโดยใช้เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และขอบเขต พร้อมทั้งพิจารณาข้อมูลอื่น ๆ ประกอบ เช่น ธรรมชาติของวิชา ความสนใจของผู้เรียน และสังคม บริบท และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เป็นต้น
3. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการนำวิธีสอนต่าง ๆ ที่ผู้สอนได้ออกแบบไว้ ไปปฏิบัติวิธีการสอน รวมทั้งการสร้าง และพัฒนาสื่อต่าง ๆ ที่นำไปใช้ต้องเหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการสอน
4. การประเมินผลหลักสูตร ผู้สอนจะต้องเลือกใช้วิธีประเมินผลแบบต่าง ๆ เพื่อบอกความก้าวหน้าของผู้เรียน รวมทั้งเป็นการประเมินประสิทธิภาพการสอน ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร³⁰

5. การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของโอลิวา (Oliva)

โอลิวา (Oliva) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์หลัก 3 เกณฑ์ คือ เรียบง่าย ครอบคลุมเนื้อหากว้าง และเป็นระบบ โดยมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 12 ขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการศึกษา (Aims of Education) และหลักการปรัชญา และจิตวิทยาจากการวิเคราะห์ความต้องการจะเป็นของสังคม และของผู้เรียน
2. วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของชุมชนที่สถานศึกษานั้น ๆ ความต้องการจำเป็นของผู้เรียนในชุมชน และเนื้อหาวิชาที่จำเป็นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

---

³⁰ J. Galen Saylor, William M. Alexander and Arthur J. Lewis, **Curriculum planning for better teaching and learning**, In. (New York: Holt Rinehart & Winston, 1981), 30.

3. เป้าหมายของหลักสูตร (Curriculum Goals) โดยอาศัยข้อมูลจากชั้นที่ 1 และ 2 นำมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นเป้าหมายของหลักสูตรในภาพรวม
4. จุดประสงค์ของหลักสูตร (Curriculum Objectives) อาศัยข้อมูลจากชั้นที่ 1, 2 และ 3 แตกต่างจากชั้นที่ 3 คือ มีลักษณะเฉพาะเจาะจงเพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้หลักสูตร และการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร
5. รวบรวมและนำหลักสูตรไปใช้ (Organization and Implementation of the curriculum) เป็นขั้นของการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร
6. กำหนดเป้าหมายของการสอน (Instructional Goals) ของแต่ละระดับ
7. กำหนดจุดประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน (Instructional Objectives) ในแต่ละรายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์นั้น ๆ
8. เลือกยุทธวิธีในการสอน (Selection of Strategies) เป็นขั้นที่ผู้สอนเลือกยุทธวิธีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน
9. เลือกเทคนิควิธีการประเมินผลก่อนที่นำไปสอนจริง คือ 9A (Preliminary selection of evaluation techniques) และกำหนดวิธีการประเมินผลจากกิจกรรมการเรียนการสอนสิ้นสุด คือ 9B (Find selection of evaluation techniques)
10. นำยุทธวิธีไปปฏิบัติจริง (Implementation of Strategies) เป็นขั้นของการใช้วิธีการที่กำหนดในขั้นที่ 8 ลงสู่การปฏิบัติ
11. ประเมินผล การจัดการเรียนการสอน (Evaluation of Instruction) เมื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้น มีการประเมินผลตามที่ได้เลือกหรือกำหนดวิธีการประเมิน เพื่อทราบถึงผลจากการจัดการเรียนการสอน
12. ประเมินหลักสูตร (Evaluation of curriculum) เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ทำให้วงจรครบถ้วน สมบูรณ์ โดยเป็นการประเมินผลที่มีใช้ประเมินผู้เรียน และผู้สอน แต่เป็นการประเมินหลักสูตรที่จัดทำขึ้นมุ่งเน้นความสัมพันธ์ และนำผลการประเมินไปปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป³¹

---

³¹ Peter F. Oliva, **Developing the curriculum**, (New York: Harper Collins Publishers, 1992), 70-73.

6. การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของสกีลเบ็ก (Sklibeck)

สกีลเบ็ก (Sklibeck) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของหลักสูตรในลักษณะที่เป็นพลวัต จุดเด่นคือ การวิเคราะห์สถานการณ์ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้ สกีลเบ็ก (Sklibeck) เชื่อว่า สถานการณ์เป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดความแตกต่างของหลักสูตร เพราะไม่สามารถคาดเหตุการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นภายหน้าได้ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ไว้ก่อนมีการสำรวจสถานการณ์จริงจึงขาดความน่าเชื่อถือ ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรโดยโรงเรียนเป็นผู้พัฒนาหลักสูตรเอง เป็นกระบวนการที่โรงเรียนต้องดำเนินการเนื่องจากสภาพแวดล้อมของสังคมแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน ทำให้ไม่สามารถเจาะจงใช้รูปแบบหลักสูตรที่เป็นแบบเดียวกันได้ หากโรงเรียนเป็นผู้พัฒนาหลักสูตรเอง จะทำให้เกิดการบรรลุเป้าประสงค์ของชุมชนและสังคมของโรงเรียนนั้น ๆ ตรงตามบริบทของชุมชน และตามความต้องการของผู้เรียน ดังนั้น รูปแบบหลักสูตรจึงเป็นพลวัต แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของสกีลเบ็ก (Sklibeck) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานการณ์ (Analyze the situation) วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งส่งผลถึงโรงเรียนให้มีการพัฒนาหลักสูตรให้นำไปปฏิบัติได้จริง และยังเกิดผลให้นักเรียนได้เรียนรู้ ซึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงประกอบด้วย ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน

ก. ปัจจัยภายนอก ได้แก่

1) การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรม ความคาดหวังของผู้ปกครอง ความต้องการของนายจ้าง ความต้องการของสังคม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก และอุดมคติของสังคม

2) การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาและหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย นโยบายการศึกษา ระบบการสอน อำนาจในการตัดสินใจของท้องถิ่น ผู้จบการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม เป็นต้น

3) การเปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชา ให้สอดคล้องกับยุคสมัย

4) การเพิ่มศักยภาพของครูอาจารย์ ให้เหมาะสมกับยุคสมัย

5) การนำทรัพยากรใช้ในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

ข. ปัจจัยภายใน ได้แก่

- 1) เจตคติ ความสามารถ และความต้องการทางการศึกษาของนักเรียน
- 2) ค่านิยม เจตคติ ทักษะ ประสบการณ์ของครู ที่เป็นจุดเด่น และจุดด้อยของการจัดการเรียนการสอน
- 3) ความคาดหวังของโรงเรียน โครงสร้างการบริหารงาน การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา วิธีจัดประสบการณ์ให้นักเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน บรรทัดฐานทางสังคม การจัดการกับการเปลี่ยนแปลงที่ไม่พึงประสงค์

4) วัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากร งบประมาณ แผนงาน และศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

5) การยอมรับ และการรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำหลักสูตรมาใช้

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Define Objectives) การวิเคราะห์สถานการณ์ในขั้นตอนที่ 1 เพื่อนำไปกำหนดวัตถุประสงค์ซึ่งการกำหนดวัตถุประสงค์แปลงเปลี่ยนไปตามปัจจัยภายนอก และภายใน สะท้อนความเป็นจริงของสถานการณ์ที่เป็นอยู่ สอดคล้องกับค่านิยม ทิศทางที่กำหนด รวมทั้งผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการจัดการศึกษา การกำหนดวัตถุประสงค์ควรเขียนในลักษณะการเรียนรู้ที่คาดหวังจากนักเรียน และกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูที่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งการกำหนดวัตถุประสงค์ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ทั่วไปกับวัตถุประสงค์เฉพาะในการกำหนดวัตถุประสงค์ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องเช่น นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนักวิชาการ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การออกแบบการจัดการเรียนการสอน (Design the teaching learning program me) เป็นการออกแบบการเรียนการสอนต้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา โรงเรียนต้องตอบคำถามพื้นฐาน เช่น จะสอนอะไร และนักเรียนจะเรียนรู้อะไรซึ่งต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับรายวิชาที่นำมาจัดการเรียนการสอน การกำหนดแบบแผน การสอน และการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานหรือทิศทางของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง เป็นวิชาบังคับหรือวิชาเลือกตามความสนใจ
2. การจัดกลุ่ม และการบูรณาการของสาระวิชาต่าง ๆ

3. การจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งอาจจัดตามความสนใจของนักเรียน จัดให้เด็กเรียนเก่งเรียนด้วยกัน และไม่เก่งเรียนด้วยกัน หรือจัดให้เด็กที่มีความสนใจต่างกันเรียนด้วยกัน เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

4. ความสัมพันธ์ของวิชาต่าง ๆ กับเป้าหมายของหลักสูตร
5. การเรียงลำดับของเนื้อหาการสอน
6. สถานที่ ทรัพยากร อุปกรณ์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า
7. ออกแบบวิธีการจัดการเรียนการสอน
8. แต่งตั้งคณะทำงาน
9. จัดทำตารางและกิจกรรมในการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 4 การนำหลักสูตรไปใช้ (Interpret and implement the program) การวางแผน และการออกแบบหลักสูตรก็เพื่อให้หลักสูตรนั้นนำไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งดูจากผลการประเมินผลลัพธ์สุดท้ายว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามความต้องการหรือไม่ มีแผนงานใดที่มีความพร้อมมากที่สุด และรับรองคุณภาพได้ ดังนั้น ครูต้องมีจิตสำนึก และความรับผิดชอบในความเป็นมืออาชีพที่ต้องติดตามควบคุม ดูแล และประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพิจารณาว่าสิ่งที่ออกแบบ และดำเนินการอยู่ มีประโยชน์คุ้มค่า เพียงพอต่อการดำเนินงาน การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนจากบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าภาค อธิการบดีมหาวิทยาลัย หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง อาจไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากปัญหาการขาดการเอาใจใส่จากครู หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรที่ทำให้เกิดการยอมรับ และนำไปใช้ได้จริง ต้องดำเนินการโดยผู้ที่อยู่ในโรงเรียน หรือผู้ปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในโรงเรียนก็คือครูนั่นเอง ครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจ ความต้องการของนักเรียนเป็นอย่างดี ดังนั้น การปฏิบัติเพื่อพัฒนาหลักสูตรต้องเหมาะสม และต้องสอดคล้องกับศักยภาพของครู การนำหลักสูตรไปใช้ขึ้นอยู่กับครู ครูต้องเป็นบุคลากรหลักในการออกแบบ และการนำไปใช้ คือ ครูต้องเป็นผู้ออกแบบ สร้าง และพัฒนาหลักสูตรด้วยตนเอง ดีกว่ารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่บุคคลอื่นเป็นผู้จัดทำ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินการเรียนรู้ และการประเมินผลหลักสูตร (Assess and evaluate) การประเมินการเรียนรู้ (Assessment) เป็นการตัดสินคุณค่าในศักยภาพการเรียนรู้ และการปฏิบัติของผู้เรียนรู้ ส่วนการประเมินผล (Evaluation)

หมายถึง การรวบรวมหลักฐานเพื่อนำมาตัดสินคุณค่าเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การออกแบบ การนำไปใช้ รวมทั้งผลการปฏิบัติ หรือผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งในการประเมินการปฏิบัติของผู้เรียนเป็นการกำหนดเกณฑ์ที่ผู้เรียนต้องบรรลุ เช่น การกำหนดชิ้นงาน การสังเกตและบันทึกการทำงาน การสอน การรายงานผล การประเมิน การเรียนรู้ของผู้เรียนต้องมีแนวทางที่หลากหลายเพื่อให้ครอบคลุม รวมทั้งเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องทุกครั้ง ดังนั้น การประเมินจึงไม่ใช่กิจกรรมที่กระทำรอบยอตครั้งเดียว แต่เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุง พัฒนาการจัดการรู้ และพัฒนาการนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้ออกแบบหลักสูตรต้องกระทำเช่นนี้เป็นวงจรต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น ส่งผลสู่การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา³²

7. การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของวอล์คเกอร์ (Walker)

วอล์คเกอร์ (Walker) ปฏิเสธแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรด้วยการกำหนดสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรด้วยการอธิบายเชิงเหตุผลโดยปราศจากการศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงมาก่อน วิธีการของวอล์คเกอร์ (Walker) เป็นวิธีการศึกษาแบบประจักษ์นิยม (Epiricalism) หรือเป็นวิธีการศึกษาแบบธรรมชาติ (Naturalistic model) ซึ่งเป็นวิธีการที่เป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงจากปรากฏการณ์ทางสังคม และผ่านกระบวนการพิจารณาไตร่ตรองอย่างเหมาะสมก่อนการตัดสินใจออกแบบหลักสูตร ส่วนผลการพิจารณาจะออกมาเช่นไร ก็ยอมรับตามสภาพการณ์ ซึ่งเป็นวิธีคล้ายกับการเติบโตของสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของวอล์คเกอร์ (Walker) แบ่งเป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งได้มาจากการศึกษาเชิงประจักษ์ที่ได้จากมุมมองต่าง ๆ ความเชื่อ ค่านิยม ทฤษฎี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาสร้างหลักสูตรต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ มีความจำเป็นที่ต้องวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าซึ่งเป็นประโยชน์ในการดำเนินการขั้นต่อไป

³² Malcolm Skilbeck, *School-Based Curriculum Development*, (London: Harper and Row, Publishers, 1984), 230.

ขั้นตอนที่ 2 การพิจารณาไตร่ตรอง ซึ่งเป็นการนำข้อมูลพื้นฐานทั่วไปที่ได้จากการวิเคราะห์ปัญหาเข้าสู่กระบวนการปรึกษาหารือการอภิปรายการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ก่อนที่จะออกแบบหลักสูตร โดยการถ่วงน้ำหนักทางเลือกต่าง ๆ ในทุก ๆ ด้าน อย่างเป็นรูปธรรม การพิจารณาทางเลือกนี้จะก่อให้เกิดความไม่แน่ใจว่าเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด นำไปสู่การศึกษา วิเคราะห์ จึงสามารถที่จะยอมรับหรือปฏิเสธได้อย่างเต็มที่ ก่อนการกำหนดทิศทางที่ถูกต้องในการออกแบบหลักสูตรต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การออกแบบหลักสูตร (Curriculum design) เป็นการวินิจฉัยเกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักสูตรก่อน โดยคำนึงถึงองค์ประกอบอย่างรอบด้านของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งไม่กำหนดรูปแบบหลักสูตรไว้ล่วงหน้า แต่ใช้ในการแสวงหาความเหมาะสมที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของสถานการณ์ เป็นการเลือกที่ผ่านการกลั่นกรองมาแล้ว และมีความชัดเจนในองค์ประกอบต่าง ๆ โดยสามารถชี้เฉพาะเจาะจงความต้องการหลักสูตรของชุมชนได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นกว่ารูปแบบของหลักสูตรเชิงวัตถุประสงค์การออกแบบหลักสูตรเชิงพลวัตเป็นพรรณนาความเชื่อมโยงจากข้อมูลพื้นฐาน โดยนำตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ (Deliberations) ซึ่งเป็นการเลือกวิธีที่ดีที่สุดจากนั้นเริ่มก้าวไปสู่จุดสุดท้าย คือ การออกแบบหลักสูตรที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง³³

8. การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่

วิชัย วงษ์ใหญ่ ได้เสนอการพัฒนาหลักสูตรโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรดำเนินการตั้งเป้าหมาย แนวคิด กรอบ และกำหนดขั้นตอน วิธีการของหลักสูตรขึ้นมา โดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา ชุมชน และผู้เรียน

2. ยกร่างเนื้อหาสาระ แต่ละกลุ่มประสบการณ์ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ และแต่ละรายวิชาโดยปรึกษาหารือจากผู้เชี่ยวชาญในการปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรเป็นผู้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และ

---

³³Walker, "A Case Study of Deliberation in Three Curriculum Project" Curriculum Theory Network, (Stanford University: Monograph Supplement, 1971), 58.

ผลการเรียนรู้ เป้าหมายเชิงพฤติกรรม ทักษะที่จะให้เกิดแก่ผู้เรียน ออกแบบและวางแผนการสอน ทำบันทึกการสอน ผลิตสื่อการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล

3. นำหลักสูตรที่พัฒนาได้แล้วไปทดลองใช้ในสถานศึกษานำร่อง (สถานศึกษาทดลองใช้หลักสูตรใหม่) ซึ่งกำหนดสถานศึกษาโดยคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรที่ได้ ตรวจสอบและศึกษาบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ อย่างรอบคอบ หลังจากการทดลองใช้หลักสูตร หากพบข้อที่ควรปรับปรุง พัฒนา จะนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

4. จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอน ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาในทุกระดับ ให้เข้าใจหลักสูตรใหม่ เพื่อจะได้ใช้หลักสูตรใหม่ให้ถูกต้องเหมาะสม ตามเป้าประสงค์ของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

5. นำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติการสอนที่สถานศึกษาก่อนประกาศใช้หลักสูตร สนับสนุนให้ผู้บริหาร และผู้สอนนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในสถานศึกษาต่อไป โดยกิจกรรมการใช้หลักสูตรใหม่มี 4 ประการคือ

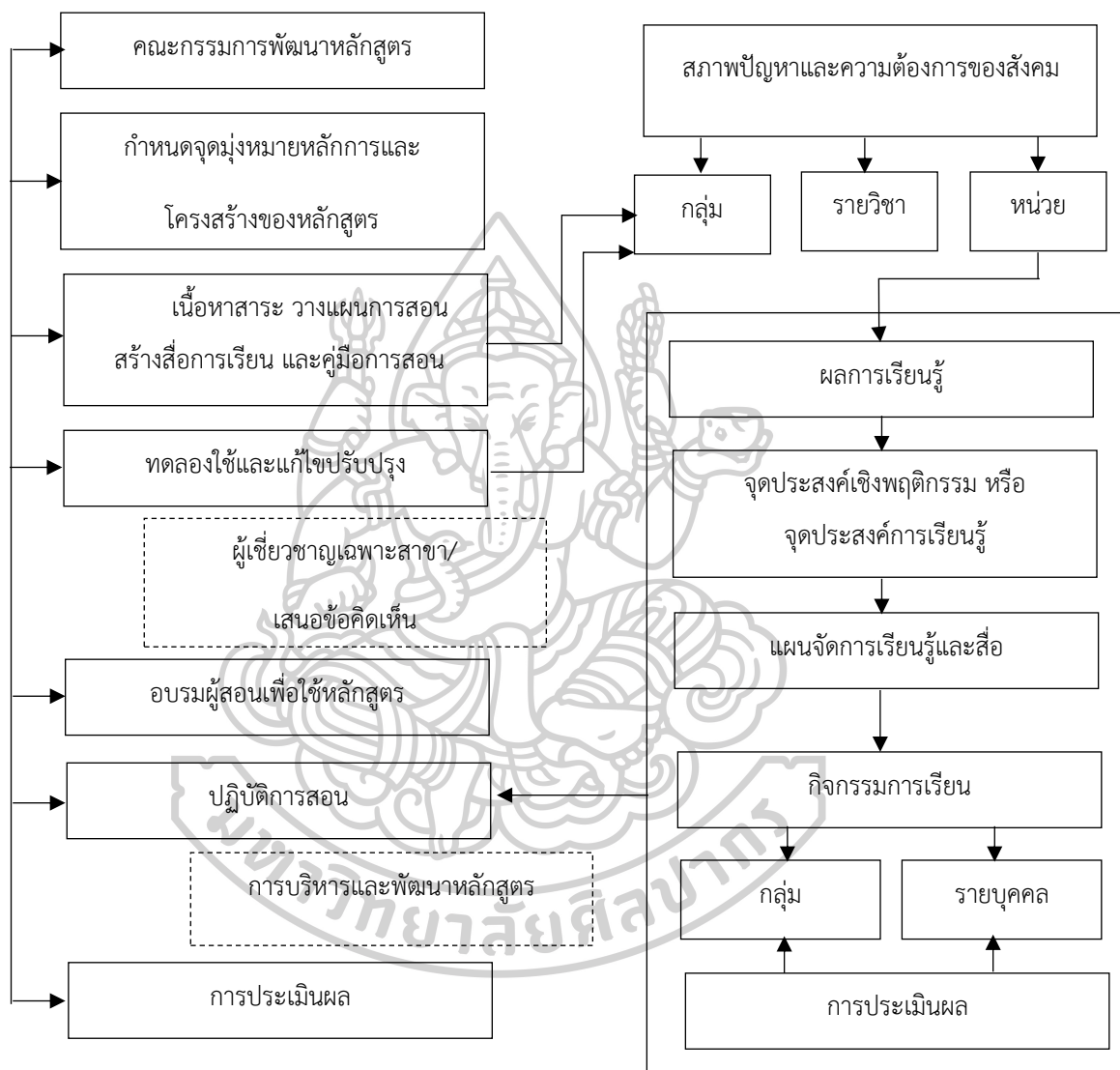
5.1 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน คือ จัดทำวัสดุหลักสูตร ได้แก่ เอกสารหลักสูตร สื่อ และอุปกรณ์การสอนที่จำเป็นที่จะต้องใช้ประกอบการเรียนการสอน

5.2 ผู้บริหารจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคลากร วัสดุหลักสูตร และการบริการต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่อบรมผู้สอน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุนการใช้หลักสูตร จัดห้องสมุด ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ และสื่อการสอนทุกชนิด รวมทั้งจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการบริหารหลักสูตร

5.3 การสอน เป็นหน้าที่ของผู้สอนประจำการทั่วไปที่จะต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

5.4 การประเมินผล เพื่อให้ทราบข้อบกพร่องของหลักสูตร แล้วดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงต่อไป การประเมินผลมี 2 ประเภท คือ การประเมินผลการเรียนของผู้เรียน และการประเมินผลหลักสูตร ซึ่งต้องประเมินผลอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างในสังคมปัจจุบันย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เครื่องมือสื่อสาร เครื่องอำนวยความสะดวกใน

การดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพแต่ละสาขาวิชาที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา³⁴
รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของวิชัย วงษ์ใหญ่ สามารถสรุปได้ดังแผนภูมิที่ 7

แผนภูมิที่ 7 ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรของวิชัย วงษ์ใหญ่

ที่มา : วิชัย วงษ์ใหญ่, **การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: อาร์ แอนท์ ปรีรินทร์, 2554), 59.

³⁴ วิชัย วงษ์ใหญ่, **การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: อาร์ แอนท์ ปรีรินทร์, 2554), 57.

ซึ่งวิชัย วงษ์ใหญ่ ได้ให้ความเห็นว่า ผู้มีบทบาทในการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุจุดหมายมี 3 กลุ่ม คือ ครูใหญ่ ครูประจำชั้น และชุมชน ในจำนวนนี้ครูใหญ่เป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดที่จะต้องศึกษา และวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรโดยมีขั้นตอน สรุปสั้น ๆ ได้ดังนี้

1. เตรียมวางแผน
2. เตรียมจัดอบรม
3. การจัดครูเข้าสอน
4. การจัดตารางสอน
5. การจัดวัสดุประกอบหลักสูตร
6. การประชาสัมพันธ์
7. การจัดสภาพแวดล้อม และการเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตร
8. การจัดโครงการประเมิน

นอกจากนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ ยังได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรจะบรรลุผลหรือไม่นั้น จำเป็นต้องมีการประเมินหลักสูตรด้วย ซึ่งก็คือ กระบวนการเก็บรวบรวม และศึกษาข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจหลักสูตร และตัดสินใจว่าหลักสูตรมีคุณค่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ข้อบกพร่อง หรือความผิดพลาดอาจจะเนื่องมาจากสาเหตุ และปัจจัยต่าง ๆ เช่น การออกแบบหลักสูตรอาจจะไม่เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสังคม เป็นต้น ถ้าไม่มีการประเมินหลักสูตรก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ อาจจะเป็นภาระที่ยุ่งยากมากสำหรับผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร จึงต้องมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องที่อาจจะ โดยการประเมินหลักสูตรแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่

1. การประเมินหลักสูตรก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ เมื่อการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนจะนำหลักสูตรไปใช้จริงจะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฉบับร่าง และเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของหลักสูตร โดยการตรวจสอบนี้จะดำเนินการอย่างละเอียดรอบคอบ ถี่ถ้วน และเป็นระบบ เพราะผลจากการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรนี้จะนำมาวิเคราะห์และปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สามารถนำไปใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

มีขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดจุดมุ่งหมายการประเมินหลักสูตร 2) วางแผนดำเนินการประเมิน 3) ทดลองใช้หลักสูตรฉบับร่าง และ 4) ประเมินผล

2. การประเมินหลักสูตรระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร หมายถึง การติดตาม ตรวจสอบการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ซึ่งดำเนินการในช่วงที่ครูผู้สอนได้นำหลักสูตรสถานศึกษาที่จัดทำขึ้นเข้าสู่การจัดการเรียนการสอน และเพื่อสร้างความรู้ถึงผลที่เกิดจากการจัดทำหลักสูตรอย่างรอบด้าน เป็นการตรวจสอบจากการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งในแต่ละสถานศึกษาจะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากบริบทของสถานศึกษา ผู้เรียน และสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน หลังจากการประเมินสามารถนำผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร รวมถึงการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนต่อไป

3. การประเมินผลผลิตของหลักสูตร เป็นการประเมินผลที่ได้หลักสูตรจากการจัดการเรียนการสอน การนำหลักสูตรสู่ห้องเรียน โดยคณะกรรมการประเมินหลักสูตร เป็นการตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นในขั้นตอนสุดท้ายถึงผลผลิตที่ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการตอบสนองความจำเป็น ความต้องการต่าง ๆ ของสังคม รวมไปถึงจุดเน้นของสถานศึกษา³⁵

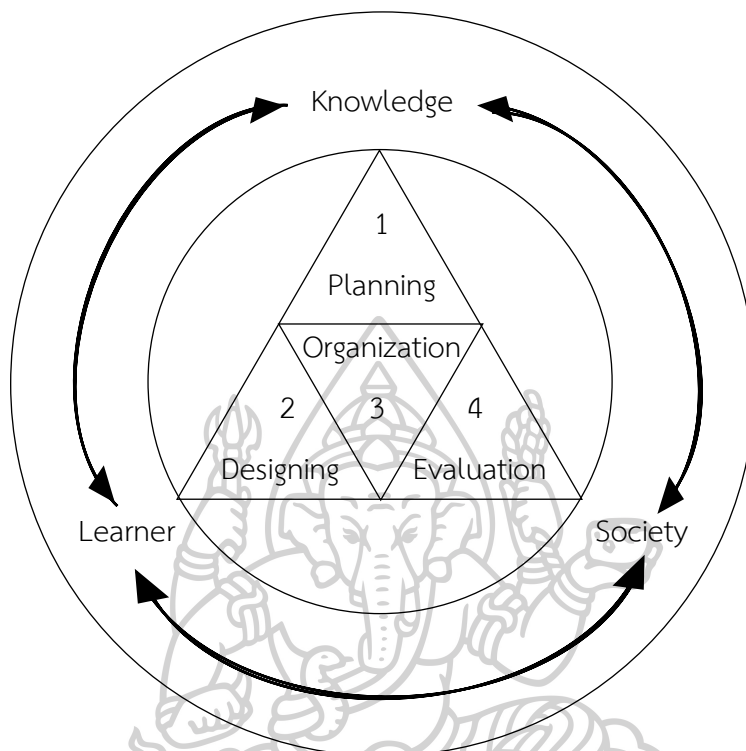
9. การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของสุเทพ อ่วมเจริญ

สุเทพ อ่วมเจริญ ศึกษาแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตรทั้งต่างประเทศ และในประเทศแล้วนำมาประมวลผลร่วมกับการศึกษาวิจัย และประสบการณ์ในการสอนวิชา การพัฒนาหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษา ได้นำเสนอมนทัศน์ที่เป็นแบบจำลองการพัฒนาหลักสูตร เรียกว่า SU Model เป็นแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งให้เกิดการบรรลุเป้าหมาย อย่างน้อย 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ (เก่ง) ด้านผู้เรียน (ดี) ด้านสังคม (มีสุข) หลักการพัฒนาหลักสูตรจากแบบจำลองนี้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวางแผนหลักสูตร ได้แก่ ความรู้ การปฏิบัติ และคุณลักษณะ
2. การออกแบบหลักสูตร ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. การจัดหลักสูตร เพื่อนำไปปฏิบัติ บริหารและจัดการเรียนการสอน
4. การประเมินหลักสูตร ประเมินคุณภาพหลักสูตรและการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังรายละเอียดในแผนภูมิที่ 8

³⁵ เรื่องเดียวกัน, 130.

แผนภูมิที่ 8 แบบจำลองการพัฒนาหลักสูตร SU Model

ที่มา : สุเทพ อ่วมเจริญ, การพัฒนาหลักสูตร: ทฤษฎีและการปฏิบัติ, (นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2557), 23.

จากแผนภูมิที่ 8 แบบจำลองการพัฒนาหลักสูตร SU Model สามารถนำเสนอขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. เริ่มจากการเขียนรูปร่างกลม มีความหมายดั่งจักรวาลแห่งการเรียนรู้ หรือโลกแห่งการศึกษา และเขียนรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าลงบนเส้นรอบวงของวงกลม มีความหมายแทนกระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยให้มุมบนสุดของสามเหลี่ยมแสดงเป้าหมายของหลักสูตรที่มุ่งเน้นความรู้ (Knowledge) มุมล่างด้านซ้ายมือแสดงเป้าหมายของหลักสูตรที่มุ่งเน้นผู้เรียน (Learner) เน้นคนดี และมุมล่างด้านขวามือ แสดงเป้าหมายของหลักสูตรที่มุ่งเน้นสังคม (Society)

2. ระบุขั้นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร ในพื้นที่วงกลมซึ่งมีพื้นฐานหลากหลายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ในที่นี้จะระบุพื้นฐาน 3 ด้าน (ปรัชญา จิตวิทยา และสังคม) ลงในช่องว่างนอกรูป โดยกำหนดให้ด้านสามเหลี่ยมระหว่างความรู้กับผู้เรียนมีพื้นฐานสำคัญ

คือ พื้นฐานด้านปรัชญา ในสามเหลี่ยมระหว่างผู้เรียนกับสังคมมีพื้นฐานสำคัญ คือ พื้นฐานด้านจิตวิทยา และในสามเหลี่ยมระหว่างสังคมกับความรู้มีพื้นฐานสำคัญ คือ พื้นฐานด้านสังคม

3. พิจารณาพื้นฐานด้านปรัชญาได้แนวความคิดการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นความรู้ (knowledge) มาจากพื้นฐานปรัชญาสารัตถนิยม (Essentialism) กับปรัชญานิรันดรนิยม (Paraenialism) การพัฒนาหลักสูตรที่มีจุดหมายของหลักสูตรที่มุ่งเน้น ผู้เรียน (Learner) จากพื้นฐานปรัชญาอัตถิภาวะนิยม (Existialism) และการพัฒนาหลักสูตรที่มีจุดหมายของหลักสูตรที่เน้นสังคม (Society) จากพื้นฐานปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) เป็นต้น

4. กำหนดจุดกึ่งกลางของสามเหลี่ยมทั้งสามด้าน เพื่อแทนความหมายว่า ในการพัฒนาหลักสูตรต้องใช้ข้อมูลพื้นฐานอย่างน้อยสามด้านนี้ (ด้านปรัชญา ด้านจิตวิทยา และด้านสังคม) จากนั้นลากเส้นตรงระหว่างจุดทั้งสามนี้ จะได้รูปสามเหลี่ยมเล็ก ๆ เกิดขึ้นรวม 4 รูป

5. พิจารณากระบวนการพัฒนาหลักสูตร จากแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler) ทาบา (Taba) เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander) โอลิวา (Oliva) และ วิชัย วงษ์ใหญ่ รวมถึงนักพัฒนาหลักสูตรอื่น ๆ (ไม่สามารถกล่าวชื่อนามได้ทั้งหมด) โดยนำแนวคิด กระบวนการพัฒนาหลักสูตรมากำหนดชื่อสามเหลี่ยมเล็ก ๆ ทั้งสี่รูปชื่อ สามเหลี่ยมทั้งสี่รูป ตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นดังนี้ 1) การวางแผนหลักสูตร 2) การออกแบบหลักสูตร 3) การจัดหลักสูตร และ 4) การประเมินหลักสูตร³⁶

จากทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สามารถสรุปได้ว่า การบริหาร และพัฒนาหลักสูตร มีขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นการกำหนดเป้าหมายของหลักสูตร โดยการประเมินความต้องการจำเป็น เลือกความต้องการจำเป็นเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนา
2. การสร้างหลักสูตร เป็นการดำเนินการจัดทำองค์ประกอบของหลักสูตร มีการทบทวนหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้ และนำหลักสูตรไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพของหลักสูตร
3. การสร้างสรรค์การจัดการเรียนรู้ เป็นการนำความรู้ และกลยุทธ์ที่ได้รับจากการพัฒนาตามหลักสูตรมาใช้ในการวางแผนสู่การออกแบบกิจกรรมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และประเมินความรู้ของนักเรียน

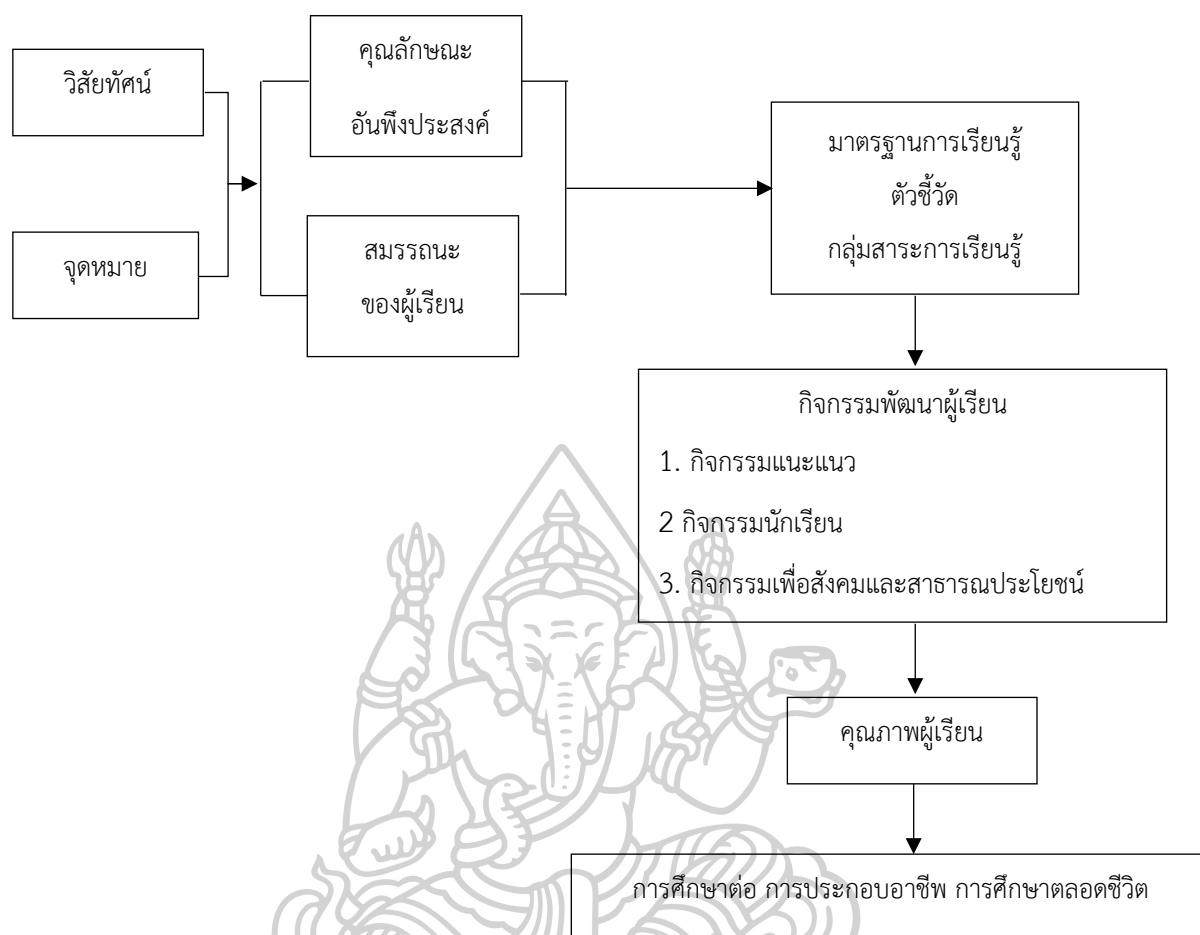
³⁶ สุเทพ อ่วมเจริญ, การพัฒนาหลักสูตร: ทฤษฎีและการปฏิบัติ, (นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2555), 23.

4. การประเมินหลักสูตร เป็นการประเมินหลักสูตรโดยตรวจสอบสมรรถนะหรือความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และประเมินผลจากการจัดการเรียนรู้ของครู และความสามารถของนักเรียนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สำหรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ถือว่าเป็นหลักสูตรระดับชาติโดยกระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องนำไปใช้ ซึ่งเพิ่มเติมและปรับปรุงยุคต่อจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ตามการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการสมัยใหม่ ซึ่งทั้งหมดล้วนมีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้เพราะเป็นองค์ประกอบที่พัฒนาเพื่อผู้เรียนแล้วผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายก็ย่อมได้รับผลจากแนวคิด และองค์ประกอบดังกล่าว ดังวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้สมดุลทั้งความรู้ และคุณธรรม ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต ในการวิจัยนี้มีส่วนที่เกี่ยวข้องบางประเด็นที่ผู้วิจัยขอเสนอ เช่น วิสัยทัศน์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาดตนเองได้เต็มตามศักยภาพ เป็นการตอบสนองนโยบายชาติที่เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นอกจากนี้ทุกประเด็นในหลักสูตรทั้งจุดมุ่งหมาย คุณลักษณะของผู้เรียน มาตรฐานตัวการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนล้วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ที่สถานศึกษาทุกสถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ เกิดทักษะและสมรรถนะสำคัญ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต³⁷ จากที่กล่าวข้างต้น สามารถเขียนอธิบายได้ ดังแผนภูมิที่ 9

³⁷ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551), 13.

แผนภูมิที่ 9 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, (กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551), 14.

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลัง
ของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมือง
ไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
ประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ
และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้
และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างรอบด้านตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบการพัฒนาผู้เรียนอย่างกว้าง ๆ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลาง ได้กำหนดให้ผู้เรียนได้เกิดคุณลักษณะหลังจากการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่การดำเนินการใช้หลักสูตรต้องคำนึง และจัดให้ผู้เรียนได้มีพฤติกรรมต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ไว้ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์ สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของสถานศึกษา ความต้องการ ความจำเป็นต่าง ๆ จุดเน้น และนำมาจัดตั้งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาที่เห็นสมควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเกิดพฤติกรรมนั้น ๆ

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความสามารถ และความสมดุลทั้งร่างกายและจิตใจ เกิดทักษะกระบวนการที่สำคัญต่าง ๆ ต้องคำนึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพ และเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้ และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจง และมีความเป็นรูปธรรมนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6)

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะ หรือกระบวนการเรียนรู้ และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังแผนภูมิที่ 10

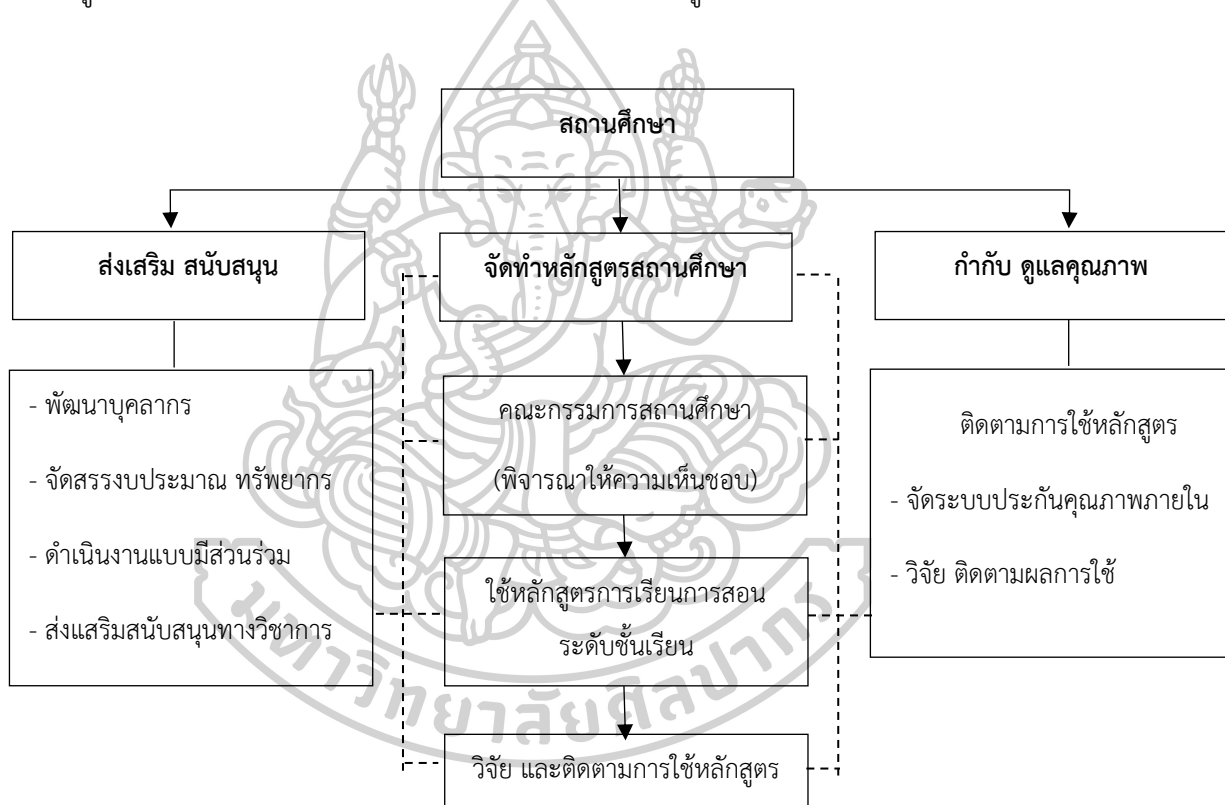

แผนภูมิที่ 10 องค์ความรู้ ทักษะสำคัญ และคุณลักษณะ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, (กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551), 14.

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการ และจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ เต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาทุกแห่งจึงต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ และนำหลักสูตรที่จัดทำขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ อีกทั้งสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคมว่า ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ เกิดทักษะสำคัญ รวมถึงเกิดพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยสถานศึกษาจะต้องเตรียมความพร้อม ออกแบบ และบริหารจัดการหลักสูตรที่รอบคอบ อย่างรอบด้าน สามารถแสดงได้ ดังแผนภูมิที่ 11

แผนภูมิที่ 11 การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2554), 36.

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาทุกสถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ตรงกับบริบทแวดล้อมของสถานศึกษานั้น ๆ โดยการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ ตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้สอน รวมถึงผู้เรียน โดยการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั่วไปนั้น มีการดำเนินการใน 2 ส่วน คือ

1. การดำเนินการระดับสถานศึกษา: ดำเนินการโดยองค์คณะบุคคลในระดับสถานศึกษา
2. การดำเนินการระดับชั้นเรียน: ดำเนินการโดยครูผู้สอนแต่ละคน ในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียน³⁸

ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยทั่วไปนั้นดำเนินการโดยคณะกรรมการ หรือ คณะทำงานซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการโดยสังเขป ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการ / คณะทำงาน
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ
3. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
4. คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ
5. ใช้หลักสูตรสถานศึกษา
6. วิจัย และติดตามผลการใช้หลักสูตร³⁹

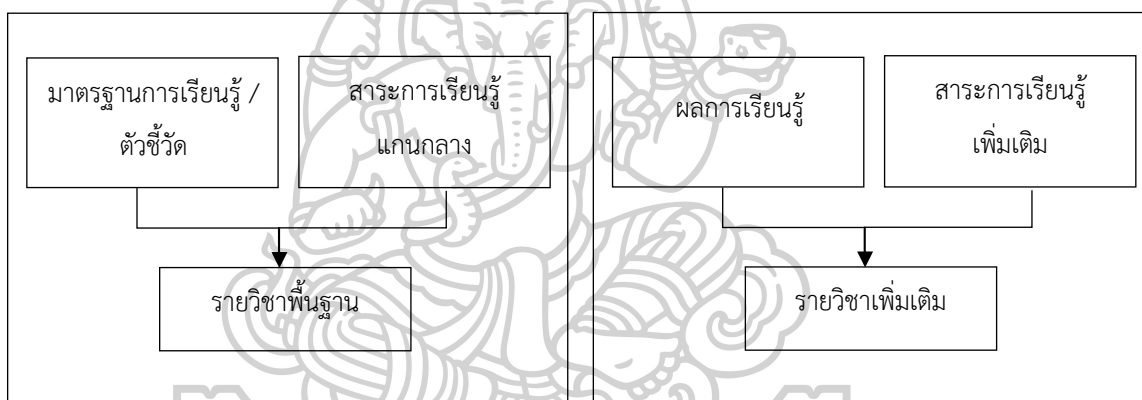
³⁸ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2554), 37.

³⁹ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2554), 1.

ประเภทรายวิชา

รายวิชาพื้นฐาน : เป็นรายวิชาที่เปิดสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งซึ่งผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเรียนรู้

รายวิชาเพิ่มเติม : เป็นรายวิชาที่สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถเปิดสอนเพิ่มเติม จากสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง เพื่อให้สอดคล้องกับจุดเน้น ความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน หรือความต้องการของท้องถิ่น โดยมีการกำหนด “ผลการเรียนรู้” เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาสามารถพิจารณาเปิดสอนรายวิชาเพิ่มเติมได้ตามความพร้อม จุดเน้นของสถานศึกษา และเกณฑ์การจบหลักสูตรโดยอยู่ภายใต้โครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนด สำหรับชื่อรายวิชาเพิ่มเติม นั้น สถานศึกษาสามารถตั้งได้ตามความเหมาะสม⁴⁰ ดังแผนภูมิที่ 12

แผนภูมิที่ 12 การกำหนดรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2554), 43.

⁴⁰ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2554), 42.

การตั้งชื่อรายวิชา

การตั้งชื่อรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติม สถานศึกษาสามารถกำหนดชื่อรายวิชาได้ ทั้งในรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติม โดยมีหลักเกณฑ์การตั้งชื่อ คือ ชื่อวิชาควรสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือสะท้อนถึงจุดเน้น และเนื้อหาสาระที่สอน และความยากง่ายของสิ่งที่สอนในรายวิชานั้น โดยอยู่ในกรอบของหลักสูตรแกนกลางฯ ดังตารางที่ 1 ตารางที่ 1 ตัวอย่างการตั้งชื่อรายวิชา

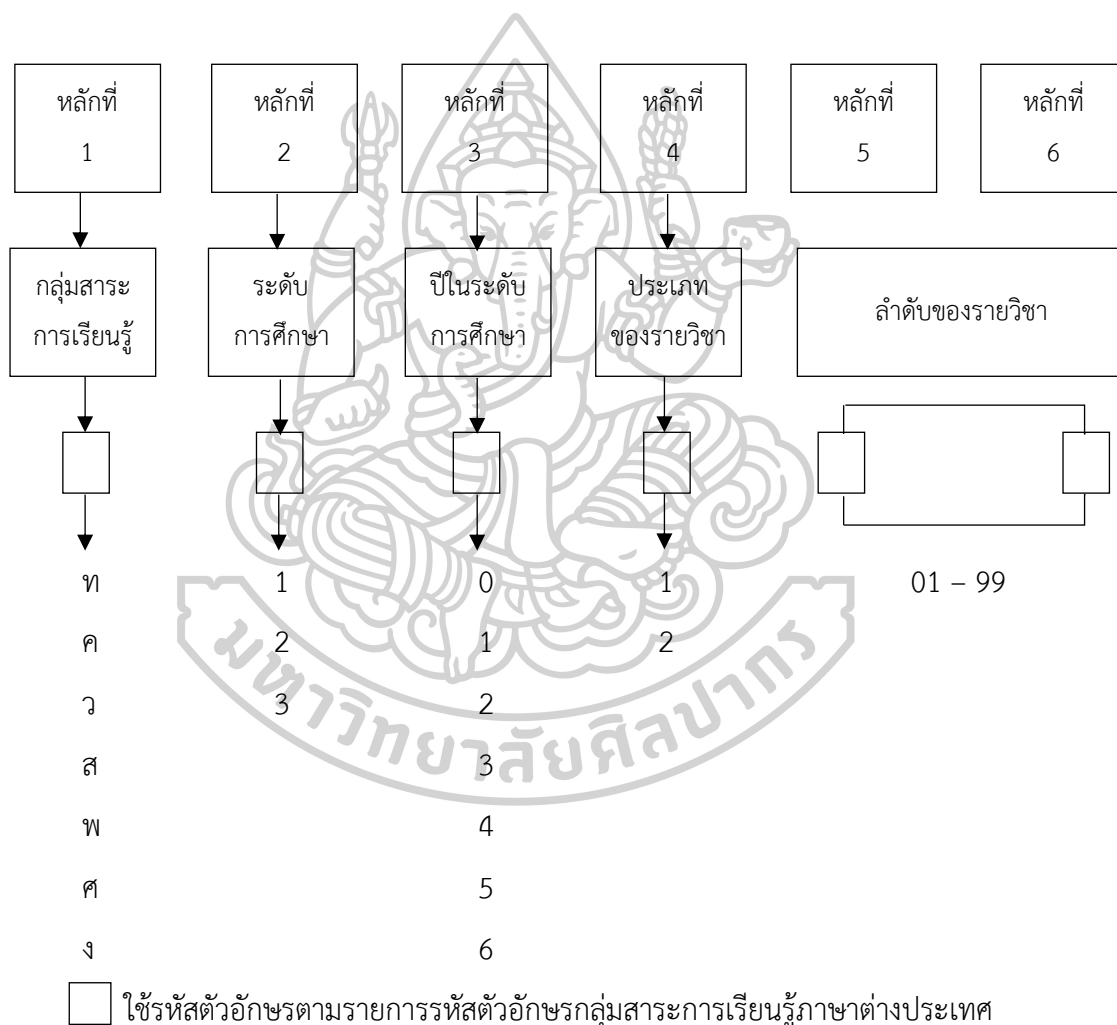
กลุ่มสาระการเรียนรู้	ชื่อรายวิชาพื้นฐาน	ชื่อรายวิชาเพิ่มเติม
ภาษาไทย	ภาษาไทย 1 ภาษาไทยพื้นฐาน 1	เสริมภาษาไทย 1 หลักภาษาไทย วรรณกรรมท้องถิ่น
คณิตศาสตร์	คณิตศาสตร์ 1 คณิตศาสตร์พื้นฐาน 1	เสริมคณิตศาสตร์ 1 คณิตคิดเร็ว
วิทยาศาสตร์	วิทยาศาสตร์ 1 วิทยาศาสตร์ทั่วไป 1 วิทยาศาสตร์กายภาพ 2	เคมี 2 ชีววิทยา 3 อาหารเพื่อ สุขภาพ สนุกกับขงเล่น วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์เพิ่มเติม 3
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	สังคมศึกษา 1 พระพุทธศาสนา 1 ประวัติศาสตร์ 1	ชีวประวัติบุคคลสำคัญ ฉะเชิงเทรา บ้านเรา
สุขศึกษา และพล ศึกษา	สุขศึกษาและพลศึกษา 3 สุขศึกษา 1 พลศึกษา 2	เสริมสุขศึกษา ยืดหยุ่น 3 โภชนาการ มวยไทย ตะกร้อ
ศิลปะ	ศิลปะ 1 ทัศนศิลป์ 3 ดนตรีและ นาฏศิลป์ 1	วาดเส้นเล่นสาย ดนตรีไทย วาดภาพ 1 นาฏศิลป์สร้างสรรค์
การงานอาชีพ และ เทคโนโลยี	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 1 การงาน 2 งานเกษตร 1 งานช่าง 2 เทคโนโลยี 2	การแปรรูปอาหาร การแกะสลัก การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปไมโครซอฟ เวิร์ด
ภาษาต่างประเทศ	ภาษาอังกฤษ 1 อังกฤษพื้นฐาน 1	อังกฤษฟัง-พูด 1 ภาษาญี่ปุ่น เบื้องต้น ภาษาญี่ปุ่นฟัง-พูด ภาษาจีน 1 ภาษาจีน 2

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย,
2554), 45.

การกำหนดรหัสวิชา

เพื่อให้เกิดความสะดวก และความเข้าใจที่ตรงกันในการสื่อสาร
สถานศึกษาจำเป็นต้องกำหนดรหัสวิชาอย่างเป็นระบบ

การกำหนดรหัสวิชาควรใช้ตัวเลขอารบิก เพื่อสื่อสาร และการจัดทำ
เอกสารหลักฐานการศึกษา ระบบรหัสวิชา สำหรับรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติม ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยตัวอักษรและตัวเลข 6 หลัก ดังแผนภูมิที่ 13

แผนภูมิที่ 13 การกำหนดรหัสวิชา

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย,
2554), 47.

ระบบรหัสวิชา

หลักที่ 1 เป็นรหัสตัวอักษรแสดงกลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ

ท หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ค หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ว หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ส หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

พ หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ศ หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ง หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศให้ใช้รหัสของแต่ละภาษาตามรายการ
หมายเหตุ รหัสตัวอักษรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

1) รายการรหัสตัวอักษรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่จะนำไปใส่แทน มีดังนี้

ก หมายถึง ภาษาเกาหลี

ข หมายถึง ภาษาเขมร

จ หมายถึง ภาษาจีน

ช หมายถึง ภาษารัสเซีย

ญ หมายถึง ภาษาญี่ปุ่น

ด หมายถึง ภาษาเวียดนาม

น หมายถึง ภาษาลาติน

บ หมายถึง ภาษาบาลี

ป หมายถึง ภาษาสเปน

ฝ หมายถึง ภาษาฝรั่งเศส

ม หมายถึง ภาษามลายู

ย หมายถึง ภาษาเยอรมัน

ร หมายถึง ภาษาอาหรับ

ล หมายถึง ภาษาลาว

อ หมายถึง ภาษาอังกฤษ

ฮ หมายถึง ภาษาฮินดู

2) กรณีที่มีสถานศึกษาได้จัดทำรายวิชาภาษาต่างประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจาก
ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้ ให้ดำเนินการ ดังนี้ ให้
สถานศึกษาทำเรื่องเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนด
รหัสตัวอักษร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพิ่มเติม และประกาศให้สถานศึกษา
ทั่วประเทศได้รับทราบ และใช้ให้ตรงกัน เพื่อความถูกต้อง

หลักที่ 2 เป็นรหัสตัวเลขที่แสดงถึงระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตัวเลขนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงระดับความรู้ และทักษะในรายวิชาที่กำหนดไว้ คือ

- 1 หมายถึง รายวิชาระดับประถมศึกษา
- 2 หมายถึง รายวิชาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- 3 หมายถึง รายวิชาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักที่ 3 เป็นรหัสตัวเลขแสดงปีที่เรียนของรายวิชานั้น ๆ ซึ่งสะท้อนระดับความรู้ และทักษะในรายวิชาที่กำหนดไว้ในแต่ละปี คือ

0 หมายถึง รายวิชาที่ไม่กำหนดปีที่เรียน จะเรียนปีใดก็ได้ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

1 หมายถึง รายวิชาที่เรียนในปีที่ 1 ของระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ป.1 ม.1 และม.4)

2 หมายถึง รายวิชาที่เรียนในปีที่ 2 ของระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ป.2 ม.2 และม.5)

3 หมายถึง รายวิชาที่เรียนในปีที่ 3 ของระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ป.3 ม.3 และ ม.6)

4 หมายถึง รายวิชาที่เรียนในปีที่ 4 ของระดับประถมศึกษา (ป.4)

5 หมายถึง รายวิชาที่เรียนในปีที่ 5 ของระดับประถมศึกษา (ป.5)

6 หมายถึง รายวิชาที่เรียนในปีที่ 6 ของระดับประถมศึกษา (ป.6)

หลักที่ 4 เป็นรหัสตัวเลขแสดงประเภทของรายวิชา คือ

1 หมายถึง รายวิชาพื้นฐาน

2 หมายถึง รายวิชาเพิ่มเติม

หลักที่ 5 และหลักที่ 6 เป็นรหัสตัวเลขที่แสดงลำดับของรายวิชาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในปี / ระดับการศึกษาเดียวกัน ในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวนตั้งแต่ 01 - 99 ดังนี้

รายวิชาที่กำหนดปีที่เรียน

ให้หน่วยสัปดาห์ที่ 5 - 6 ต่อเนื่องในปีเดียวกัน หากจัดรายวิชาเป็นรายภาค ให้กำหนดเรียงลำดับรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันให้เสร็จสิ้นในภาคเรียนแรกก่อน แล้วจึงกำหนดต่อในภาคเรียนที่สอง

รายวิชาที่ไม่กำหนดปีที่เรียน

ให้หน่วยสัปดาห์ที่ 5 - 6 ต่อเนื่องในระดับประถมศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

ทั้งนี้ รหัสหลักที่ 5 และหลักที่ 6 ของรายวิชาเพิ่มเติม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - 6) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ให้กำหนดรหัสวิชา เป็นช่วงลำดับ ดังนี้

ลำดับที่ 01 - 19 หมายถึง รายวิชาในกลุ่มฟิสิกส์

ลำดับที่ 21 - 39 หมายถึง รายวิชาในกลุ่มเคมี

ลำดับที่ 41 - 59 หมายถึง รายวิชาในกลุ่มชีววิทยา

ลำดับที่ 61 - 79 หมายถึง รายวิชาในกลุ่มโลกและอวกาศ

ลำดับที่ 81 - 99 หมายถึง รายวิชาในกลุ่มวิทยาศาสตร์อื่น ๆ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน และ 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยพิจารณาจากโครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเป้าหมาย / จุดเน้นของท้องถิ่น พร้อมทั้งพิจารณาความต้องการ และ จุดเน้นของสถานศึกษา เพื่อจัดเวลาเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง หลักสูตรแกนกลางได้กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมงและชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 360 ชั่วโมง จำนวนเวลาที่กำหนด เป็นเวลารวมในการปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ในส่วนของกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์นั้น หลักสูตรแกนกลางระบุให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

ระดับประถมศึกษา (ป.1 - 6) รวม 6 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - 3) รวม 3 ปี จำนวน 45 ชั่วโมง

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - 6) รวม 3 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง

จากโครงสร้างเวลาเรียนดังกล่าว สถานศึกษาสามารถพิจารณาจัดแบ่งจำนวนเวลาสำหรับผู้เรียนแต่ละระดับชั้นปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ได้ตามความเหมาะสม และอาจจัดให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมดังกล่าวในบางชั่วโมงของลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด หรือกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ ก็ได้ นอกจากนี้ยังสามารถสอดแทรกในการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ โดยมีหลักฐานที่สามารถยืนยันเวลาที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวครบตามเวลาที่สถานศึกษากำหนด พร้อมทั้งการประเมินการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน

การกำหนดเวลาเรียน

โครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน มีการจัดเวลาเรียนของสถานศึกษาไว้ ดังนี้
ระดับประถมศึกษา สามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด

ระดับมัธยมศึกษา ต้องจัดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดและสอดคล้องกับเกณฑ์การจบหลักสูตร

สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติม ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ให้จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมหรือกิจกรรมเพิ่มเติม โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความต้องการ ความพร้อม และจุดเน้นของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาสามารถจัดโครงสร้างเวลาเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของตนได้อย่างหลากหลาย โดยพิจารณาจาก

1. ความพร้อมของสถานศึกษา : ในส่วนของความพร้อมนั้น สถานศึกษาต้องพิจารณาจำนวนครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ห้องเรียน และสถานที่สำหรับใช้เรียน งบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีบุคลากร และครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เพียงพอ อาจมีรูปแบบของโครงสร้างหลักสูตร / เวลาเรียน แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดเรื่องต่าง ๆ

2. ความต้องการ / จุดเน้นของสถานศึกษา : ความต้องการ และจุดเน้นของสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบการจัดโครงสร้างหลักสูตร / เวลาเรียน สถานศึกษาอาจจัดโปรแกรมการเรียนที่เน้นภาษาต่างประเทศ หรือโปรแกรมการเรียนที่เน้นวิทยาศาสตร์ ซึ่งโครงสร้างหลักสูตร / เวลาเรียนของโปรแกรมเหล่านั้นย่อมแตกต่างกัน

ในด้านตำแหน่งที่ตั้งของสถานศึกษา สถานศึกษาที่อยู่ในเมืองใหญ่ ย่อมมีโครงสร้างหลักสูตรแตกต่างจากสถานศึกษาที่ตั้งอยู่บนตอยหรือชนบท เป็นต้น

3. ความต้องการของผู้เรียน : ความต้องการของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งต่อการจัดโครงสร้างหลักสูตร / เวลาเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนบางกลุ่มอาจต้องการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาในสาขาต่าง ๆ แต่ก็มีบางกลุ่มที่ต้องการเตรียมพร้อมสำหรับการออกไปประกอบอาชีพ เป็นต้น สถานศึกษาจึงควรมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียนเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาด้วย

เงื่อนไขการจัดโครงสร้างเวลาเรียนดังกล่าวข้างต้น หากโรงเรียนระดับประถมศึกษาบางแห่งที่ต้องการเน้นการอ่านออก เขียนได้ และคิดคำนวณ ก็อาจปรับเกลี่ยเวลาของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เพื่อมาเพิ่มในภาษาไทย และคณิตศาสตร์ได้ แต่ทั้งนี้ เวลาเรียนรวมพื้นฐานต้องอยู่ในกรอบเวลาที่กำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตรแกนกลาง

การจัดทำคำอธิบายรายวิชา

สถานศึกษามีหน้าที่จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และเมื่อสถานศึกษากำหนดรายวิชาที่จะเปิดสอนในแต่ละปี/ภาคเรียน จะต้องเขียนคำอธิบายรายวิชาในทุกรายวิชา ทั้งรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติมไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการสื่อสารแก่ผู้เกี่ยวข้อง หรือเพื่อใช้ประโยชน์ในการเทียบโอนการศึกษา

กำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตร ระเบียบ และเอกสารการวัดและประเมินผล

- กำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตร คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการของสถานศึกษาพึงศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้งพิจารณาโครงสร้างหลักสูตร เพื่อกำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกัน

- จัดทำระเบียบว่าด้วยการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำเอกสารว่าด้วยระเบียบการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติร่วมกัน

การกำหนดเรื่องการตัดสินผลการ สถานศึกษามีบทบาท และอำนาจในการตัดสินใจ กำหนดเกณฑ์ดังกล่าว โดยคำนึงถึงบริบท และความต้องการของสถานศึกษาทำได้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การตัดสินผลการเรียนตามหลักสูตรแกนกลาง

การตัดสินผลการเรียนตามหลักสูตรแกนกลาง	
ระดับประถมศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด 2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด 3. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา 4. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด <p>ในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน</p>
ระดับมัธยมศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น ๆ 2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด 3. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา 4. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด <p>ในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมผู้เรียน</p>

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2554), 57.

หลักสูตรโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

เป้าประสงค์หลักสูตร

1. เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต มีวินัยในตนเอง สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับของสังคม สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันได้

2. เพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล มีความรู้พื้นฐาน และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสร้างสรรค์นวัตกรรมหรือชิ้นงานที่เป็นประโยชน์ มีทักษะสื่อสารทางภาษาทั้ง ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศที่ 3 ได้มีทักษะในการวางแผน การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ และสามารถคิดแก้ปัญหาได้ สามารถเป็นพลเมืองที่รับผิดชอบต่อสังคม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อนุรักษ์ทรัพยากร ในท้องถิ่น สืบสานศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสุนทรีย์ มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี ปรับตัว คิดเชิงบวก รู้จักตนเอง และเป็นผู้นำทางความคิด

4. เพื่อให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน บูรณาการร่วมกับเทคโนโลยี นำไปเป็นแนวทางในการเลือกประกอบอาชีพที่ตนเองสนใจ หรือศึกษาต่อ ตามบริบทของท้องถิ่น สังคม และแนวโน้มของอาชีพในอนาคตของประเทศ สามารถอยู่รอดในสังคม และประกอบอาชีพได้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563) มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตเป็นสาธารณะ

โครงสร้างเวลาเรียนระดับมัธยมศึกษา

โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ได้จัดโครงสร้างเวลาเรียน โดยสอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สามารถแสดงได้ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 โครงสร้างเวลาเรียนระดับมัธยมศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน			
	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			รับมัธยมศึกษาตอนปลาย
	ม.1	ม.2	ม.3	ม.4 – 6
● กลุ่มสาระการเรียนรู้				
ภาษาไทย	120 (3นก.)	120 (3นก.)	120 (3นก.)	240 (6นก.)
คณิตศาสตร์	120 (3นก.)	120 (3นก.)	120 (3นก.)	240 (6นก.)
วิทยาศาสตร์	120 (3นก.)	120 (3นก.)	120 (3นก.)	240 (6นก.)
สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	160 (4นก.)	160 (4นก.)	160 (4นก.)	320 (8นก.)
▫ ประวัติศาสตร์	40 (1นก.)	40 (1นก.)	40 (1นก.)	80 (2นก.)
▫ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	} 120 (3นก.)	} 120 (3นก.)	} 120 (3นก.)	} 240 (6นก.)
▫ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม				
▫ เศรษฐศาสตร์				
▫ ภูมิศาสตร์				
สุขศึกษาและพลศึกษา	80 (2นก.)	80 (2นก.)	80 (2นก.)	120 (3นก.)
ศิลปะ	80 (2นก.)	80 (2นก.)	80 (2นก.)	120 (3นก.)
การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี	80 (2นก.)	80 (2นก.)	80 (2นก.)	120 (3นก.)
ภาษาต่างประเทศ	120 (3นก.)	120 (3นก.)	120 (3นก.)	240 (6นก.)
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	880 (22นก.)	880 (22นก.)	880 (22นก.)	1,640 (41นก.)
● รายวิชาเพิ่มเติม	ปีละไม่เกิน 200 ชั่วโมง			ไม่น้อยกว่า 1,600 ชั่วโมง
● กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				
▫ กิจกรรมแนะแนว	} 120	} 120	} 120	} 360
▫ กิจกรรมนักเรียน				
- ลูกเสือยุวกาชาด				
- ชุมนุม				
▫ กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์				
รวมเวลากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	360
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง/ปี			รวม 3 ปี ไม่น้อยกว่า 3,600 ชั่วโมง

ที่มา : ฝ่ายวิชาการ, หลักสูตรโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์), (เพชรบุรี : โรงเรียน
วัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์), 2563, 7.

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

โรงเรียนวันจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) เป็นโรงเรียนรัฐบาล เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6 แบบสหศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 10/1 ถนนบริพัตร ตำบลท่าราบ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี เดิมเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นประถมศึกษา ลำดับแรก ๆ ในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยมีการสร้างอาคารเรียนชั้นเดียวพร้อมครุภัณฑ์ ด้วยงบประมาณ 250,000 บาท ที่นางสาวเลียม สุชะพานิช ได้บริจาค มอบให้กระทรวงศึกษาธิการ เปิดเป็นโรงเรียนประถมศึกษา เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2502 เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ ท่านหมื่นศุขประสารราษฎร์ (ปาน สุชะพานิช) โดยใช้ชื่อว่า โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) มีตราประจำโรงเรียนเป็นอักษรย่อว่า ศปร. ครูใหญ่คนแรกชื่อ นายศรีศิลป์ ชาญใช้จักร

ปัจจุบันโรงเรียนวันจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน 1,502 คน มีนายสาโรช ระหว่างบ้าน เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน รวมทั้งครู และบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 99 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ข้าราชการครู 82 คน พนักงานราชการ 1 คน และครูอัตราจ้าง 13 คน รวมทั้งสิ้น 99 คน

วิสัยทัศน์ของโรงเรียนโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่มาตรฐานสากล ก้าวนำเทคโนโลยี

พันธกิจของโรงเรียนโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

1. พัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานสากล
2. ส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นไทยโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. พัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ
4. พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

เป้าประสงค์ของโรงเรียนโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

1. ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ความสามารถเต็มศักยภาพตามมาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานสากล
2. ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรมดำรงชีวิตโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามวิถีไทย
3. ครูได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะสูงขึ้น และมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ
4. โรงเรียนมีระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ระดับองค์กร

1. พัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
2. ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ เสริมสร้างความเป็นไทย และวิถีประชาธิปไตยโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ
4. เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพด้วยความเสมอภาค และความเท่าเทียม
5. พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาด้วยกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่ความเป็นเลิศ

อัตลักษณ์ของสถานศึกษา

ผู้เรียนมีความมั่นใจกล้าแสดงออก

เอกลักษณ์ของสถานศึกษา

การพัฒนาวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมท้องถิ่น

ข้อมูลเชิงปริมาณของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

ข้อมูลบุคลากรจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

ตารางที่ 4 ข้อมูลบุคลากรจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

ตำแหน่ง	จำนวน
ผู้บริหารสถานศึกษา	3
ข้าราชการครู	82
พนักงานราชการ	1
ครูอัตราจ้าง	13
เจ้าหน้าที่อื่น ๆ	8
รวม	107

ที่มา : ฝ่ายวิชาการ, รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ปีการศึกษา 2563, เพชรบุรี : โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์), 3.

ข้อมูลนักเรียน

จำนวนนักเรียนปีการศึกษา 2564 รวม 1,502 คน

ตารางที่ 5 ข้อมูลนักเรียน

ชั้น	จำนวนนักเรียน		
	ชาย	หญิง	รวม
มัธยมศึกษาปีที่ 1	170	169	339
มัธยมศึกษาปีที่ 2	215	158	373
มัธยมศึกษาปีที่ 3	124	173	297
มัธยมศึกษาปีที่ 4	90	87	177
มัธยมศึกษาปีที่ 5	80	100	180
มัธยมศึกษาปีที่ 6	57	79	136
รวม	736	766	1,502

ที่มา : ฝ่ายวิชาการ, รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ปีการศึกษา 2563, เพชรบุรี : โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์), 4.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ชลี จางจุม ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ 1) โรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์กับคณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน จะทำให้การส่งเสริมสนับสนุนในสถานศึกษาดีขึ้น 2) โรงเรียนควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความแตกต่าง ระหว่างบุคคลของนักเรียน สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน 3) โรงเรียนควรประสานความร่วมมือ กับบุคคลในท้องถิ่น เช่น ผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา 4) โรงเรียนควรหาวิธีการ กระบวนการ หรือจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครู เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน 5) โรงเรียนควรวางแผนติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ทั้งระบบตามสภาพจริง 6) โรงเรียนควรปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหาร จัดการหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหา และแนวทางในการแก้ไข⁴¹

รังสรรค์ โยศรีคุณ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีฝ่ายประสานงานนิเทศ และแนะนำการจัดทำ และการใช้หลักสูตร มีการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาในระดับจังหวัด เพื่อดำเนินการตามความต้องการ เป็นการประหยัดงบประมาณ เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้เข้ารับการอบรม สถานศึกษาควรมี การร่วมกันจัดทำหลักสูตรโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำ และนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา พร้อมทั้งจัดอบรมให้ความรู้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในด้านการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินการใช้ หลักสูตรทุกกลุ่มสาระในแต่ละภาคเรียน ปีการศึกษา และนำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา รวมถึงผู้บริหารควรมินิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ⁴²

⁴¹ ชลี จางจุม, “การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25,” (การศึกษานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2555), 87.

⁴² รังสรรค์ โยศรีคุณ, “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ,” (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราช วิทยาลัย, 2556), 103.

ภัทรา ไ้ว่อมราภรณ์ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร และงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนที่ได้รับรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารดูแล ติดตาม และนิเทศการนำหลักสูตรไปใช้ ตรวจสอบผลจากการใช้หลักสูตร และนำมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร 2) ครูผู้สอนศึกษาผู้เรียน และวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อพัฒนานักเรียน และจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ฝึกให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติ 3) ผู้บริหารจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในการวัดผลประเมินผล และนำผลการประเมินมาพัฒนานักเรียน 4) ผู้บริหารสนับสนุน และส่งเสริมให้ครู ผลิต แลกเปลี่ยน และเพิ่มพูนความรู้ในการใช้สื่อการเรียนรู้ และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 5) ครูผู้สอนจัดกิจกรรมตามความสนใจของนักเรียน เพื่อพัฒนาทักษะ และส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจน จัดบริการเพื่อช่วยเหลือ และแก้ปัญหาให้นักเรียน 6) ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากร ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และจัดกิจกรรมให้ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยจัดเป็นโครงการ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน⁴³

อรอุมา เจริญสุข ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนา และบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแนวใหม่ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพ วิธีการ และผลการแก้ปัญหาวิกฤตการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านมา มีประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อโดยตรง และโดยอ้อมต่อการพัฒนาและบริหารหลักสูตร และการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประสบความสำเร็จมี 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนหลักสูตร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และด้านการประเมินหลักสูตร 2) แนวทางในการพัฒนา และบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแนวใหม่ ประกอบด้วยแนวทางที่ 1 การจัดหลักสูตรแบบโมดูล แนวทางที่ 2 การจัดหลักสูตรแบบบูรณาการสาระวิชาตามหลักสูตรแกนกลางร่วมกับหลักสูตรเสริมของสถานศึกษา แนวทางที่ 3 การจัดหลักสูตรแบบมีชุมชนและสถานศึกษา เป็นฐาน และแนวทางที่ 4 การจัดหลักสูตรที่เน้นการสร้างความรู้ และการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง⁴⁴

⁴³ ภัทรา ไ้ว่อมราภรณ์, “การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรและงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557), บทคัดย่อ.

⁴⁴ อรอุมา เจริญสุข, “แนวทางการพัฒนาและบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแนวใหม่”, (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2558), บทคัดย่อ.

ธงชัย ช่อพฤกษา ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนเทศบาล และกรรมการชุมชนต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองไม่แตกต่างกัน 2) ความคิดเห็นของบุคลากรชุมชนต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกันในทุกประเด็น 3) ปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร พบว่า มีปัญหา คือ ขาดการประสานงาน ความพร้อมของชุมชน ขาดความต่อเนื่อง ไม่มีเวลาร่วมกิจกรรม การวางแผน ขาดความตระหนักถึงความต้องการของชุมชน ขาดภาวะผู้นำ ขาดความร่วมมือ ขาดการประสานงาน ขาดการสิ่งจูงใจ การเข้าร่วมกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง ไม่ตรงตามความต้องการ ไม่เหมาะสมตามวิถีชีวิต ขาดการแนะนำและสร้างความเข้าใจ ไม่เข้าใจถึงเป้าหมายที่แท้จริงในการจัดการศึกษา ไม่เข้าถึงสิทธิในการรับประโยชน์ คิดว่าไม่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ประชาชนได้รับประโยชน์ในการมีส่วนร่วม น้อยมาก และ 4) แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร คือ โรงเรียนจะต้องเปิดโอกาสให้ชุมชน และเทศบาลมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุกขั้นตอนเพื่อร่วมกันพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ⁴⁵

เอมิกา รัตนมาลา ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนดหลักการ และเป้าหมาย 3) การกำหนดเนื้อหาและการจัดการเรียนรู้ 4) การนำไปใช้และปรับปรุงหลักสูตร และ 5) การวัดและประเมินผลหลักสูตร ส่วนรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเห็นว่า เหมาะสมในการนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก⁴⁶

⁴⁵ ธงชัย ช่อพฤกษา, “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร”, สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.) 21, 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2558), 109-110.

⁴⁶ เอมิกา รัตนมาลา, “รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก”, (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2558), บทคัดย่อ.

ดวงใจ ไชยลังการ ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อนได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง คือ การสร้างความตระหนักแก่ครูผู้สอน ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน การพัฒนาให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เห็นความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันจัดทำหลักสูตร มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จัดทำโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้ การวัด และประเมินผลจัดการเรียนการสอนที่ได้รับมอบหมายได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา รวมไปถึงนำข้อมูล และปัญหา การพัฒนาคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปรับปรุง และพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพ 2) การเสนอแนวทางการพัฒนาจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาศักยภาพครู และผู้บริหารสู่ความเป็นมืออาชีพ ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาสื่อ นวัตกรรม การเรียนรู้ และยุทธศาสตร์ที่ 3 การประกันคุณภาพหลักสูตรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา⁴⁷

สงกรานต์ เรื่องประทีป ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายด้าน และผลการเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05⁴⁸

⁴⁷ ดวงใจ ไชยลังการ, “แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2558), 97.

⁴⁸ สงกรานต์ เรื่องประทีป, “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2559), 105.

เสาวนีย์ นวลน้อย ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และเขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการสร้างความเข้าใจในหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนมาตรฐานสากล ส่วนด้านการจัดเตรียมความพร้อมห้องปฏิบัติการมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัญหา คือ ครูผู้สอนยังขาดความรู้ และความชัดเจนในกระบวนการด้านการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งเป็นผลมาจาก การส่งเสริมของโรงเรียนไม่เป็นรูปธรรม และไม่ต่อเนื่องในด้านนโยบายการปฏิบัติ ครูส่วนใหญ่ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนมาตรฐานสากล และขาดการจัดเตรียมสื่อ และเทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอน ขาดการจัดอบรมครูและบุคลากรให้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อพัฒนางานด้านหลักสูตรในโรงเรียนมาตรฐานสากล อีกทั้ง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ไม่มีการบูรณาการในกลุ่มสาระฯ อื่นๆ ขาดการนิเทศกำกับ ติดตาม และประเมินผล 3) ข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารโรงเรียนควรมี การส่งเสริมครูผู้สอน โดยสร้างความตระหนัก และสร้างทักษะความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากลให้เกิดเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ด้านนโยบายการปฏิบัติ ครูต้องตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนมาตรฐานสากล ควรมีการจัดเตรียมความพร้อมห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์ที่เพียงพอ จัดหาสื่อและเทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอนให้เพียงพอกับการใช้งาน ส่งเสริมการจัดอบรมครูและบุคลากรให้ความรู้ความเข้าใจเพื่อพัฒนางานใน ด้านหลักสูตรในโรงเรียนมาตรฐานสากล อีกทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เกิดการบูรณาการ ในกลุ่มสาระฯ อื่น ๆ พร้อมทั้งส่งเสริมการดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล⁴⁹

น้ำอ้อย สุขเสนา ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการพัฒนาหลักสูตร และการใช้หลักสูตรโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า 1) ในด้านการพัฒนาหลักสูตร และการสนับสนุนการใช้หลักสูตร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ทำการศึกษา และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา และเอกสารประกอบหลักสูตรอื่น ๆ โดยศึกษาวิเคราะห์จากหลักสูตรแกนกลาง ส่งเสริมให้ครูผู้สอนศึกษาวิเคราะห์ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรในสถานศึกษา

⁴⁹ เสาวนีย์ นวลน้อย, “การพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2560), 99.

และเอกสารประกอบหลักสูตร เตรียมบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อใช้หลักสูตรในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดครูเข้าสอน มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน และมีแนวปฏิบัติในการจัดตารางสอน โดยวิเคราะห์จากโครงสร้างหลักสูตร การจัดระบบงานบริการให้มีวัตถุประสงค์หลักสูตร มีการวางแผน จัดเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีการนิเทศ ติดตามการใช้ หลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร 2) ในด้านกระบวนการใช้หลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความเข้าใจมาตรฐานการเรียนรู้ และปรับการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดแนวทางการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนโดยกำหนดให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด และ สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษา ได้ใช้สื่อในการส่งเสริมการเรียนรู้ มีการจัด ซ่อมเสริม มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 3) ในด้านความพึงพอใจต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า นักเรียน และผู้ปกครองมีความพึงพอใจมากต่อการจัดเตรียมอาคาร สถานที่การจัดปฐมนิเทศนักเรียนก่อนเปิดภาคเรียนเพื่อประชาสัมพันธ์หลักสูตร และในระดับความพึงพอใจ มากในทุกด้าน ส่วนด้านครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก และมีความพึงพอใจมากที่สุด ในด้านการแต่งกายสะอาด สุขภาพ รองลงมาคือ ครูมีกิจกรรมเหมาะสมกับกาลเทศะ⁵⁰

ภรณ์ ศิริวิศาลสุวรรณ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัล สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้างเนื้อหา 4) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อ และแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัล (NICE Model) พบว่า 1) นักเรียนมีพัฒนาการทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลของอยู่ในระดับมากที่สุด 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด

⁵⁰ น้ำอ้อย สุขเสนา, “การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรและการใช้หลักสูตรโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการ,” (งานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2560), 85.

3) นักเรียนมีพัฒนาการทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด⁵¹

กลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดเขมาภิรตารามในปีการศึกษา 2562 พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความพึงพอใจระดับมากในทุกด้าน ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจระดับมากในทุกด้าน โดยกลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะว่า ครูและผู้บริหารทำได้ดีในทุกด้าน และอยากให้พัฒนาเรื่อย ๆ อยากให้ห้องเรียนมีการติดตั้งสื่อและอุปกรณ์สำหรับในการจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับยุคแห่งการแข่งขัน ลดกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ลดภาระงานของนักเรียน ส่งเสริมด้านวินัย ศีลธรรม ความคิดสร้างสรรค์ 2) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดเขมาภิรตารามในปีการศึกษา 2562 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-4 ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นระดับมากในทุกด้าน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5-6 ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นระดับมากที่สุดในด้านปัจจัยนำเข้า มีความคิดเห็นระดับมากในด้านบริบทด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยกลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะว่า ควรลดเวลาเรียน หรือยกเลิกบางรายวิชาและ ลดภาระงานของนักเรียน เพื่อนักเรียนจะได้มีเวลาไปทำกิจกรรมตามความถนัดของตนเอง ลดกิจกรรมที่ไม่จำเป็นที่ส่งผลกระทบต่อเวลาเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีสื่อให้นักเรียนได้เข้าถึงทุกคน พัฒนาระบบอินเตอร์เน็ตของโรงเรียนให้ทันสมัย แก้ไขกฎระเบียบในบางเรื่องที่ไม่ส่งผลต่อการเรียนรู้⁵²

อาทิตย์ญา โพธิ์สวอย ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างศาสตร์ และศิลป์ในการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของครูระดับมัธยมศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถของนักเรียนในการสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เทคโนโลยี ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างศาสตร์ และศิลป์ในการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของครูระดับมัธยมศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถของนักเรียนใน

⁵¹ ภรณ์ ศิริวิศาลสุวรรณ, “การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร,” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2562), บทคัดย่อ.

⁵² กลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม, “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี,” 2562, 69-71.

การสร้างสรรคผลงานโดยใช้เทคโนโลยี เรียกว่า “4C Model” ประกอบด้วย 4 ชั้น คือ (1) การกำหนดกรอบแนวคิดหลักสูตร (2) การสร้างหลักสูตร (3) การสร้างสรรคการจัดการเรียนรู้ (4) การประเมินหลักสูตร ประสิทธิผลของหลักสูตร พบว่า ครูระดับมัธยมศึกษามีพัฒนาการด้านศาสตร์ และศิลป์การจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลสูงขึ้น, นักเรียนระดับมัธยมศึกษามีความสามารถในการสร้างสรรคผลงานโดยใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับดีขึ้นไป, ผลการขยายผล พบว่า ครูที่เข้าร่วมหลักสูตรเสริมสร้างศาสตร์ และศิลป์การจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของครูระดับมัธยมศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถของนักเรียนในการสร้างสรรคผลงานโดยใช้เทคโนโลยี มีสมรรถนะด้านศาสตร์ และศิลป์การจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลอยู่ในระดับดีขึ้นไป และนักเรียนที่เรียนกับคุณครูที่เข้าร่วมมีความสามารถในการสร้างสรรคผลงาน โดยใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับดี⁵³

งานวิจัยในต่างประเทศ

แอทโทเนน (Atjonen) ได้ศึกษาเรื่อง หลักสูตรท้องถิ่นเครื่องมือการบริหาร และพัฒนาครูในระบบโรงเรียน : ประสบการณ์ และความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา มีการศึกษาบทบาทของหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนที่กำลังพัฒนา พบว่า โรงเรียนรับภาระเรื่องหลักสูตรมากเกินไป โรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรช้า ผลกระทบที่สำคัญคือ ครูผู้เชี่ยวชาญการสอนไม่สามารถออกแบบหลักสูตรได้ ผู้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นมีหลักการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรใหม่ ผู้มีส่วนร่วมออกแบบใช้แรงจูงใจในการสนับสนุน และกำหนดงาน ปัญหาหลักที่พบคือ การขาดแหล่งออกแบบหลักสูตร⁵⁴

ลี (Lee) ได้ศึกษาวิจัย ความคิดรวบยอดใหม่ของหลักสูตรท้องถิ่น และพิจารณาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาในประเทศเกาหลีใต้ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์สภาพปัญหาการศึกษาของเกาหลีและหลักสูตรแห่งชาติของเกาหลีใหม่ พบว่า หลักสูตรแห่งชาติของเกาหลียังไม่

⁵³ อาทิตย์ญา โพธิ์สวอย, “การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของครูระดับมัธยมศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถของนักเรียนในการสร้างสรรคผลงานโดยใช้เทคโนโลยี” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2563), บทคัดย่อ.

⁵⁴ Atjonen, Paivi Maritta, "The Local Curriculum As an Object and Instrument in the Administrative and Pedagogical Development of the School System : Experiences and Opinions of Primary School Teachers Regarding the Design Implementation and Development of Local Curricula," Dissertation Abstracts International 55,02 (1994), 329.

เป็นหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาหลักสูตรแห่งชาติ คือ ควรให้ผู้มีส่วนร่วมในท้องถิ่นเป็นผู้ตรวจสอบ และให้ครูมีบทบาทในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น⁵⁵

วอร์เนอร์ (Worner) ได้ศึกษา รูปแบบการตอบสนองที่หลากหลายของโรงเรียนในท้องถิ่นที่ได้รับอำนาจให้ปฏิรูปโรงเรียน โดยพบว่า ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา หลายรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาได้พยายามปฏิรูปโรงเรียนด้วยการจัดให้มีหลักสูตรท้องถิ่นที่เป็นระบบ มีการวางแผนการดำเนินงาน โดยผู้มีส่วนร่วมในท้องถิ่นมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษา ครูผู้สอนเป็นผู้นำหลักสูตรสู่ห้องเรียน และมีขั้นตอนการประเมินซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ของรัฐ นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์⁵⁶

ยูเนสโก (UNESCO) หรือ องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติได้ศึกษาวิจัยปัญหาการใช้หลักสูตรของบางประเทศในทวีปเอเชีย โดยปัญหาการใช้หลักสูตรของบางประเทศในทวีปเอเชีย พบว่า เกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการประสานงานที่ตึงระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่นำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารในระดับต่าง ๆ ไม่ให้ความสนใจในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร และขาดการติดตามการใช้หลักสูตรของครู นอกจากนี้หลักสูตรยังขาดประสิทธิภาพ เอกสารตำราเรียนไม่ทันสมัย ขาดแคลนหนังสืออ่านประกอบ ขาดการวางแผนที่ดีในการนำหลักสูตรไปใช้ ควรมีการประสานงานจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อการนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง ผู้บริหารควรให้ความสนใจ และใส่ใจในการสร้าง และพัฒนาหลักสูตร การใช้หลักสูตร รวมไปถึงขั้นตอนการประเมินหลักสูตร และหัวใจสำคัญในการใช้หลักสูตร คือ ครูผู้สอนที่ดำเนินการนำหลักสูตรสู่ห้องเรียนต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ⁵⁷

กันดลาซ (Gundlach) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างหลักสูตรของตนเอง : การประเมินระบบการบริหารจัดการหลักสูตรออนไลน์ในระดับ K-12 ของโรงเรียน จำนวน 12 โรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระบบการบริหารจัดการหลักสูตรออนไลน์ ว่าบรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ของเขตพื้นที่ โดยมีเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้ 1) ความตรงทางวิชาการ 2) ความยืดหยุ่นของหลักสูตร 3) ความง่ายใน

⁵⁵ Lee, Youghwan. "Toward a New Concept of Local Curriculum (Korea)," Dissertation Abstracts International, 56,05 (1995): 1646-A.

⁵⁶ Worner, Cynthia Carlson. "Wdifferential Response Patterns of Local Schools to State Mandated Reforms," Dissertation Abstracts International, 58,01(1997): 56-A.

⁵⁷ UNESCO, **Strategies and Procedures in Developing and Implementing Curriculum**, (Bankok : The Unesco Regional Office for Education in Asia and Oceania, 2000), 66.

การปรับปรุงให้ทันสมัย พบว่าการบริหารจัดการหลักสูตรมีความตรงทางวิชาการที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้ มีความยืดหยุ่นเหมาะสม ง่ายต่อการปรับปรุงให้ทันสมัย เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงได้⁵⁸

เคนนี่ (Kenney) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการบุคลากร เพื่อพัฒนาหลักสูตร ถึงแม้ว่าจะมีการทำงานที่มากขึ้น มีการตั้งเป้าหมายไว้สูงสุด มีนักวิเคราะห์ที่ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่าการจะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ ในการทำงานจะต้องปิดช่องว่างของบุคคลนั้น และพัฒนารูปแบบ เช่น หลักการคิด หลักในการทำงานอย่างเป็นระบบ มีจิตใจที่ดีต่อการทำงาน และเอื้อประโยชน์ต่อสังคมรอบ ๆ ตัว โดยเฉพาะในระบบโรงเรียนที่ต้องการพัฒนาหลักสูตร บุคลากรต้องได้รับความรู้ในเนื้อหาสาระของหลักสูตรแกนกลาง สร้างพื้นฐานของบุคลากรในการใช้เทคโนโลยี การรับรู้ฐานข้อมูลที่ไม่เหมือนกัน และนำมาวิเคราะห์เพื่อให้เกิดการพัฒนาหลักสูตร ให้นำมาใช้กับโรงเรียนได้จริง⁵⁹

ฟลอเรียน (Florian) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร และระบบงานภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาทรัพยากรภายในโรงเรียน พบว่า บริหารจัดการจะมีอิทธิพลต่อการประเมินและความเชื่อมั่นในการพัฒนางาน การบริหารจัดการหลักสูตรในปัจจุบันจะเน้นรูปแบบความเข้าใจ การสร้างความสัมพันธ์ของครู และผู้บริหารเพื่อพัฒนาทักษะการวิพากษ์งานให้สูงขึ้น เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง และพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตร และระบบงานภายในให้ได้คุณภาพที่สูงขึ้นด้วย⁶⁰

โรส (Ross) ได้ศึกษาถึงความเข้มแข็ง และความอ่อนแอของการพัฒนาหลักสูตร โดยได้แบ่งการศึกษาวิจัยเป็นด้าน ๆ ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านเนื้อหา และด้านการประเมินหลักสูตร พบว่า นักพัฒนาหลักสูตรต้องการให้มีความสัมพันธ์อันดีกับท้องถิ่น เน้นความสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การวางแผนหลักสูตรควรเกิดจากผู้มีส่วนร่วมในหลายภาคส่วน

⁵⁸ Gundlach, D. J., "Blild your own (BYOC): Evaluating K-12 online curriculum management system," (Doctoral Dissertation, Gardinal Stretch University, 2005, 95.

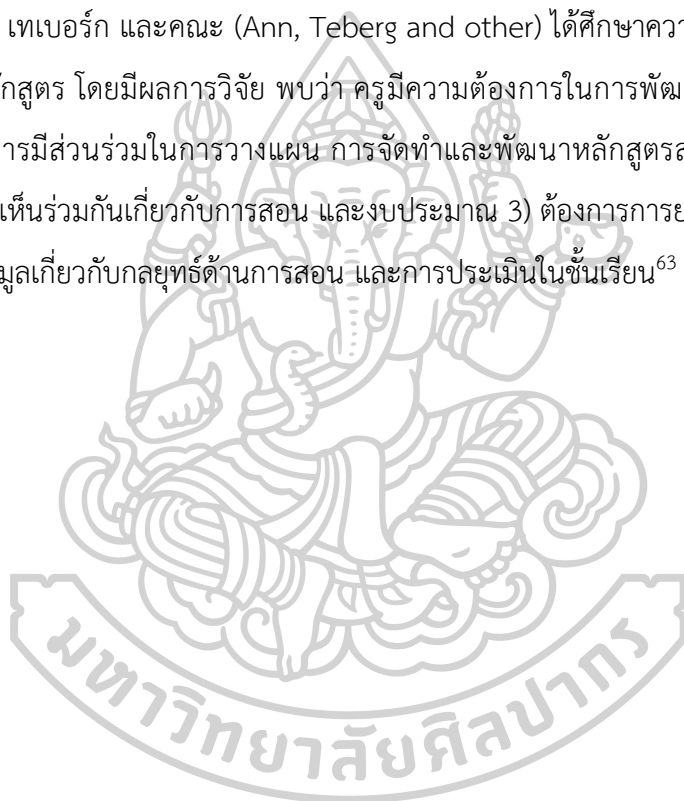
⁵⁹ Kenney, J. N., "A Descriptive Analysis of the Presence of Core Course Content in Graduate Human Resources Program Curricula". (Doctoral Dissertation, Capella University. Available from: UMI ProQuest Digital Collection, 2009), (UMI Order No. 3387842).

⁶⁰ Florian, T. P., "Confidence-based Assessment in Moodle: Insights from Teachers, Administrators, and Programmers," (Doctoral Dissertation, Walden University, Available from: UMI ProQuest Digital Collection, 2010, (UMI Order No. 3423706).

เกิดการสร้าง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งสถานศึกษาควรมีเทคนิคการประเมินหลักสูตรที่หลากหลาย รอบด้าน และตรงกับสภาพจริง⁶¹

อัลเลนและคณะ (Allen and Others) ได้ศึกษาปัญหา และความต้องการของนักพัฒนาหลักสูตร พบว่า กิจกรรมที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ การจัดการ และการบริหารหลักสูตร โดยกล่าวว่า การจัดการ และการบริหารหลักสูตรที่ดี จะนำมาซึ่งความสำเร็จของสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ และพัฒนาหลักสูตร ความสำคัญรองลงมา คือ การเลือก และการจัดเนื้อหา และการประเมินหลักสูตร ตามลำดับ⁶²

แอน, เทเบอร์ก และคณะ (Ann, Teberg and other) ได้ศึกษาความต้องการในการพัฒนา และปฏิรูปหลักสูตร โดยมีผลการวิจัย พบว่า ครูมีความต้องการในการพัฒนา และปฏิรูปหลักสูตร ดังนี้ 1) ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ต้องการแสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับการสอน และงบประมาณ 3) ต้องการการยอมรับจากผู้บริหาร และ 4) ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์ด้านการสอน และการประเมินในชั้นเรียน⁶³

⁶¹ Glenn J. Ross, **Curriculum development in Junior/Community College**, accessed May 21, 2021, available from : [http // Ericac.Net/ericelb/Ed/88710.Htm](http://Ericac.Net/ericelb/Ed/88710.Htm).

⁶² Wiant A. Allen and others. **Activities,Prolem and of Curriculum Development**, accessed May 21, 2021, available from : <http://Llerica.Netlericelb/ED 132295.Htm>.

⁶³ Ann ,Teberg S and others. **Identified Professional Development Need of Teacher in Curriculum Reform** accessed May 21, 2021, available from : [http// Nericac.net/eicdel ED 430976.htm](http://Nericac.net/eicdel ED 430976.htm).

สรุป

จากการศึกษาเอกสาร คู่มือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ กระบวนการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้มีความสมบูรณ์ เหมาะสมกับสถานศึกษา และจุดมุ่งหมายของการสอนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยการพัฒนาหลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการควบคุมมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา และคุณภาพของผู้เรียน ถือเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน สามารถช่วยชี้แนะให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ได้จัดมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ถือเป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับแนวโน้มของการพัฒนาสังคมของประเทศ ซึ่งทาบา (Taba) ได้ให้ ขั้นตอนในการออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน คือ 1) การสำรวจความต้องการ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ 3) การเลือกเนื้อหาสาระ 4) การจัดเนื้อหาสาระ 5) การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 7) การประเมินผลและวิธีการประเมินผล ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จำเป็นต้องมีแนวทางในการพัฒนาเพื่อที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในดำเนินงานการด้านหลักสูตรสถานศึกษา และเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษาต่อไป

บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) และ 2) แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) โดยออกแบบเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ซึ่งใช้ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือหัวหน้างานต่าง ๆ และครูในโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จำนวน 80 คน เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และ 2) ระเบียบวิธีวิจัย รายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้สำเร็จตามกำหนด มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียด และขั้นตอนการดำเนินการวิจัย เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นการศึกษาสภาพปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ พร้อมทั้งรวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากตำรา เอกสาร ทฤษฎีข้อมูล กฎ ระเบียบ ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นข้อมูลสนับสนุนการวิจัย ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำมาจัดทำโครงร่าง และเสนอขออนุมัติโครงร่างการค้นคว้าอิสระ

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาเครื่องมือ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

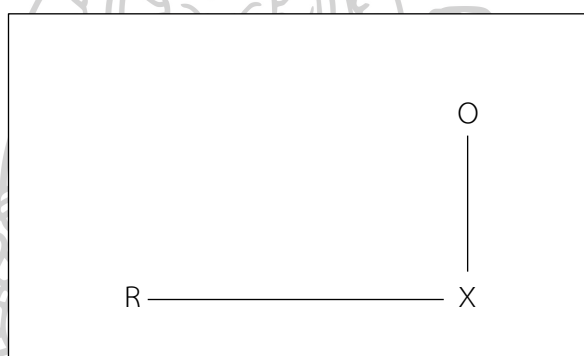
ขั้นตอนที่ 3 รายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการดำเนินการวิจัย นำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แก้ไขจัดพิมพ์เป็นฉบับเพื่อดำเนินการขอสอบการค้นคว้าอิสระ ตลอดจนแก้ไขรายงานผลตามที่คณะกรรมการชี้แนะ แล้วจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยในครั้งนี้มีประสิทธิภาพสูงสุด และบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบของการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

แผนแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวศึกษาสภาวะการณ์ ไม่มีการทดลอง (the one-shot, non-experimental case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (diagram) ดังนี้

R	หมายถึง	ตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่ม
X	หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
O	หมายถึง	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จำนวนทั้งสิ้น 98 คน (ไม่รวมผู้วิจัย) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ จำนวน 3 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือหัวหน้างานต่าง ๆ จำนวน 36 คน และครู จำนวน 59 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จำนวนทั้งสิ้น 80 คน (ไม่รวมผู้วิจัย) ซึ่งได้มาโดยการเปิดตารางประมาณการกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)⁶⁴ แล้วเลือกตัวอย่างตามโอกาสทางสถิติ (probability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (proportional stratified random sampling) โดยจำแนกตามบทบาทหน้าที่ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ตำแหน่ง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ	3	2
2	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือหัวหน้างานต่าง ๆ	36	30
3	ครู	59	48
รวม		98	80

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1. ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน
- 2. ตัวแปรที่ศึกษา** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ตามแนวคิดของทาบา (Taba) ซึ่งประกอบด้วย

2.1 การสำรวจความต้องการ (Diagnosis of needs) หมายถึง การวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม รวมไปถึงการศึกษาพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งธรรมชาติของความรู้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

⁶⁴ Krejcie R.V. and D.W. Morgan, "Determining Sample Size for Research Activities," Educational and Psychological Measurement 30 (1970): 608.

2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Formulation of objectives) หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่จะสามารถทำให้หลักสูตรบรรลุผล หรือมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากผลของการสำรวจความต้องการที่ได้กระทำไว้แล้ว

2.3 การเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of contents) หมายถึง ขั้นตอนหลังจากการกำหนดวัตถุประสงค์ที่เลือกไว้หรือที่สร้างขึ้นเป็นตัวชี้แนะแนวทางในการเลือกรายวิชา หรือเนื้อหาของหลักสูตร ซึ่งควรเลือกเนื้อหาที่มีความเที่ยงตรง และเหมาะสมกับผู้เรียน

2.4 การจัดเนื้อหาสาระ (Organization of contents) หมายถึง การจัดเนื้อหาโดยเรียงลำดับขั้นตอนให้ถูกต้อง คำนึงถึงวุฒิภาวะของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจของผู้เรียน นอกจากนี้จะต้องวิเคราะห์ลักษณะเด่นของความรู้ที่ได้จากวิชานั้น และลักษณะของกระบวนการเรียนรู้นั้นด้วย

2.5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of learning experiences) หมายถึง การคัดเลือกวิธีที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนจำเป็นต้องคัดเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ และผู้เรียน

2.6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of learning experiences) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง ผลที่ตั้งไว้ และการบูรณาการ

2.7 การประเมินผลและวิธีการประเมินผล (Evaluation and means of evaluation) หมายถึง การประเมินว่าวัตถุประสงค์ได้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งครู และนักเรียนควรร่วมกันกำหนดวิธีการในการประเมินผล เพื่อให้ทราบว่าการพัฒนาหลักสูตรประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือ 2 ประเภท คือ 1) แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) และ 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion Form) มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็น ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามความคิดเห็นมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ตามแนวคิดของทาบา (Taba) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating scales)⁶⁵ โดยกำหนดน้ำหนักและคะแนน ดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเท่ากับ 5
- 4 หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก มีคะแนนเท่ากับ 4
- 3 หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเท่ากับ 3
- 2 หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย มีคะแนนเท่ากับ 2
- 1 หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีคะแนนเท่ากับ 1

ดังปรากฏในภาคผนวก ฉ

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion Form)

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion Form) ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม คือ ชื่อ - นามสกุล ตำแหน่ง และวิทยฐานะ

ตอนที่ 2 ประเด็นในการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ดังปรากฏในภาคผนวก ข

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ออกแบบการสร้างและพัฒนาเครื่องมือสำหรับการวิจัยทั้ง 2 ประเภท ดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็น

ขั้นที่ 1 ศึกษาวรรณกรรม หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา เอกสาร คู่มือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ตามแนวคิดของทาบา (Taba)

ขั้นที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้าง และปรับปรุง เครื่องมือในการวิจัย โดยปรึกษา และขอคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ กำหนด รูปแบบของข้อคำถาม และสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert's five rating scales)⁶⁶

⁶⁵ Rensis Likert, *New Pattern of Management* (New York: McGraw – Hill Book Company, 1961), 74.

⁶⁶ เรื่องเดียวกัน, 74.

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถาม แล้วเลือกคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยสรุปได้ว่าค่าความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.66 – 1 ดังปรากฏในภาคผนวก ข

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับโรงเรียนบ้านลาดวิทยา สอบถามผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือหัวหน้างานต่าง ๆ และครูในโรงเรียนบ้านลาดวิทยา จำนวน 30 คน

ขั้นที่ 5 นำแบบสอบถามกลับคืนมาคำนวณหาความเที่ยง (reliability) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ซึ่งค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับที่วิเคราะห์ได้เท่ากับ 0.960 ดังปรากฏในภาคผนวก ง

ขั้นที่ 6 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 80 คน ดังปรากฏในภาคผนวก ฉ

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

ขั้นที่ 1 ออกแบบแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion Form)

ขั้นที่ 2 สร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion Form)

ขั้นที่ 3 กำหนดผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และหัวหน้างานต่าง ๆ จำนวน 4 คน และครูในโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จำนวน 4 คน

ขั้นที่ 4 กำหนดคุณสมบัติผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ดังนี้ 1) วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท 2) มีประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 5 ปีขึ้นไป และ 3) มีวิทยฐานะระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป

ขั้นที่ 5 จัดการสนทนากลุ่ม ตามวันและเวลาที่กำหนด (วันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2565 เวลา 13.00 น.)

ขั้นที่ 6 สรุป และวิเคราะห์ผลการสนทนากลุ่ม โดยการถอดข้อความเสียงให้เป็นลายลักษณ์อักษร / ข้อความของแต่ละคน ประกอบการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion Form) ดังปรากฏในภาคผนวก ซ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างถูกต้อง และเป็นระบบ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็น มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ออกหนังสือแจ้งขอความร่วมมืออนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ดังปรากฏในภาคผนวก จ

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยนำหนังสือไปส่งยังโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล และติดตามรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยทำบันทึกข้อความถึงผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) เพื่อทำหนังสือถึงผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ดังปรากฏในภาคผนวก ข

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยนำหนังสือไปส่งยังผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม เพื่อดำเนินการจัดการสนทนากลุ่มตามวัน และเวลาที่กำหนด (วันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2565 เวลา 13.00 น.) ดังปรากฏในภาคผนวก ข

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น ดำเนินการโดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาจัดทำข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำแบบสอบถามความคิดเห็น มาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ

ขั้นที่ 2 จัดระบบข้อมูลเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และหัวหน้างานต่าง ๆ และครูในโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) โดยลงรหัสข้อมูล

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

ขั้นที่ 1 ถอดข้อความเสียงให้เป็นลายลักษณ์อักษร หรือข้อความของแต่ละคน ประกอบการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion Form)

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์การสนทนากลุ่ม โดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหาด้วยตัวผู้วิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็น

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ (frequency : f) และร้อยละ (percentage : %)

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) โดยนำค่าเฉลี่ยเลขคณิตที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)⁶⁷ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 4.50 - 5.00 หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 3.50 - 4.49 หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 2.50 - 3.49 หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 1.50 - 2.49 หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 1.00 - 1.49 หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion Form) โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

---

⁶⁷ John W. Best, **Research in Education**, 4th ed. (Englewood cliffs : Prentice Hall, Inc., 1983), 190.

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) และ 2) แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ตามแนวคิดของทาบา (Taba) เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้บุคลากรโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือหัวหน้างานต่าง ๆ และครูโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท คือ 1) แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) แบ่งเป็น 2 ตอน คือ 1) สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) สอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) และ 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion Form) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) แบ่งเป็น 2 ตอน คือ 1) สถานภาพของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม คือ ชื่อ - นามสกุล ตำแหน่ง และวิทยฐานะ 2) ประเด็นในการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (frequency : f) ร้อยละ (percentage : %) มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : $\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)” เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และตอบข้อคำถามของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามที่ส่งกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือหัวหน้างานต่าง ๆ และครูในโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) รวมทั้งสิ้น 80 คน โดยได้ส่งแบบสอบถามความคิดเห็นไปจำนวน 80 ฉบับ ได้รับคืนมาจำนวน 80 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ จำนวน 2 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือหัวหน้างานต่าง ๆ จำนวน 30 คน และครู จำนวน 48 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 80 คน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	25	31.25
- หญิง	55	68.75
รวม	80	100.00
2. อายุ		
- ต่ำกว่า 30 ปี	15	18.75
- 31 – 39 ปี	30	37.50
- 40 – 49 ปี	23	28.75
- 50 ปีขึ้นไป	12	15.00
รวม	80	100.00
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
- ปริญญาตรี	61	76.25
- ปริญญาโท	19	23.75
รวม	80	100.00
4. ตำแหน่งปัจจุบัน		
- ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ	2	2.50
- หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือหัวหน้างานต่าง ๆ	30	37.50
- ครู	48	60.00
รวม	80	100.00
5. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน		
- ต่ำกว่า 10 ปี	35	43.75
- 11 – 20 ปี	27	33.75
- 21 ปีขึ้นไป	18	22.50
รวม	80	100.00

จากตารางที่ 7 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า **1) เพศ** เพศหญิงมีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 และเพศชาย 25 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 **2) อายุ** ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 31 – 39 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 อายุ 40 – 49 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 28.75 อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 และอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 **3) ระดับการศึกษาสูงสุด** ระดับปริญญาตรี มีมากที่สุด จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 76.25 และระดับปริญญาโท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 23.75 **4) ตำแหน่งปัจจุบัน** เป็นผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และหัวหน้างานต่าง ๆ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และครู จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และ **5) ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน** ประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีมากที่สุด จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 ประสบการณ์ 11–20 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 33.75 และประสบการณ์ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัธยิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกรายด้าน และภาพรวม โดยนำค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ซึ่งผลการวิเคราะห์ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) โดยภาพรวม

(n = 80)

ด้าน	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การสำรวจความต้องการ	4.35	0.44	มาก
2	การกำหนดวัตถุประสงค์	4.31	0.50	มาก
3	การเลือกเนื้อหาสาระ	4.42	0.47	มาก
4	การจัดเนื้อหาสาระ	4.37	0.57	มาก
5	การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้	4.45	0.48	มาก
6	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.38	0.49	มาก
7	การประเมินผลและวิธีการประเมินผล	4.34	0.52	มาก
รวม		4.37	0.44	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.48) ด้านการเลือกเนื้อหาสาระ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.47) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.49) ด้านการจัดเนื้อหาสาระ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.57) ด้านการสำรวจความต้องการ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.44) ด้านการประเมินผลและวิธีการประเมินผล ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.52) และด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ในช่วงระหว่าง 0.44 - 0.57 หมายความว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

สำหรับการวิเคราะห์การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) เป็นรายด้าน นำเสนอตามตารางที่ 9 - 15 ดังนี้

ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการสำรวจความต้องการ

(n = 80)

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการสำรวจความต้องการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	สถานศึกษาสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร	4.36	0.60	มาก
2	สถานศึกษามีการวิเคราะห์สภาพปัญหาของสังคม	4.26	0.61	มาก
3	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม	4.25	0.56	มาก
4	สถานศึกษามีการศึกษาพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียน	4.35	0.57	มาก
5	สถานศึกษามีการศึกษาระบบการเรียนรู้ รวมทั้งธรรมชาติของความรู้ของผู้เรียน	4.38	0.62	มาก
6	สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดเน้นของสถานศึกษา	4.43	0.52	มาก
7	สถานศึกษามีแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.39	0.60	มาก
8	บุคลากรที่รับผิดชอบมีความรู้ ความเข้าใจในการวิเคราะห์ และกำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.40	0.51	มาก
รวม		4.35	0.44	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการสำรวจความต้องการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดเน้นของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.52) บุคลากรที่รับผิดชอบมีความรู้ ความเข้าใจในการวิเคราะห์และกำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.51) สถานศึกษามีแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.60) สถานศึกษามีการศึกษาระบบการเรียนรู้ รวมทั้ง

ธรรมชาติของความรู้ของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.62) สถานศึกษาสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.60) สถานศึกษามีการศึกษาพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.57) สถานศึกษามีการวิเคราะห์สภาพปัญหาของสังคม ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.61) และสถานศึกษามีการวิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.56) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ในช่วงระหว่าง 0.51 - 0.62 หมายความว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องกันไปทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์

(n = 80)

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	สถานศึกษานำผลการสำรวจความต้องการมาวิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.43	0.65	มาก
2	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพปัญหาของสังคม	4.29	0.62	มาก
3	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม	4.25	0.58	มาก
4	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียน	4.28	0.61	มาก
5	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้รวมทั้งธรรมชาติของความรู้ของผู้เรียน	4.34	0.35	มาก
6	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดเน้นของสถานศึกษา	4.33	0.59	มาก
7	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม สามารถทำให้หลักสูตรบรรลุผล หรือมีประสิทธิภาพ	4.33	0.59	มาก
รวม		4.31	0.50	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิต จากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษานำผลการสำรวจความต้องการมาวิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.65) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งธรรมชาติของความรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.35) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดเน้นของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.59) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม สามารถทำให้หลักสูตรบรรลุผล หรือมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.59) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพปัญหาของสังคม ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.62) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.61) และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.58) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ในช่วงระหว่าง 0.35 - 0.65 หมายถึงมีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการเลือกเนื้อหาสาระ

(n = 80)

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการเลือกเนื้อหาสาระ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	สถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรแต่ละระดับชั้น / สัดส่วนเวลาเรียน/สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคได้อย่างเหมาะสม	4.40	0.58	มาก
2	สถานศึกษามีการจัดสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.50	0.55	มาก
3	สถานศึกษาจัดทำคำอธิบายรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐาน และสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมได้อย่างชัดเจน	4.44	0.59	มาก
4	สถานศึกษาจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.31	0.66	มาก
5	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.45	0.54	มาก
รวม		4.42	0.47	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการเลือกเนื้อหาสาระ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการจัดสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.55) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.54) สถานศึกษาจัดทำคำอธิบายรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐาน และสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมได้อย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.59) สถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรแต่ละระดับชั้น / สัปดาห์เวลาเรียน / สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.58) และสถานศึกษาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.66) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ในช่วงระหว่าง 0.54 - 0.66 หมายความว่ามีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงถึงผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องกันไปทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการจัดเนื้อหาสาระ

(n = 80)

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการจัดเนื้อหาสาระ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	คำอธิบายรายวิชามีการกำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	4.43	0.59	มาก
2	สถานศึกษาจัดทำสาระการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระหรือรายวิชาที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน	4.30	0.71	มาก
3	สถานศึกษาจัดทำกิจกรรมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน	4.36	0.71	มาก
4	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความหลากหลายสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน	4.35	0.69	มาก

ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการจัดเนื้อหาสาระ (ต่อ)

(n = 80)

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการจัดเนื้อหาสาระ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.33	0.63	มาก
6	สถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตรสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.46	0.57	มาก
รวม		4.37	0.57	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการจัดเนื้อหาสาระ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตรสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.57) คำอธิบายรายวิชามีการกำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.59) สถานศึกษาจัดทำกิจกรรมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.71) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความหลากหลายสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.69) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.63) และสถานศึกษาจัดทำสาระการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระหรือรายวิชาที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.71) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ในช่วงระหว่าง 0.57 - 0.71 หมายความว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้

(n = 80)

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	สถานศึกษาจัดครูเข้าสอนตรงตามความรู้ ความสามารถ และวิชาเอก	4.41	0.56	มาก
2	สถานศึกษาพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครู เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้	4.41	0.54	มาก
3	ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ในสาระและเนื้อหาที่สอน	4.48	0.55	มาก
4	การจัดการเรียนรู้ของครูมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	4.51	0.52	มาก
5	การจัดการเรียนรู้ของครูมีเทคนิคและวิธีการสอนที่เหมาะสม	4.48	0.59	มาก
6	ครูมีการจัดเตรียมเนื้อหาหลักสูตร วิธีสอนและวิธีประเมินผล การเรียน	4.43	0.56	มาก
รวม		4.45	0.48	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การจัดการเรียนรู้ของครูมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.52) ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ในสาระและเนื้อหาที่สอน ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.55) การจัดการเรียนรู้ของครูมีเทคนิคและวิธีการสอนที่เหมาะสม ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.59) ครูมีการจัดเตรียมเนื้อหาหลักสูตร วิธีสอนและวิธีประเมินผลการเรียน ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.56) สถานศึกษาพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.54) และสถานศึกษาจัดครูเข้าสอนตรงตามความรู้ ความสามารถ และวิชาเอก ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ในช่วงระหว่าง 0.52 - 0.59 หมายถึงมีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

(n = 80)

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิด และสรุป เป็นความรู้และแนวคิดด้วยตนเอง	4.38	0.58	มาก
2	สอนและส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเต็มตาม ศักยภาพ	4.43	0.54	มาก
3	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.40	0.56	มาก
4	จัดให้มีสื่อการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาอย่าง เพียงพอตามความเหมาะสม	4.36	0.60	มาก
5	สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกเหมาะสมกับการเรียนรู้	4.38	0.53	มาก
6	สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.39	0.56	มาก
รวม		4.38	0.49	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สอนและส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพ ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.54) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.56) สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.56) สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกเหมาะสมกับการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.53) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิด และสรุปเป็นความรู้ และแนวคิดด้วยตนเอง ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.58) และจัดให้มีสื่อการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยี การศึกษาอย่างเพียงพอตามความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.60) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานอยู่ในช่วงระหว่าง 0.53 - 0.60 คือ มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 16 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการประเมินผลและวิธีการประเมินผล

(n = 80)

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการประเมินผลและวิธีการประเมินผล	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	มีการจัดระบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียนอย่างชัดเจน	4.30	0.66	มาก
2	ออกแบบวิธีการวัดและการประเมินผลอย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียน	4.26	0.63	มาก
3	สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินหลักสูตรสถานศึกษา	4.39	0.62	มาก
4	สถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของหลักสูตรสถานศึกษา	4.40	0.58	มาก
5	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน	4.38	0.64	มาก
6	สถานศึกษามีการสรุปผลการประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.34	0.59	มาก
รวม		4.34	0.52	มาก

จากตารางที่ 15 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการประเมินผลและวิธีการประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.58) สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.62) สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.64) สถานศึกษามีการสรุปผลการประเมินการใช้หลักสูตร และนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.59) มีการจัดระบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียนอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.66) และออกแบบวิธีการวัดและการประเมินผลอย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียน ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.63) และเมื่อพิจารณาจาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ในช่วงระหว่าง 0.58 - 0.66 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

จากการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) รายด้านทั้ง 7 ด้าน คือ 1) การสำรวจความต้องการ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ 3) การเลือกเนื้อหาสาระ 4) การจัดเนื้อหาสาระ 5) การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 7) การประเมินผลและวิธีการประเมินผล นำมาวิเคราะห์หาค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังตารางที่ 9 ถึงตารางที่ 15 และทำการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อความที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือหัวหน้างานต่าง ๆ และครูในโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) รวมทั้งสิ้น 9 คน สามารถวิเคราะห์และสรุปผลได้ ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

ด้านการสำรวจความต้องการ มี 3 แนวทาง คือ

- 1.1 สำรวจความต้องการของชุมชน และผู้เรียน เกี่ยวกับหลักสูตรและแผนการเรียน
- 1.2 จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ความจำเป็นต่าง ๆ ของชุมชนและสังคม ศึกษาทำความเข้าใจในจุดเด่น จุดด้อย และบริบทของชุมชน สังคม เพื่อส่งเสริม ปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ให้พร้อมสำหรับการใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม พร้อมสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหรือระดับที่สูงขึ้น
- 1.3 จัดตั้งคณะทำงานในการพัฒนาหลักสูตรที่ชัดเจน และพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบ ให้มีความรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและสังคม

2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ มี 2 แนวทาง คือ

- 2.1 จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตร เพื่อให้ครูผู้สอนได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็นต่าง ๆ และบริบทของชุมชน และสังคม รวมถึงความต้องการของผู้เรียน
- 2.2 ครูผู้สอนกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการเลือกเนื้อหาสาระ มี 4 แนวทาง คือ

3.1 จัดประชุม วางแผนการดำเนินงาน เพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ที่หลากหลาย สามารถปรับและประยุกต์ความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

3.2 กำหนดโครงสร้างหลักสูตรแต่ละระดับชั้น / สัปดาห์เวลาเรียน / สาระการเรียนรู้ รายปี หรือรายภาคให้เหมาะสม กับบริบทของสถานศึกษา ชุมชน สังคม และความต้องการของผู้เรียน

3.3 ผู้บริหารให้การสนับสนุน และเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้ร่วมกันจัดทำหลักสูตรแบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.4 ครูผู้สอนมีการศึกษาหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด อย่างละเอียด และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบัน

4. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการจัดเนื้อหาสาระ มี 2 แนวทาง คือ

4.1 จัดทำสาระการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือรายวิชา เป็นวิชาเลือกเสรี ที่หลากหลายในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยจัดทำสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความจำเป็นต่าง ๆ ของชุมชนและสังคม รวมถึงตรงกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียน และแสดงความสามารถได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

4.2 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์อย่างหลากหลาย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมที่เหมาะสม กับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคล

5. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ มี 2 แนวทาง คือ

5.1 ผู้บริหารมีการพิจารณาความรู้ ความสามารถของครูผู้สอนแต่ละคน และจัดให้ครูได้เข้าสอนตามความรู้ความสามารถ และตรงตามสาขาวิชาของตนเอง หากมีครูผู้สอนไม่เพียงพอต่อความต้องการควรพิจารณาในการรับครูผู้สอนเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

5.2 จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

**6. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)
ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มี 3 แนวทาง คือ**

6.1 จัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้มีสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเพียงพอตามความต้องการ และเหมาะสม เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6.2 ผู้บริหารอำนวยความสะดวก และส่งเสริม สนับสนุนการใช้สื่อการเรียนรู้ของครูอย่างเต็มกำลัง

6.3 ครูผู้สอนสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมเข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบัน และควรให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการคิด วิเคราะห์ และสรุปเป็นความรู้ และแนวคิดด้วยตนเอง

**7. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)
ด้านการประเมินผลและวิธีการประเมินผล มี 3 แนวทาง คือ**

7.1 จัดอบรม และให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับการออกแบบวิธีการวัดและการประเมินผลอย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และเหมาะสมกับผู้เรียน เน้นการวัดผลจากพัฒนาการของผู้เรียน มากกว่าการตัดสินผู้เรียนในช่วงสั้นภาคเรียน

7.2 จัดประชุมคณะครูเพื่อเน้นย้ำและให้ความสำคัญกับการจัดระบบการวัด และประเมินผล ตามสภาพจริงของผู้เรียนอย่างชัดเจน

7.3 จัดตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไป

จากผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ประกอบด้วย 7 ด้าน 19 แนวทาง ดังนี้ **ด้านการสำรวจความต้องการ** มีสามแนวทาง คือ (1) สำรวจความต้องการของชุมชน และผู้เรียน (2) จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา (3) จัดตั้งคณะทำงาน และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ **ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์** มีสองแนวทาง คือ (4) จัดอบรมครูเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ (5) ครูกำหนดจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับวัยของผู้เรียน **ด้านการเลือกเนื้อหาสาระ** มีสี่แนวทาง คือ (6) จัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ (7) กำหนดโครงสร้างหลักสูตรให้เหมาะสม (8) ผู้บริหารสนับสนุนการทำหลักสูตรแบบบูรณาการ (9) ครูศึกษาจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบัน **ด้านการจัดเนื้อหาสาระ** มีสองแนวทาง คือ (10) จัดทำสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน (11) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย **ด้านการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้** มี

สองแนวทาง คือ (12) ผู้บริหารจัดให้ครูได้เข้าสอนตรงตามสาขาวิชาของตนเอง (13) จัดอบรมเพื่อพัฒนาการสอนของครู **ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้** มีสามแนวทาง คือ (14) จัดให้มีสื่อการเรียนรู้เพียงพอตามความต้องการ (15) ผู้บริหารสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนรู้ของครู (16) ครูผู้สอนสร้างและพัฒนาสื่อการสอนที่เหมาะสม **ด้านการประเมินผลและวิธีการประเมินผล** มีสามแนวทาง คือ (17) จัดอบรมเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผล (18) จัดประชุมคณะครู และเน้นย้ำการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (19) จัดตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้หลักสูตรที่และนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)” เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) และ 2) แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) โดยใช้บุคลากรโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ จำนวน 2 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือหัวหน้างานต่าง ๆ จำนวน 30 คน และครู จำนวน 48 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็น โดยได้ส่งแบบสอบถามความคิดเห็นไปจำนวน 80 ฉบับ ได้รับคืนมาจำนวน 80 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ (frequency : f) ร้อยละ (percentage : %) มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : $\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)” สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) โดยภาพรวม และรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ การเลือกเนื้อหาสาระ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดเนื้อหาสาระ การสำรวจความต้องการ การประเมินผลและวิธีการประเมินผล และการกำหนดวัตถุประสงค์ สามารถสรุปผลการวิจัยเป็นรายด้านตามแนวคิดของทาบา (Taba) ได้ ดังนี้

1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการสำรวจความต้องการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดเน้นของสถานศึกษา บุคลากรที่รับผิดชอบมีความรู้ ความเข้าใจในการวิเคราะห์และกำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษามีแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สถานศึกษามีการศึกษาระบบการเรียนรู้อย่างรวมทั้งธรรมชาติของผู้เรียน สถานศึกษาสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการศึกษาพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียน และสถานศึกษามี การวิเคราะห์สภาพปัญหาของสังคมตามลำดับ และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม

1.2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ สถานศึกษานำผลการสำรวจความต้องการมาวิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งธรรมชาติของความรู้ของผู้เรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดเน้นของสถานศึกษา วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม สามารถทำให้หลักสูตรบรรลุผล หรือมีประสิทธิภาพ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพปัญหาของสังคม และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียน และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม

1.3 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการเลือกเนื้อหาสาระ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ สถานศึกษามีการจัดสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาจัดทำคำอธิบายรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมได้อย่างชัดเจน และสถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรแต่ละระดับชั้น / สัปดาห์เวลาเรียน / สาระการเรียนรู้รายปี หรือรายภาคได้อย่างเหมาะสม ตามลำดับ และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการจัดเนื้อหาสาระ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ สถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตรสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน คำอธิบายรายวิชามีการกำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สถานศึกษาจัดทำกิจกรรมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความหลากหลายสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยวุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามลำดับ และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาจัดทำสาระการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระหรือรายวิชาที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน

1.5 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ การจัด การเรียนรู้ของครูมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ในสาระและเนื้อหาที่สอน การจัดการเรียนรู้ของครูมีเทคนิคและวิธีการสอนที่เหมาะสม ครูมีการจัดเตรียมเนื้อหาหลักสูตร วิธีการสอน และวิธีประเมินผลการเรียน และสถานศึกษาพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาจัดครูเข้าสอนตรงตามความรู้ ความสามารถ และวิชาเอก

1.6 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ สอนและส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาส่งเสริม และสนับสนุน การจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอก เหมาะสมกับการเรียนรู้ และครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิด และสรุปเป็นความรู้ และแนวคิดด้วยตนเอง ตามลำดับ และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ จัดให้มีสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเพียงพอตามความเหมาะสม

1.7 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ด้านการประเมินผลและวิธีการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ สถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน สถานศึกษามีการสรุปผลการประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และมีการจัดระบบการวัดและประเมินผล ตามสภาพจริงของผู้เรียนอย่างชัดเจน ตามลำดับ และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ ออกแบบ วิธีการวัดและการประเมินผลอย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียน

2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) มี 19 แนวทาง สามารถสรุปได้ ดังนี้ ด้านการสำรวจความต้องการ สำรวจความต้องการ ของชุมชน และผู้เรียน จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อวิเคราะห์ปัญหาความต้องการต่าง ๆ จัดตั้งคณะทำงาน และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ จัด อบรมให้ความรู้แก่ครูในการกำหนดวัตถุประสงค์และจัดทำหลักสูตรโดยให้สอดคล้องกับพัฒนาการ และช่วงวัยของผู้เรียน ด้านการเลือกเนื้อหาสาระ จัดประชุมกำหนดโครงสร้างหลักสูตรให้เหมาะสม จัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูศึกษาหลักสูตรอย่างละเอียด และจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน ด้านการจัดเนื้อหาสาระ มีการจัดให้มีวิชา เลือกเสรีและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ด้านการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ จัดให้ครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชาของตนเอง จัดอบรมเพื่อ พัฒนาการสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จัดให้มีสื่อและ เทคโนโลยีที่เพียงพอต่อความต้องการ สนับสนุนการใช้สื่อการเรียนรู้ของครู ครูสร้างและพัฒนาสื่อ การเรียนการสอนที่เหมาะสมและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ด้านการประเมินผลและวิธีการ ประเมินผล จัดอบรมเกี่ยวกับการออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย ตามสภาพจริง ของผู้เรียน จัดตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้หลักสูตร และนำผลการประเมินมาปรับปรุงและ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย มีประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อทราบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) โดยภาพรวม และรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงค่ามีขนิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ การเลือกเนื้อหาสาระ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดเนื้อหาสาระ การสำรวจความต้องการ การประเมินผลและวิธีการประเมินผล และการกำหนดวัตถุประสงค์ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ได้กำหนดไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ครูบางท่านมีการศึกษาต่อทางด้านหลักสูตรและการสอน เพื่อนำความรู้มาพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ครูมีประสบการณ์ในการทำงาน สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับจุดเน้นของสถานศึกษา จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ครูผู้สอนสามารถวิเคราะห์สาระการเรียนรู้จากหลักสูตรสถานศึกษา และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษามีการพัฒนาการจัดการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ มีการเลือกเนื้อหาสาระ และประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และผู้เรียน ครูผู้สอนมีเทคนิค วิธีการสอนที่เหมาะสม น่าสนใจสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ตลอดจนสถานศึกษามีการประเมินการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สงกรานต์ เรื่อง ประสิทธิภาพของการวิจัยพบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) เมื่อแยกเป็นรายด้าน คือ

1.1 ด้านการสำรวจความต้องการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ได้กำหนดไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร มีการวิเคราะห์บริบทและจุดเน้น

ของสถานศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จึงทำให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย ช่อพุกษา และ สงกรานต์ เรื่องประทีป ผลการวิจัยพบว่า ด้านการสำรวจความต้องการ อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.2 ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ได้กำหนดไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการนำผลการสำรวจความต้องการของสถานศึกษา ชุมชน สังคม รวมถึงความต้องการของผู้เรียนมาวิเคราะห์ และกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับพัฒนาการต่างๆ ของผู้เรียน และกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งธรรมชาติของความรู้ของผู้เรียน มากำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้มีความเหมาะสม ส่งผลให้หลักสูตรสถานศึกษานั้นมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินการในการนำหลักสูตรไปใช้สามารถบรรลุผล และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอมิกา รัตนมาลา และสงกรานต์ เรื่องประทีป ผลการวิจัยพบว่า ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.3 ด้านการเลือกเนื้อหาสาระ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ได้กำหนดไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม มีการจัดสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการจัดทำคำอธิบายรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐาน และสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยังสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ตามมาตรฐานการศึกษา และผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สงกรานต์ เรื่องประทีป ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเลือกเนื้อหาสาระ อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.4 ด้านการจัดเนื้อหาสาระ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ได้กำหนดไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน คำอธิบายรายวิชาสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีการจัดทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำอ้อย สุขเสนา ที่ศึกษา และสงกรานต์ เรื่องประทีป ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดเนื้อหาสาระ อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.5 ด้านการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ได้กำหนดไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครุมีความรู้ ความเข้าใจในสาระและเนื้อหาที่สอน สามารถจัดการเรียนรู้ให้มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มีการเตรียมการสอน มีเทคนิค วิธีการที่เหมาะสมในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ อีกทั้งผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนของคุณ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน นอกจากนี้สถานศึกษายังมีการพัฒนาการจกระบวนกรเรียนการสอนของคุณ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ครุมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เคนนี (Kenney) และสงกรานต์ เรื่องประทีป ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.6 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ได้กำหนดไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกเหมาะสมกับการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุน การจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครุจึงจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิด และสรุปเป็นความรู้และแนวคิดด้วยตนเอง ส่งผลให้ครุสามารถสอนและส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถได้อย่างเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สงกรานต์ เรื่องประทีป และเสาวนีย์ นวลน้อย ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.7 ด้านการประเมินผลและวิธีการประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ได้กำหนดไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของหลักสูตรสถานศึกษา มีการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินหลักสูตรสถานศึกษา มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ นอกจากนี้ยังมี การสรุปผลการประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงใจ ไชยลังการ และสงกรานต์ เรื่องประทีป ผลการวิจัยพบว่า ด้านการประเมินผลและวิธีการประเมินผล อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) มีทั้งหมด 19 แนวทาง ดังนี้

2.1 ด้านการสำรวจความต้องการ คือ สถานศึกษาควรสำรวจความต้องการของ ชุมชน และผู้เรียน เกี่ยวกับหลักสูตรและแผนการเรียน และควรมีการจัดประชุมคณะกรรมการ สถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ความจำเป็นต่าง ๆ ของชุมชนและสังคม ศึกษา ทำความเข้าใจในจุดเด่น จุดด้อย และบริบทของชุมชน สังคม เปิดโอกาส ให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อส่งเสริม ปรับปรุง และพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ให้พร้อมสำหรับการใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นสมาชิกที่ดี ของสังคม พร้อมสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหรือระดับที่สูงขึ้น อีกทั้งควรจัดตั้ง คณะทำงานในการพัฒนาหลักสูตรที่ชัดเจน และพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบให้มีความรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็น ต่าง ๆ ของสังคม เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของชลิ งามจุม ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนควรประสานความร่วมมือกับบุคคลในท้องถิ่น เช่น ผู้นำภูมิปัญญา ท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และงานวิจัยของธงชัย ช่อพฤษภา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาล เมืองกำแพงเพชร คือ โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมใน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ทุกขั้นตอนเพื่อร่วมกันพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ

2.2 ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ คือ สถานศึกษาควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ ครูผู้สอนในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตร เพื่อให้ครูผู้สอนได้กำหนด จุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็นต่าง ๆ และบริบทของชุมชน และ สังคม รวมถึงความต้องการของผู้เรียน และควรให้ความสำคัญกับพัฒนาการที่แตกต่างกันไปตามแต่ ละช่วงวัย ดำเนินการในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับพัฒนาการต่าง ๆ ของ ผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรนัชชา ราชคม ที่ระบุว่า ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตร โดยศึกษาสภาพ และความต้องการของผู้เรียน และ ชุมชนก่อนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และนำเสนอหน่วยงานต้นสังกัด และงานวิจัยของ ดวงใจ ไชยลังการ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการพัฒนาหลักสูตรควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่ เกี่ยวข้อง คือ การสร้างความตระหนักและพัฒนาให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจใน การจัดทำหลักสูตร มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ออกแบบการเรียนรู้และการประเมินผลที่ สอดคล้องกับหลักสูตร

2.3 ด้านการเลือกเนื้อหาสาระ คือ สถานศึกษาควรมีการจัดประชุม วางแผน การดำเนินงาน เพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ที่หลากหลาย สามารถปรับ และประยุกต์ความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ควรกำหนดโครงสร้างหลักสูตรแต่ละระดับชั้น / สัปดาห์เวลาเรียน / สาระการเรียนรู้รายปี หรือรายภาค ให้เหมาะสม กับบริบทของสถานศึกษา ชุมชน สังคม และความต้องการของผู้เรียน และผู้บริหารควรให้การสนับสนุน และเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ร่วมกันจัดทำหลักสูตรแบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเริ่มแรกอาจเป็นการบูรณาการชั้นงาน และพัฒนาสู่การบูรณาการเนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ รวมถึงการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกัน เพื่อลดภาระงานของผู้เรียน และพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ครูผู้สอนควรมีการศึกษาหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดอย่างละเอียด และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กลุ่มบริหารงานวิชาการ โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม ที่ระบุว่า ควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะกับยุคแห่งการแข่งขัน ลดกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ลดเวลาเรียนให้น้อยลง หรือยกเลิกบางรายวิชา และลดภาระงานของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้มีเวลาทำกิจกรรมตามความถนัดของตนเอง ลดกิจกรรมที่ไม่จำเป็นที่ส่งผลกระทบต่อเวลาเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรมีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีการส่งเสริมด้านวินัย ศีลธรรม ความคิดสร้างสรรค์

2.4 ด้านการจัดเนื้อหาสาระ คือ สถานศึกษาควรมีการจัดทำสาระการเรียนรู้ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือรายวิชา เป็นวิชาเลือกเสรีที่หลากหลายในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยจัดทำสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความจำเป็นต่าง ๆ ของชุมชน และสังคม รวมถึงตรงกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในรายวิชาที่ตนสนใจ และแสดงความสามารถได้อย่างเต็มตามศักยภาพ และควรจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์อย่างหลากหลาย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรา ใจวอมรภรณ์ ที่ระบุว่า ครูผู้สอนควรมีการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล นำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาพัฒนานักเรียน วางแผนและเตรียมการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติ ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมตามความสนใจของนักเรียน เพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนจัดบริการเพื่อช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้นักเรียน

2.5 ด้านการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ คือ ผู้บริหารควรมีการพิจารณาความรู้ความสามารถของครูผู้สอนแต่ละคน และจัดให้ครูได้เข้าสอนตามความรู้ ความสามารถ และตรงตามสาขาวิชาของตนเอง หากมีครูผู้สอนไม่เพียงพอต่อความต้องการควรพิจารณาในการรับครูผู้สอนเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาที่ได้จัดทำขึ้น ซึ่งตรงตามความต้องการ ความจำเป็นต่าง ๆ ของชุมชนและสังคม รวมถึงตรงกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน เป็นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ และสถานศึกษาควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ครูเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อพัฒนาการ จัดกระบวนการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำอ้อย สุขเสนา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา เตรียมบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อใช้หลักสูตรสถานศึกษาในการจัดการเรียน การสอน มีส่วนร่วมในการจัดครูเข้าสอน จัดตารางสอน

2.6 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ คือ สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้มีสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเพียงพอตามความต้องการ เหมาะสม เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนของครู อำนวยความสะดวก และส่งเสริม สนับสนุนการใช้สื่อการเรียนรู้ของครูอย่างเต็มกำลัง และครูผู้สอนควรสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบัน และควรให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมี การคิด วิเคราะห์ และสรุปเป็นความรู้ และแนวคิดด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรา ไฉ้วอมราภรณ์ ที่ระบุว่า ผู้บริหารควรจัดบริการและส่งเสริมให้ครู ผลิต แลกเปลี่ยน และเพิ่มพูนความรู้ในการใช้สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรควรมีการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และจัดกิจกรรมให้ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยจัดเป็นโครงการและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และงานวิจัยของเสาวนีย์ นวลน้อย ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการจัดเตรียมความพร้อมของห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์ที่เพียงพอ จัดหาสื่อและเทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอนให้เพียงพอกับการใช้งาน

2.7 ด้านการประเมินผลและวิธีการประเมินผล คือ สถานศึกษาควรมีการจัดอบรม และให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับการออกแบบวิธีการวัดและการประเมินผลอย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และเหมาะสมกับผู้เรียน เน้นการวัดผลจากพัฒนาการของผู้เรียน มากกว่าการตัดสินผู้เรียนในช่วงสิ้นภาคเรียน ควรมีการเน้นย้ำ และให้ความสำคัญกับการจัดระบบการวัด และประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียนอย่างชัดเจน และควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน มีรูปแบบและวิธีการประเมินหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและ

พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสันต์ โยศรีคุณ ที่ระบุว่า ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องใน ด้านการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ควรมี การประเมินการใช้หลักสูตรทุกกลุ่มสาระในแต่ละภาคเรียน แต่ละปีการศึกษา และนำผลการประเมิน ไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมถึงผู้บริหารควรมีนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ และพรนัชชา ราชคม ที่ระบุว่า โรงเรียน ควรมีการวางแผนการประเมิน หลักสูตร และมีการประเมินสุตรอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนา หลักสูตรต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ และแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา และประชุมคณะครู เพื่อสำรวจ และ วิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็นต่าง ๆ เป็นของสังคม และวางแผนในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา
2. ควรจัดอบรมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่าง ๆ ของชุมชน สังคม และผู้เรียน เพื่อนำมากำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน สังคม ผู้เรียน และสถานศึกษา
3. ควรจัดประชุม วางแผนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ของครูผู้สอนร่วมกัน โดย บูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดทำสาระการเรียนรู้ที่หลากหลายในทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียน ตามความถนัดความสนใจ และแสดงความสามารถได้ อย่างเต็มตามศักยภาพ
4. ควรจัดครูผู้สอนให้สอนในรายวิชาที่ตรงตามสาขาวิชาเอก และสรรหาครูผู้สอน เพิ่มเติมในรายวิชาที่ขาดแคลน

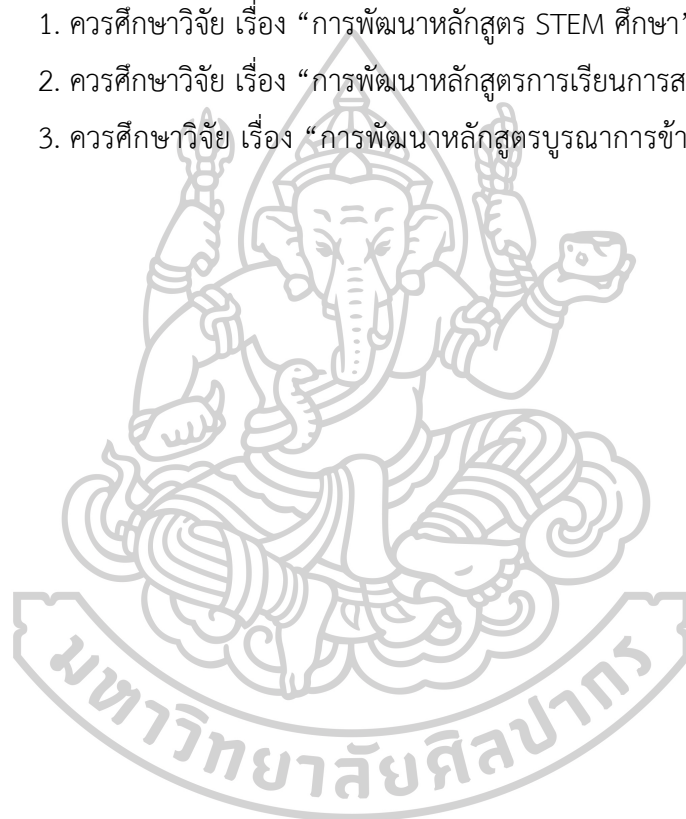
5. ควรจัดสรรงบประมาณให้มีสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน และส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

6. ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในการออกแบบวิธีการวัดและการประเมินผลอย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียน และสถานการณ์ปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตร STEM ศึกษา”
2. ควรศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนออนไลน์”
3. ควรศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้”

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. 2553.

_____. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. 2551.

กลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม, “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี,” 2562.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **การบริหารหลักสูตร**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.

ชลี จางจุม, “การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25,” การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2555.

ดวงใจ ไชยลังการ. “แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2558.

ธงชัย ช่อพฤกษา. “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร”. สัปดาห์ : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สทมส. 21, 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2558.

น้ำอ้อย สุขเสนา. “การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรและการใช้หลักสูตรโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการ.” งานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2560.

พรนัชชา ราชคม, “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3,” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเชียงราย, 2557.

“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116. ตอนที่ 74 ก 19 สิงหาคม 2542.

- ภรณ์ ศิริวิศาลสุวรรณ. “การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2562.
- ภัทรา ไฉวมราภรณ์, “การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรและงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน,” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.
- รังสันต์ โยศรีคุณ, “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ,” สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2556.
- วารินทร์ แก้วอุไร. **การพัฒนาหลักสูตร : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. พิษณุโลก. มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2564.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. “ผู้เรียนเป็นสำคัญ” ใน **สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2555.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. **การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: อาร์ แอนท์ ปรีนท์, 2554.
- ศิริสิทธิ์ วรโณง, พระมหา. “การจัดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 5 เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 4.” การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555.
- สงกรานต์ เรื่องประทีป. “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2559.
- สังต์ อุทรานันท์. **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: ลงเดือนการพิมพ์. 2545. อ้างถึงใน อาทิตย์ญา โพธิ์สว. “การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของครูระดับมัธยมศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถของนักเรียนในการสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เทคโนโลยี”. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2563.
- สวัสดี จงกล. **การพัฒนาหลักสูตร**. เข้าถึงเมื่อ 12 กันยายน 2564 . เข้าถึงได้จาก <http://member.thainet/thaitap/ac>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **สรุปผลการนิเทศติดตามประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2560**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2560.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 - 2564**. กรุงเทพฯ, 2560.

_____ . ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560 - 2579. 2560.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน. **กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 4 พ.ศ.2559 – 2563 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**, ม.ป.ท.. 2562.

_____ . “รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก : ผลการประเมิน SAR ภายใต้สถานการณ์ COVID – 19 การศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.” 2564.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552-2561**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2554.

สุเทพ อ่วมเจริญ. **การพัฒนาหลักสูตร: ทฤษฎีและการปฏิบัติ**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2557.

สุราษฎร์ พรหมจันทร์. **ยุทธวิธีการเรียนการสอนวิชาเทคนิค**. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2554.

เสาวนีย์ นวลน้อย, “การพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2,” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2560.

อรอุมา เจริญสุข, “แนวทางการพัฒนาและบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแนวใหม่”, (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2558).

อาทิตย์ญา โพธิ์สวย. “การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของครูระดับมัธยมศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถของนักเรียนในการสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เทคโนโลยี” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2563.

เอมิกา รัตน์มาลา. “รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2558.

ภาษาต่างประเทศ

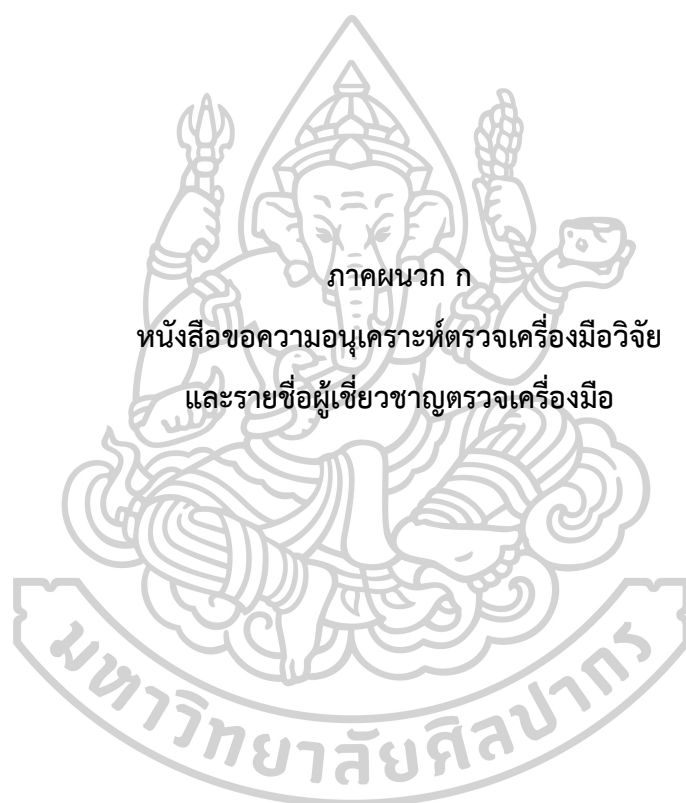
Allen. Wiant A. and others. **Activities,Prolem and of Curriculum Development**. accessed May 21. 2021. available from : <http://Llerica.Netlericelb/ED132295.Htm>.

- Ann ,Teberg S and others. Identified Professional Development Need of Teacher in Curriculum Reform accessed May 21, 2021. available from : <http://Nericac.net/eicdel ED 430976.htm>.
- Atjonen, Paivi Maritta. "The Local Curriculum As an Object and Instrument in the Administrative and Pedagogical Development of the School System : Experiences and Opinions of Primary School Teachers Regarding the Design Implementation and Development of Local Curricula," *Dissertation Abstrats International* 55,02 1994.
- Best, John W. **Research in Education**. 4th ed. Englewood cliffs : Prentice Hall. Inc., 1983.
- Florian, T. P., "Confidence-based Assessment in Moodle: Insights from Teachers. Administrators and Programmers." Doctoral Dissertation. Walden University. Available from: UMI ProQuest Digital Collection, 2010, UMI Order No. 3423706.
- Good, Carter V.. **Dictionary of Education**. New York: McGraw-Hill Book. 1973.
- Gundlach, D. J.. "Bild your own BYOC: Evaluating K-12 online curriculum management system." Doctoral Dissertation. Gardinal Stretch University. 2005.
- Kenney, J. N.. "A Descriptive Analysis of the Presence of Core Course Content in Graduate Human Resources Program Curricula". Doctoral Dissertation. Capella University. Available from: UMI ProQuest Digital Collection. 2009. UMI Order No. 3387842.
- Kerr, John R.. "The Problem of Curriculum Reform." in **The Curriculum: Content Design and Development** n.p.: Oliver and Boyd. **Edinburgh in Association With the Open University Press**. 1971.
- Krejcie, R.V. and D.W. Morgan. "**Determining Sample Size for Research Activities.**" *Educational and Psychological Measurement* 30 1970.
- Lee, Youghwan. "Toward a New Concept of Local Curriculum Korea." *Dissertation Abstracts International*. 56.05 1995.
- Likert, Rensis. **New Pattern of Management** New York: McGraw – Hill Book Company. 1961.
- Lunenburg, Fred C. and Ornstein. Allan C.. **Educational Administration: Concepts and Practices**, 6th ed. CA : Wadsworth Cengage Learning. 2012.

- Nicholls, A. and Nicholl, H. **Development Curriculum**. London: Allen & Unwin of Reading. 1972.
- Oliva. Peter F., **Developing the curriculum**. New York: Harper Collins Publishers. 1992.
- Ross, Glenn J.. **Curriculum development in Junior/Community College**. accessed May 21. 2021. available from : [http // Ericac.Net/ericelb/Ed/88710.Htm](http://ericac.net/ericelb/Ed/88710.Htm).
- Saylor, J. Galen, Alexander, William M. and Lewis, Arthur J.. **Curriculum planning for better teaching and learning**. In. New York: Holt Rinehart and Winston. 1981.
- _____. **Planning Curriculum for Schools**. New York: Holt. Rinehart & Winston. 1974.
- Skilbeck, Malcolm. **School-Based Curriculum Development**. London: Harper and Row. Publishers. 1984.
- Taba, Hilda. **Curriculum Development : Theory and Practice**. New York: Harcourt Brace & world, 1962.
- Tyler, Ralph W.. **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. The University of Chicago Press, 1969.
- UNESCO. **Strategies and Procedures in Developing and Implementing Curriculum**. Bangkok : The Unesco Regional Office for Education in Asia and Oceania, 2000.
- Walker. "A Case Study of Deliberation in Three Curriculum Project" **Curriculum Theory Network**. Stanford University: Monograph Supplement, 1971.
- Worner, Cynthia Carlson." Wdifferential Response Patterns of Local Schools to State Mandated Reforms." Dissertation Abstracts International. 58.011997.

ภาคผนวก

ที่ อว 8612.2/ 1

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

๕ มกราคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.อุษา กองธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางสาววิศยา แสงทอง รหัสนักศึกษา 620620053 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้
ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)”
ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ
เพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของ
ท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์)
รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
ปฏิบัติกรแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ
เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)”

1. ดร.อุษา กองธรรม

วุฒิการศึกษา   ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
 ตำแหน่ง   ผู้อำนวยการโรงเรียนโยธินบูรณะ เพชรบุรี
 วิทยฐานะ   ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

2. นางชาลินี เจริญฉาย

วุฒิการศึกษา   ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
 ตำแหน่ง   ครูโรงเรียนวัดห้วยเหนียว ปุณฺณสิริวิทยา
 วิทยฐานะ   ครูชำนาญการพิเศษ

3. นางจรรุวรรณ ฤทธิรงค์

วุฒิการศึกษา   ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย
 วิทยาลัยครูสงขลา
 ตำแหน่ง   ครูโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)
 วิทยฐานะ   ครูชำนาญการพิเศษ

ภาคผนวก ข
ตารางค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ

ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย
เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)”

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปล
		1	2	3			
การสำรวจความต้องการ							
1.	สถานศึกษาสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็น ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
2.	สถานศึกษามีการวิเคราะห์สภาพปัญหาของสังคม	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
3.	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
4.	สถานศึกษามีการศึกษาพัฒนาการต่างๆ ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
5.	สถานศึกษามีการศึกษากระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งธรรมชาติของความรู้ของ ผู้เรียน	+1	0	+1	2/3	0.66	ใช้ได้
6.	สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดเน้นของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
7.	สถานศึกษามีแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
8.	บุคลากรที่รับผิดชอบมีความรู้ ความเข้าใจในการวิเคราะห์และกำหนด แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
9.	สถานศึกษานำผลการสำรวจความต้องการมาวิเคราะห์และกำหนด จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
10.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพปัญหาของสังคม	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
11.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
12.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
13.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งธรรมชาติ ของความรู้ของผู้เรียน	0	+1	+1	2/3	0.66	ใช้ได้
14.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดเน้นของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
15.	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม สามารถทำให้หลักสูตรบรรลุผล หรือมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
การเลือกเนื้อหาสาระ							
16.	สถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรแต่ละระดับชั้น/สัดส่วนเวลา เรียน/สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปล
		1	2	3			
17.	สถานศึกษามีการจัดสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
18.	สถานศึกษาจัดทำคำอธิบายรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมได้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
19.	สถานศึกษาจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
20.	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
การจัดเนื้อหาสาระ							
21.	คำอธิบายรายวิชามีการกำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
22.	สถานศึกษาจัดทำสาระการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระหรือรายวิชาที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
23.	สถานศึกษาจัดทำกิจกรรมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
24.	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความหลากหลายสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
25.	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคล	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
26.	สถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตรสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้							
27.	สถานศึกษาจัดครูเข้าสอนตรงตามความรู้ ความสามารถ และวิชาเอก	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
28.	สถานศึกษาพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
29.	ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ในสาระและเนื้อหาที่สอน	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
30.	การจัดการเรียนรู้ของครูมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
31.	การจัดการเรียนรู้ของครูมีเทคนิคและวิธีการสอนที่เหมาะสม	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
32.	ครูมีการจัดเตรียมเนื้อหาหลักสูตร วิธีสอนและวิธีประเมินผลการเรียน	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปล
		1	2	3			
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้							
33.	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิด และสรุปเป็นความรู้และแนวคิดด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
34.	สอนและส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพ	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
35.	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
36.	จัดให้มีสื่อการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเพียงพอตามความเหมาะสม	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
37.	สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกเหมาะสมกับการเรียนรู้	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
38.	สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
การประเมินผลและวิธีการประเมินผล							
39.	มีการจัดระบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียนอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
40.	ออกแบบวิธีการวัดและการประเมินผลอย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียน	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
41.	สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
42.	สถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
43.	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้
44.	สถานศึกษามีการสรุปผลการประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3/3	1.00	ใช้ได้

ที่ อว 8612.2/59

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

11 มกราคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลาดวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 30 ฉบับ

ด้วย นางสาวอวิศยา แสงทอง รหัสนักศึกษา 620620053 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้
ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)” ในการนี้
ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือใน
หน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์)

รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
ปฏิบัติการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามการวิจัย
เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)”

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.959	.960	44

Summary Item Statistics

	Mean	Minimum	Maximum	Range	Maximum / Minimum	Variance	N of Items
Item Means	4.544	4.267	4.867	.600	1.141	.024	44

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1.1	195.37	214.861	.483	.	.959
1.2	195.63	213.344	.548	.	.958
1.3	195.57	213.082	.545	.	.958
1.4	195.53	212.257	.585	.	.958
1.5	195.60	208.800	.733	.	.957
1.6	195.43	211.702	.608	.	.958
1.7	195.27	216.547	.458	.	.959
1.8	195.43	210.737	.662	.	.958
2.1	195.60	213.214	.545	.	.958
2.2	195.67	206.989	.738	.	.957
2.3	195.63	207.620	.655	.	.958
2.4	195.53	210.464	.583	.	.958
2.5	195.40	212.731	.611	.	.958
2.6	195.50	210.466	.755	.	.957
2.7	195.50	210.190	.772	.	.957
3.1	195.33	214.161	.531	.	.958
3.2	195.13	216.189	.575	.	.958
3.3	195.13	219.913	.262	.	.959
3.4	195.50	216.810	.275	.	.960
3.5	195.23	215.220	.570	.	.958
4.1	195.17	218.833	.331	.	.959
4.2	195.30	214.493	.592	.	.958
4.3	195.30	215.183	.543	.	.958
4.4	195.30	215.528	.453	.	.959
4.5	195.27	215.720	.517	.	.958
4.6	195.07	222.202	.089	.	.960

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
5.1	195.20	216.510	.493	.	.959
5.2	195.33	212.851	.697	.	.958
5.3	195.20	214.579	.642	.	.958
5.4	195.20	215.407	.578	.	.958
5.5	195.50	211.155	.807	.	.957
5.6	195.37	210.792	.735	.	.957
6.1	195.60	213.421	.596	.	.958
6.2	195.37	212.378	.722	.	.958
6.3	195.23	213.495	.699	.	.958
6.4	195.57	210.461	.635	.	.958
6.5	195.57	212.047	.510	.	.959
6.6	195.37	212.861	.606	.	.958
7.1	195.40	210.662	.739	.	.957
7.2	195.37	211.275	.704	.	.958
7.3	195.27	215.375	.542	.	.958
7.4	195.30	214.493	.592	.	.958
7.5	195.43	213.013	.592	.	.958
7.6	195.47	211.913	.597	.	.958

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ อว 8606(นฐ)/238

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

28 มกราคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์)

ด้วย นางสาวอวิศา แสงทอง รหัสประจำตัว 620620053 นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังดำเนินการการค้นคว้าอิสระ เรื่อง " การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) " มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้/หัวหน้างานต่างๆ จำนวน 30 คน และครู จำนวน 48 คน เพื่อประกอบการดำเนินการการค้นคว้าอิสระ

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. อธิกมาส มากจู้)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)”

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

3. ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือหัวหน้างานต่าง ๆ และครูในโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

ข้อมูลที่ได้จะนำไปวิเคราะห์และนำเสนอโดยภาพรวม คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อความตามสภาพความเป็นจริง ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึ่งขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย นางสาวอวิศยา แสงทอง

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ

( ) ต่ำกว่า 30 ปี ( ) 31 – 39 ปี

( ) 40 – 49 ปี ( ) 50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

( ) ปริญญาตรี ( ) ปริญญาโท

( ) ปริญญาเอก ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. ตำแหน่งปัจจุบัน

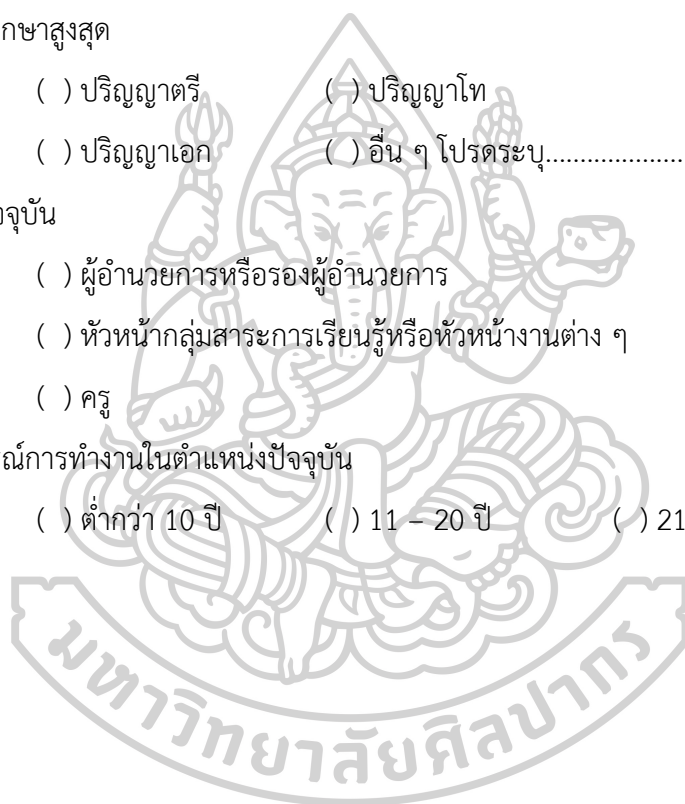
( ) ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ

( ) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือหัวหน้างานต่าง ๆ

( ) ครู

5. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

( ) ต่ำกว่า 10 ปี ( ) 11 – 20 ปี ( ) 21 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

คำชี้แจง ขอความกรุณาตอบแบบประเมินโดยตอบทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ท่านเลือกความคิดเห็นโปรดตอบแบบประเมินให้ครบทุกขั้นตอนและทุกข้อความคิดเห็นตามความคิดเห็นของท่าน

เกณฑ์ระดับความคิดเห็นของการพิจารณา ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การสำรวจความต้องการ						
1	สถานศึกษาสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร					
2	สถานศึกษามีการวิเคราะห์สภาพปัญหาของสังคม					
3	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม					
4	สถานศึกษามีการศึกษาพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียน					
5	สถานศึกษามีการศึกษากระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งธรรมชาติของความรู้ของผู้เรียน					
6	สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดเน้นของสถานศึกษา					
7	สถานศึกษามีแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
8	บุคลากรที่รับผิดชอบมีความรู้ ความเข้าใจในการวิเคราะห์และกำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
การกำหนดวัตถุประสงค์						
9	สถานศึกษานำผลการสำรวจความต้องการมาวิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
10	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพปัญหาของสังคม					
11	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม					
12	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียน					
13	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งธรรมชาติของความรู้ของผู้เรียน					

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
14	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดเน้นของสถานศึกษา					
15	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม สามารถทำให้หลักสูตรบรรลุผล หรือมีประสิทธิภาพ					
การเลือกเนื้อหาสาระ						
16	สถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรแต่ละระดับชั้น/สัดส่วนเวลาเรียน/สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคได้อย่างเหมาะสม					
17	สถานศึกษามีการจัดสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
18	สถานศึกษาจัดทำคำอธิบายรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมได้อย่างชัดเจน					
19	สถานศึกษาจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้					
20	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
การจัดเนื้อหาสาระ						
21	คำอธิบายรายวิชามีการกำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
22	สถานศึกษาจัดทำสาระการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระหรือรายวิชาที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน					
23	สถานศึกษาจัดทำกิจกรรมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน					
24	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความหลากหลายสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน					
25	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคล					
26	สถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตรสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้						
27	สถานศึกษาจัดครูเข้าสอนตรงตามความรู้ ความสามารถ และวิชาเอก					
28	สถานศึกษาพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้					
29	ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ในสาระและเนื้อหาที่สอน					
30	การจัดการเรียนรู้ของครูมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา					
31	การจัดการเรียนรู้ของครูมีเทคนิคและวิธีการสอนที่เหมาะสม					

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
32	ครูมีการจัดเตรียมเนื้อหาหลักสูตร วิธีสอนและวิธีประเมินผลการเรียน					
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้						
33	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิด และสรุปเป็นความรู้และแนวคิดด้วยตนเอง					
34	สอนและส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพ					
35	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
36	จัดให้มีสื่อการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเพียงพอตามความเหมาะสม					
37	สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกเหมาะสมกับการเรียนรู้					
38	สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
การประเมินผลและวิธีการประเมินผล						
39	มีการจัดระบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียนอย่างชัดเจน					
40	ออกแบบวิธีการวัดและการประเมินผลอย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียน					
41	สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินหลักสูตรสถานศึกษา					
42	สถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของหลักสูตรสถานศึกษา					
43	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน					
44	สถานศึกษามีการสรุปผลการประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ โรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี
ที่ 25/2565 วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ 2565

เรื่อง ขออนุญาตจัดสนทนากลุ่ม เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวอวิศยา แสงทอง ตำแหน่ง ครู โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)” จาก มหาวิทยาลัยศิลปากร และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ในการนี้จึงขอความอนุเคราะห์ท่านผู้อำนวยการ และผู้ที่มีรายชื่อดังต่อไปนี้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ในวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2565 เวลา 13.00 น. ณ ห้องประชุมวิชาการ โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

รายชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

1. นายสาโรช ระหว่างบ้าน
2. นางสาวพิชญญา ช่วยบำรุง
3. นางพรทิพย์ พ่วงทอง
4. นางสาวพรวี มาลัยเลิศ
5. นางสาวกาญจนา ผิวผาด
6. นางสาวบุตรี ยิ้มรอด
7. นางสาวเพลินจิต กิตติยงวิวัฒน์
8. นายสุนทร รุ่งสว่าง
9. นางสาวปภาวรินทร์ ประพัฒน์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ .....

(นางสาวอวิศยา แสงทอง)

คำสั่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

- อนุมัติ
- สั่งการ.....

ลงชื่อ .....

(นายสาโรช ระหว่างบ้าน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

ภาคผนวก ซ
แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion Form)
เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)”

ตอนที่ 1

ชื่อ - นามสกุล	.....
ตำแหน่ง	.....
วิทยฐานะ	.....

ตอนที่ 2 ประเด็นในการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.44) ในฐานะที่ท่านเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นอย่างดี ท่านมีแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) อย่างไร

1. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการสำรวจความต้องการ

.....

.....

.....

2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์

.....

.....

.....

3. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการเลือกเนื้อหาสาระ

.....

.....

.....

.....

4. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดเนื้อหาสาระ

.....

.....

.....

5. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้

.....

.....

.....

6. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

.....

.....

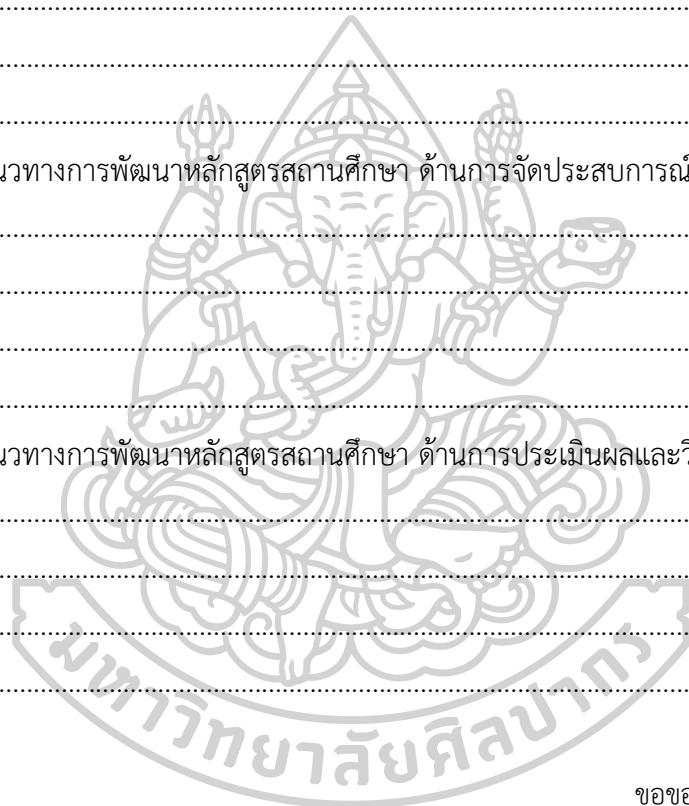
.....

7. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการประเมินผลและวิธีการประเมินผล

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวอศยา แสงทอง
วัน เดือน ปี เกิด	8 ตุลาคม พ.ศ.2535
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลราชฎรยินดี จ.ราชบุรี
วุฒิการศึกษา	
ที่อยู่ปัจจุบัน	14/1 ม.6 ต.ห้วยทรายเหนือ อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี

